

A HIR



A szerkesztésért felelős: **BRAUN SÁNDOR** főszerkesztő
Megjelenik minden reggel " Kiadja A NAP Ujságvállalat

I. évfolyam BUDAPEST, SZERDA, 1907. AUGUSZTUS 28. 1. szám

A HIR első száma:

Kossuth Ferenc
nyilatkozik A Hír számára
a függetlenségi propaganda
szükségéről.

Justh Gyula házelnök
A Hírben kifejti álláspont-
ját a koalícióról, a jövő
feladatairól és az általános
választói jogról.

Rakovszky István
Reichenhallból táviratot
küldött A Hírnek.
Részletesen kifejti a néppárt
parlamentari helyzetét. Benne
marad a koalícióban.

A királynál.
Egy európai szen-
záció számba menő
tíznapos sorozat
első része.

Ferenc Ferdinánd – tervel!

Tisza vadászik.
— Sötét titok. —

Székesfehérvár
ostromállapotban.

Tíz riport.

A Máv. árvái. Gapon él.

Bródy Sándor regénye:
A VILLAMOS.

Mader Rezső:
Az én színházam.

Távirat, telefon
a világ minden részéből.

ÉHSÉG

Irta: **BRÓDY SÁNDOR**

Egy szikár férfi áll Magyarország föl-
lött. Ingerülten, csaknem hangosan és ke-
zében kivont karddal. Kezében kivont kard-
dal, fölöttünk a király, várja mi lesz? És
mellette, vagy alatta, de a tetejünkben áll
egy másik férfi. Ez kövér, ez mosolyog, a
kormányzat elnöke ez. Szívtépő a vidám-
sága, halálosan nyugtalanító a nyugalma
amint várja: mi lesz?

Jön az éhség!

Még aranyos nap ragyog ránk, de már
beléje verődik az éhség szürke árnyéka.
Még az aszu tarlón kövérek a prücskők és
kabócák, még nyár van és van valami kis
beléje verődik az éhség szürke árnyéka.
maradék a multból. Apponyi, a javit-
hatatlan álmodó és nemzeti nagyralátó,
akinek annyi "főznanodást" köszönhetünk:
még álmodozhatik óriási és nemzeti kul-
turáról. De az utolsó kenyér félig már
meg van szegve és a közérzés inge-
rülten távoztatja el magától a politi-
kát, a kulturát, az életnek latin nevű
átkait és hasznait, mert pusztán és durván
int felé maga a kegyetlen élet: mit eszel
holnap?

Viza májából szarvasgombával csinált
omelettet. Az a legjobb, mondja a nagyra-
látó. És mondják a többiek is, akiknek tul-
telt gyomra már generációkon át csupa
finom ételekhez van szokva. És ezek, akik-
nek a belükben több a képzelt erő, mint az
elméjükben: nem bírák elgondolni is hogy
lehet nem enni. Sőt ezt lehet nem lakással,
lerongyolással és a nemevést teljes elzül-
léssel kombinálni. És e vizaomelettés em-
berek, a mágnások, a főpapok, a milliomos
izraeliták, mindazok, akiknek Magyaror-
szág pusztulása esetén az angol bankban
depotjuk van, csinálják a magyar politikát
és határozzák meg azt is, hogy mit kell
tenni, ha jön az éhség. Mit kell tenni akkor?
Enni. De mit?

Nem termett. A világ leggazdagabb or-
szága úgy áll a világ előtt, mint egy tisztes
szegény, akit kiraboltak. Igaz, hogy amink
nincs, annak nagy ára van. Az árat pedig az
ország fizeti, de hogy honnan? A kenyér
háromszoros árára szökik fel, de — példának
okáért — a kultura bajnokainak és a nem-
zet egyéb szolgálógegyeinek a keresete még
mindig háromszorta kisebb, mint amiből
meg lehet élni. Egy lépés a nyárból az
őszebe és a tanár, a bíró, sőt a katonatiszt
gyermeké így fog szólani:

— Anyám, kérek egy kis csemegét.
Kenyeret.

Mert csemege lesz a kenyér és hus

csak szövetkezeti takarékpénztárak igazga-
tóinak jut. A hivatalnok sikkasztani lesz
kénytelen, hogy fiának karácsonyra egy új
öltöző ruhát vehessen. Derányi, a közjóléti
miniszter — ha akkor él még — finom
fenyőtelepeit, Erzsébet-fáit föl fogja aján-
lani a kiválóbb családapáknak, főképp a faj-
magyaroknak, hogy magukat azokon akasz-
szák fel. A nép, a misera plebs contribuens,
ül, áll, vagy fekvő helyében, egyszerűen
dögölgjön meg!

Nem kell félni, az éhség jön csak és
nem az éhhalál. Lélekharangozó, mit zava-
rod, miért harangozod föl a szunyókáló ma-
gyar világot?! Éhség nincs és talán nem
is lesz, csak az elzárt hegyi vidékeken,
vagy a legalsó népréteg között. Ugy sincs
áldásos háború és valamiben el kell pusztu-
lni nagyobb masszának, hogy ritkuljanak
a sorok. És annak idején kollektákat
fognak csinálni számunkra külföldön, Ausz-
tria segítségünkre siet, „megment” újból, a
császáruk is kinyitja magánpénztárát. Az
állam milliókat fog adni nagy bankoknak,
hogy ossza ki kölcsön vergődő szakoknak,
kereskedőknek, mesterembereknek. Az ál-
lam mindig nagylelkű, de a bankok mint
a multban — mindig elővigyázatosak: kül-
földre, jó kamatra, biztos helyre küldik ki a
pénzt. Mert kinek lehet, kinek mernek ma
kölcsön adni Magyarországon? Hát még
holnap, amikor itt lesz a rettentő, az elkép-
zelhető, mégis biztos tény, amikor a ma-
gyar félrerugja azt, aki neki politiká-
ról, alkotmányról, függetlenségről beszél és
mint egy lélekkel kiálja:

— Kenyeret, csak kenyeret!

Már benne élünk ennek a hangulatá-
ban. A földhözragadt ember többé nem
ideális ember, jelszóval, igével nem lehet
azt többé elbolondítani és megégetni. Ezt a
nagyvárost, Budapestet nem lehet többé
megmozdítani nemzeti irányban és gyomrá-
nak dühös korgásával és más egyéb gyo-
morhanggal felelni, ha felszólítanak egy kis
nemzeti ellentállásra — a kaszinó nevében.
Itt nem disztíngválnak többé: egybevegyi-
tik az ifju Tisza őrzőgő kormányzatát, csá-
szári szolgávé aljasodott magyar emberek
törvénytelen uralmát és a nemzetiszinre
festett csalást és nyomoruságot: a koalíciót.

Megzavarodva, csaknem elbusulva vár-
ják, hogy mi fog történni. Néha elbámul-
nak, olykor kinjukban felkacagnak. A város
rendje címén az állam huszmilliót ad egy
szegény főhercegnek, a koldus állam és a
koldus város vagyonából. A városi tanító
pedig a bakk-asztalhoz utasítatják. Mert
nem is oly véletlen hogy ez a hazardjáték

ügy felburjánzott itt és a vidéken is. Ez állami és városi intézmény, amely a megszorultakat elkábitja, a reményteleneknek reményt ad, elveszi azt, ami úgy sincs. A kétségbeesés tolong ama zöld asztalok mellett, amelynek kéjét, mint próbát, kiveszszük a nyomoruság sokadalmából, Kisemberek még pezsgős bőlét isznak mellette, százásokat hajigálnak rája. A kétségbeesés duhajtsága ez. Mint amikor régente jött a pestis: szüzek ültek orgiákat holttestek között. Ugyis hiába minden. Talán így még ki lehet rabolni a holnapra, a télire valót.

Jön az éhség és így készülődünk reá.

És az ország, az állam? Cukorbeteg és egyéb többé nem friss államférfiak — nagyétkűek, de akiknek nem szabad enni — várják, mi lesz velük. A nemzeti alkotmányt mondják, de magukat és osztályukat, a privilegizáltat gondolják. Sirásuk és harsogásuk tul fogja kiabálni a köz-sírámaikat. Bömbölni fogják a szócsöveik és gramofonjaik, de mindhiába, a tény tisztán és világosan vág keresztül a zajon: az ő és elődjeik oktalansága, egyoldalúsága, önzése és tudatlansága adott szárnyat a lomha éhségnek, amely jön, ime ránkborul.

Vajjon látja-e a szikár, öreg ember, aki kivont karddal áll fölöttünk, hogy Ausztriának ellenünk való harcában hü fegyvertársa az éhség, már jön, már elkövetkezik Magyarországra? A dinasztia erről álmodott, a legelmébb hibe erre bízta: éhséget bocsájtani rá mesterségesen! Most itt van és ennek a segedelmével megyünk neki az új nemzeti küzdelemnek. Fölöttünk a kard biztató villogása és egy — egykor oly népszerű — most semmitmondó üres mosolya egy államférfiúnak, aki nem az államé és nem is férfi többé. Ő a megkövéredett éhség, amely megy. Ördögbe vele, ki törődik többé hízalt orációval, amikor jön a fekete, az aszu, a szigorú, az igazi éhség!

A Máv. árvái

Az államvasuti alkalmazottak árvaházára való gyűjtéseket az igazgatóság megakadályozza.

A Magyar Szent Korona Országainak Vasutas Szövetsége régóta foglalkozik már azzal a gondolattal, hogy a Máv. alkalmazottainak árvái számára árvaházat létesítsen. Különösen gróf Batthyány Tivadar portálja az eszmét és indítványára a szövetség el is határozta, hogy az államvasutak személyzete közt gyűjtést indít. Szaporán gyűltek a pénzek és már-már teljes volt a siker. Az árvaház felállításához szükséges összeget biztosították látták a mozgalom vezetői, amikor furcsa és kellemetlen dolog tudódott ki. A nemes akció tudomására jutott a Máv. igazgatóságának és — akármilyen hihetetlen is — ellenakciót indított. Kicsoda? A Máv. igazgatósága. Uton-utfélen nehézségeket gördített a gyűjtés útjába s az akció vezetői most nem tudják mitévők legyenek.

Az igazgatóság önkényeskedése természetesen óriási elkeseredést keltett a vasutasok közt, akik ugyan már megszokták, hogy az igazgatóságtól jót ne várjanak, különösen akkor, ha az akció mögött ott van a vasutas szövetség jótékony keze is. Pedig képtelenség ezt a nemes, humanus eszmét sárba ejteni, csak azért, mert az igazgatóság nem nézi jó szemmel a vasutas szövetség működését. Ez a legujabb hatalmi presszió sem fogja tulságosan növelni az Andrássy-uti palota intéző urának népszerűségét.

Elveim nem változtak!

Mondja Justh Gyula

Miért hoztuk őket?

Sürgeti a választójogot

A házelnök tartózkodó

Nyilatkozik a 48-as párt áldozatairól

Kétségek, remények

A magyar politikai élet talán még soha sem volt olyan gazdag feladatokban és célokban, mint most. Mert a mellett, hogy az összes közjogi és közös kérdések aktuálisak, az ország vezetőinek, nemzetünk irányítóinak tevékenysége előtt új kötelességek utjai nyitak meg. A haladás, a fejlődés, a mivelődés új obligációkat állított a magyar politika elé. Ma már vége a kényelmes időknél, amikor előre megállapított lefolyású közjogi manőverek kötötték le az erőket és Bécs zsoldján élő ügynökök vigyáztak arra, hogy beteg, tunya, keleti álmából fel ne ébredjen a nemzet. Ma már ébren vagyunk valamenyen és álmétkodva látjuk, hogy míg mi hortyogtunk, a világ milyen nagyot ugrott előre. Be kell hoznunk ezt a mulasztást. A ma uralkodó politikai pártok közül mi egyedül a függetlenségi és 48-as pártot tartjuk képesnek és illetékesnek arra, hogy a magyarságnak megadja azokat a kincseket, amelyek a francia, az angol és német népeket gazdaggá, hatalmassá teszik. Természetesen, nem a mai lekövöltés és téltenség szomorú helyzetében, amikor a 67-es kinkokat kell takargatnia, de szabadon elvei és az ország parancsai szerint. Meg akartuk tudni, hogy milyen tervei vannak ez irányban a kormánynak s az uralkodó többségnek. Elküldöttük tehát tudósítónkat Justh Gyulához, a Ház elnökéhez, az igazi negyvennyolcas politika egyik legkiválóbb és legtörhetlenebb oszlopához, Kossuth Lajos hagyományainak jelenben is, jövőben is egyik legtöbb reményre jogosító letéteményeséhez. A kiváló politikus — aki jelenleg tornyai birtokán időzik — a következő nyilatkozatot tette *A Hír* munkatársának:

— Rendíthetetlen hibe vagyok a függetlenségi pártnak; elveim sem a közelmúltban sem ma semmiben nem változtak, de mint a képviselőház elnöke a pártokon felül állok még a szünetben is és nem tartom megengedhetőnek, hogy az aktuális politika kérdéseiben már előre nyilatkozzam. Számoimom kell azzal a körülménnyel, hogy ugyanazok a kérdések a parlamentben tárgyalás alá kerülnek az én elnöklésem alatt. De talán nincs is szükség arra, hogy most nyilatkozzam; most, amikor azok a nagy kérdések, amelyek az ország közvéleményét bizonyos izgatottságban tartják, előkészületben vannak.

A függetlenségi és negyvennyolcas párt programja adva van. Vallom rendületlenül ma is és nem változott fel-fogásom azokban a szociális részletekben sem, amelyek — mint például a választói jog reformja — engem már évek óta élénken és behatóan foglalkoztatnak. Magyarországon mindenkinél szeretnie kell hazáját. Azokat, akiket akár egyéni körülmények, akár mások agitációja belesodort a nemzetköziség hajójába, vissza kell adni önmaguknak és a hazának.

A függetlenségi pártnak a koalíció keretén belül vállalt célokot meg kell valósítania. De e téren meg kell várunk a kormány előterjesztését. Bírálatot csak akkor mondhat a tárgyaláson itélkező politikus, amikor ezek az előterjesztések végleg megállapított formában, tehát törvényjavaslatok alakjában kerülnek a képviselőház elé. Az információk, amik közben kizivárognak, gyakran félrevezetik a közvéleményt s ha itt-ott talán helyesek is, mégsem alkalmasak arra, hogy vezető állást viselő politikus azok alapján már előre állást foglaljon.

A parlamenti nyári szünet hamarosan véget ér. Azok az incidensek, amelyek a pihenő csendjét ideig-óráig felkavarták, remélem elűnnek s a parlamenti pártok mindegyike a komoly és alkotó munkának fogja szentelni ma-

gát. Nagy feladatok előtt állunk, melyeket nemcsak alaposan kell megoldanunk, hanem lehetőleg hamar is — semmiesetre sem az alaposág rovására — hogy azután mindegyikünk a maga útján haladva törekedjék a nemzetet felvilágosítani, erkölcsileg is, anyagilag is nagygyá hatalmassá és önállóvá tenni. Ebben a munkában óriási rész vár a függetlenségi és negyvennyolcas pártra és én bizony benne, hogy feladatát előbb vagy utóbb, de fényesen fogja megoldani. Ha közben hoztunk is áldozatokat, ezért hoztuk...

Ez a visszafojtott hangu nyilatkozat is fényes bizonyossága annak, hogy Justh Gyulától a mostani leverő helyzetben is, amikor a nemzet összes törekvései sötét bécsi béklyókba vannak verve, minden jót várhatunk. Láthatjuk e szükségszerűen rezervált szavakból, hogy Justh a kormányzat feladatainak egészen széles európai horizontját végig látja és tud minden bajról, amelyet orvosolni kell. Házelnöki minőségében sem vak eszköze a kormánynak, hanem éles kritikával és óvatos tartózkodással fogad mindent. És a mi fő, dolgozni, dolgozni akar, hogy végre mehessen mindenki a maga útján.

Bukik a bán!

Ki az utód!

Csak nem Nikolics?

Jó és erős kezdet után meghunyászkodott a magyar kormány a horvát rakoncátlankodókkal szemben, odadobta koncképpen a magyar állami érdekeket eláruló engedelményeket — és hiába tette, nincs béke! És talán nem is lesz. A horvát viszályban — mint a NAP ma esti számában olvassuk — ma az a legujabb fordulat, hogy a gyöngye, tehetetlen, a hétszemélyes tábla elnöki székében megöregedett Rakodczay Sándor bán — megbukott. Így talán most előlről kezdődhetik majd a komédia. A horvátok minden gazsága.

A horvát bán bukását a *Novosti* című zágrábi lap jelenti, erősen hangsúlyozva, hogy ez a nagyjelentőségű és kétségtelenül szenzációs esemény már a legközelebbi időben bekövetkezik. Hogy mi okozza a bán bukását? Erre a kérdésre a *Novosti* a következő felvilágosítást adja:

— A magyar kormánynak sikerült megtudni, még pedig nem hivatalosan, hanem privát információkból, hogy azok a jelentések, melyeket Rakodczay bán a horvát politikai helyzetről a kormánynak közölt, a valóságnak meg nem felelnek és tulságosan optimisztikusak. Rakodczay többek között úgy informálta a kormányt — s ezt mindenki tudja — hogy a horvátok az ő programját kedvezően fogadták s így komoly kilátása van egy többség kialakítására s a biztos, nyugodt kormányzásra. Ez az információ teljesen hamis, mert Rakodczaynak Horvátországban egyáltalán nincs talaja, s ha ő mégis ilyen értelemben informálta a magyar kormányt, az nem jelenthet mást, mint azt, hogy Pejacevich utóda nem érti a maga dolgát, sőt nagyon rossz politikus.

A kormány az említett zágrábi lap szerint, már elejtette Rakodczayt, sőt Josipovich Géza horvát miniszter tanácsára már tárgyalásokat is kezdett a horvát-szerb koalícióval.

Zágrábban annyira befejezettnek tartják a bán bukását, hogy már megjelölik utódját is Nikolics volt bánhelyettes személyében. Nikolics, amióta a belügyi osztályfőnöki állástól visszavonult, a horvát-szerb koalíció vezetője s egy követ

fúj a horvát képviselőkkel, akik hónapokon keresztül garázdálkodtak a magyar parlamentben. Már ez oknál fogva is hihetetlennek látszik a Nikolics-kombináció, de manapság — Wekerle a miniszterelnök!!! — semmi se lehetetlen.

A magyar bank † A nemzet követeli! De Wekerle nem akarja!

Régi, nagy terve Wekerle Sándornak, hogy betetőzi esztendővel ezelőtt megkezdett állam-financiális műveletét, a valuta rendezést. E terve mellett, amely jó, rögzeszméjévé vált a pénzügyminiszter miniszterelnöknek, hogy az *önálló magyar nemzeti bankot* ez idő szerint nem követeli. Nyíltan megmondta nem egy honatyának, aki nála érdeklődött, hogy Magyarországot nem tartja elég erősnek arra, hogy a hatalmas bécsi banktól magunkat ma függetlenítsük.

A függetlenségi párt programjában benn van az *önálló magyar bank*, vezérei, köztük olyanok is, akik ma kormányon vannak, *kötelező ígéretet tettek a nemzetnek*, hogy a közös jegybank szabadalmát nem hosszabbítjuk meg többé, hanem 1910. január elsejére már csak magyar bankjegyük lesz s az ország hitelviszonyait az Ausztriától független magyar nemzeti bank fogja irányítani. A dánosi pénzügyminiszter nem sokat bánja, mit ígértek a nemzet vezérei, mit nem. Az ő szentenciája az, hogy a most folyó kiegyezési tárgyalások során ráveszi Ausztriát a *készízetések fölvételére* s ennek ellenszolgáltatául *meghosszabbítja a közös jegybankot*.

Sokat vitatkoztak a miniszterelnökkel e tervéről. Legutóbb így érvelt Wekerle egy függetlenségi képviselő előtt:

— A készízetések fölvétele kiszámítható nagy előnyököt hoz az országnak s ha az osztrák kormány hozzájárulásával megvalósíthatjuk, jótévő hatását érezni, élvezni fogja az ország ipara, gazdasága és kereskedelme, jóllehet *bizonyos átmeneti nehézségeink lesznek*. Ezeket a nehézségeket hamar le fogjuk gyűrti, de arra már nem vállalkozom, hogy *e nehézségeket fokozzam azzal a megrázkódással*, amivel a közös banktól való hirtelen elszakadásunk jár.

Hát szomorúan mondhatjuk, nem lesz meg az *önálló magyar bank* most sem, amikor a parlamentben a függetlenségi párt a többség, de hogy is lenne meg, amikor a magunk kormánya sem akarja, hogy meg legyen. Wekerle abban a balga hitben él, hogy keresztülviszi a készízetések fölvételét s ezért az előnyért odaadhatjuk az *önálló jegybankot*, . . . amelyet egyébként szintén nem kapunk meg. Mert ugyan ki szerezzé meg? Wekerle? A hatvanhetes miniszterelnök? Ugyan! Nem lesz meg semmi abból, amit a magyar nemzet többsége, a függetlenségi párt követel —, csak akkor, ha függetlenségi lesz a kormány is, a miniszterelnöktől a honvédelmi miniszterig és újra karc-kész, függetlenségi lesz maga — a párt is.

*
A magyar bank pedig hosszú, hosszú időre megint:



A trónörökös hódító tervei

Kibékült az olaszokkal Ferdinánd király lesz
Konstantinápolyt akarja A szultánt — Ázsiában!
A hatalmak helyeslik Mi vár Budapestre?

Bécs, augusztus 27.

A semmeringi találkozó lezajlott. *Tittonit*, az olasz külügyminisztert valóságosan fejedelmi pompával fogadták Ausztriában és ha már a desioi találkozás is ámulatba ejtette a világot, bizonyára még nagyobb a bámulat most, ezen a nagy olasz-osztrák barátságon azok közt, akik csak félig vannak beleavatva a nagy politika rejtelmeibe.

Hogys ne: hiszen még csak egy évvel ezelőtt is úgy álltak a dolgok, hogy most mindjárt hajba kapunk Olaszországgal a Balkán miatt, amelynek széthulló részeire a monarchia is aspirál, de az olaszok is aspirálnak. És most egyszerre a legnagyobb barátsággra fordult az ellenségeskedés, a titkolt haragból fitogtatott barátság lett.

Akik már úgy akarnak feltűnni, mint nagyon jól értesültek, azok ezt a hirtelen fordulatot a külügyminiszterváltozással magyarázzák.

Igazuk is van, — de csak részben. *Aehrenthal*, aki Péterváron, az orosz diplomácia körében mint nagykövet a világ legjobb diplomataiskoláját járta, csakugyan szakított a *Goluchovszki* együgyű, copfos, vénhedett politikájával, amelynek a Balkánra vonatkozó része a régi ballplatzi hagyományokat követve, csökönnyösen ahhoz ragaszkodott, hogy akkor majd, amikor a „beteg ember“ behunyja a szemét, Albánia és vele az Adria keleti partvidéke a mienk legyen.

Igaz, *Aehrenthal* szakított ezzel a politikával, de azért a nagy diplomáciai változásoknak még sem ő az igazi szerzője, hanem — egy másik új ember. Egy új ember, aki annyira új, hogy hivatalosan még itt sincs, ámbar már teljes súlyával és messzire látó terveivel együtt itt van. Hivatalosan még nincs semmi szerepe, valamelyes reprezentáción kívül, de a valóságban már is készíti elő — és nagyon erős akarattal és igen nagy koncepcióban a monarchia jövőjét.

Ez az új ember: *Ferenc Ferdinánd*, a trónörökös. Az ő tervei döntötték meg a Ballplatz hagyományos Balkán-politikáját és az ő kifejezett akarata készül most a külügyminiszteriumban új, igen nagyszabású terv a Balkán jövőjéről. És ez a terv a következő:

A monarchiának, ha fejlődni akar és ha valóban vissza akarja nyerni azt a nagyhatalmi állást, amely ma már nincs meg és pusztán egy tiszteletreméltó aggyastyánra való tekintettel hirdettet és a többi hatalmasságtól szinte mosolyogva fogadott fikció, mondom, a monarchiának a régi tekintély és hatalom visszanyeréséhez szüksége van tengerre. A tenger a világközlekedés országútja, a világhatalom talapzata. Vízén ott ring a gazdagság és az erő. A tengert mi kétségtelenül legközelebb az Adriánál találánk meg, de az Adria miatt egyrészt feltétlenül háboruba kellene keverednünk Olaszországgal és kérdés, hogy mi lenne ennek a háborúnak az eredménye, másrészt az Adria szűk, zárt víz, csak utja a világtengernek, de nem maga a világtenger.

Szakítani kell tehát az Adriára sandító külpolitikával és keresni kell a tengert másutt. És *Ferenc Ferdinánd* megtalálni véli a tengert *Konstantinápolytól és Törökországnak az Aegei tengerre hajló partvidékei alatt*. Ez nyílt ut ki a nagy vízre, a Földközi-tengerre. A trónörökösnek a mai Törökország meghódítása a szándéka úgy, hogy átengedi Albániát, az Adria partvidékét Olaszországnak, kényszeríti terve elfogadására Szerbiát, megnyeri a macedón-bolgár vidékek odaadásával és királyság rangjára való emeléssel Bulgáriát s magának Bosznián keresztül Albánia belső részeinek, Macedónia déli részeinek és Ruméliának a meghódításával nyitja meg az utat Konstantinápolyig. Törökország, helyesebben a szultán, ha akarja, mehet szép szerével vissza Ázsiába, ahol majd talán kap rekompenciát, ha pedig nem akar menni, — mindenesetre gyöngébb ellenfél lesz, mint lett volna Olaszország.

Ez az óriási terv az oka a diplomáciánkban hirtelen tapasztalható változásoknak. Olaszország már meg van nyerve a tervnek, Albániáról való lemondásunk kibékítette: innen a semmeringi és ischli nagy ünneplés. A bolgár fejedelem szintén nem régen járt Ischlben, meg Bécsben is és bár ezt természetesen nem közölték hivatalosan, érintkezett a trónörökösrel is. És minden valószínűség arra vall, hogy a királyi korona ígéretét hozta magával tőle.

És végül meg van nyerve a tervhez Anglia beleegyezése is. Anglia tudvalevően a Földközi-tengeren nagyon érdekelt hatalom Egyiptom miatt és nagyon erős is Gibraltár, Malta és a Szezi csatorna révén. Az angol király ischli látogatása tehát szintén ennek a tervnek szült és Anglia beleegyezése annál könnyebben volt megnyerhető, mert a brit birodalom Oroszország egyik kapuját, a Dardanellákat szivesebben látja erős kéz által fogva, mint a gyenge törökknél.

Nehézségek még csak Oroszország részéről merülhetnének fel, de Oroszország egyrészt már rég lemondott balkáni terveiről, másrészt pedig külső és belső bajai miatt olyan gyenge, hogy alig jön számításba.

Ime, ezek *Ferenc Ferdinánd* tervei. Hogy ránk magyarokra üdvösek, hasznosak lesznek-e a kivitelük után, azt nehéz eldönteni. Egy azonban bizonyos. Az, hogy olyan világbirodalmat, amely az Alpesektől az Aegei tengerig nyulik, csak a középpontjából lehet kormányozni. És ennek a földrésznek a geográfiai középpontja — *Budapest*.

Oh ez nem okos ut — hogy nekiment Kossuth a protekciónak, — amit ő nem tart jónak. — Kossuth, ne izgasson ez téged, — mert oda lesz a népszerűség, — mert a protekció-rabja az egész náción, — ez nemzeti ideálunk, — amelyért harcba szállunk — ez, hogy hissesem el véled? — itt az ut, az igazság, az élet. Hagyd meg ezt a sok szegény magyarnak — akik protekciót akarnak. — Légy türelmes, nyugalmas — és Kiss Józsefre hallgass. Ő bölcsen dalolta, lásd: — A protekciót csak gyakorold, ne magyarázd! . . .

A KIRÁLYNÁL

Első közlés

Minden jó fentartva

A Hír legelső számában

a király személyéről

szolgálatunk ujsággal.

Be akarunk világítani a király életébe. Mindent tudni akarunk róla. Mint él? Mit csinál? Hogyan telnek a napjai? Idehaza csak nehezen lehetett volna ezt megtudni. Mert ritka vendég nálunk a magyar király, — amiről tudnánk is, fogunk is keserűbben beszélni, de most nem ez van soron. Kell-e mondanunk, hogy a személye van olyan fontos nekünk: ha nem akar eljönni hozzánk, mi menjünk el oda, ahol van. Onnan tudtunk meg róla sokat, ahonnan éppen lehetett.

Homályba vész a király élete. Nem ő maga az, aki titkolódik, hanem azok, akik körülveszik. Ezt a homályt, a távolságot, a rejtelmességet akarjuk megszüntetni. Ne messze bálványt lássunk benne, ember szálljon le benne közénk. Minden cselekedetét, kezdve a legkisebb gesztusán, ismeretlenség földi; nem miniszteriumok ezek; de épp az teszi a király minden lépését fantasztikussá, hogy titkolóznak vele. Hát megközelítjük a csodát. Nyomon követjük az utolsó lépéséig. Elkísérjük a fölbredésétől egészen addig, amíg mélyen elfáradva aludni tér, — korán, nagyon korán, már esti nyolc órákor, mert az öreg emberek, azok is, akik nekünk kedvesek, korán kifáradnak; korán kell lepiheniök.

Nyolcvanadik éve felé jár a magyar király. Ha azt akarjuk, hogy az élete ne hideg krónikákba fuljon, üres és ostoba évszámok közé, amelyek már a fiainknak sem tudnak majd elmondani semmit, sietnünk kell ez élet adatainak följegyzésével. Az ujságíró tehát, aki beszámol küldetéséről, kortörténetet ír, fontosabbat, becsebbet és gazdagabbat, mint amilyenek történelmi könyvekben szoktak lenni királyokról.

Hosszu esztendőök óta Ischlben tölti a király a nyarat. A Hír elküldte hozzá egyik munkatársát, aki tiszteletteljes, de bátor szemmel kísérte végig az utjain. Az anyag, amelytől visszatért, újszerű, izgalmasan érdekes világlátásban állítja elénk a király személyét. Az egészet természetesen nem lehet egyszerre föltálatni, az előadásban sorrendet kell tartani, s nem lehet ott kezdeni, ahol véletlenül épp a legérdekesebb. Az a meghatározó szép és gyöngéd barátság, amely királyunkat Schrott Katalin asszonyhoz fűzi, szintén föltáratul a közlések során. Csupa hiteles adat, — részben a király közvetlen környezetéből nyert fölvilágosítások, részben személyesen szerzett tapasztalatok alapján kapja az olvasó a király ideit, mozgalmas nyarának néhány napját, — s e néhány napban a király egész élete benne van, oly hűséggel, tárgyilagossággal és közvetlenséggel, ahogy nálunk a magyar királyról még nem irtak.

A fátyol, amely az alakját beburkolja,

le fog hullni. És a fátyol mögött csupa tiszteletreméltó emberi vonás. Királyoknak nyíltan kell élniök. És százszorosán nyíltan a mi királyunknak. Tudjunk róla mindent. Fájdalom, eddig soha máskor nem tudtunk róla, csak akkor, ha akart fölünk valamit: — pénzt, vagy katonát. És azért is küldtünk el hozzá: hátha megint szüksége van Ausztriának valamire? És csak talán röstel az udvar szólni . . .

Ischlbe kiküldött munkatársunk az alábbiakban kezdi meg európai szenzáció számába menő küldetéséről való beszámolóját:

Beteg a király?

Ischl, augusztus 27.

Amikor hozzáfogtam, hogy majd utánaézek a királynak, napok óta itt voltam már Ischlben. Egyideig szándékosan nem kerestem a királyt. Véletlenül akartam vele találkozni, ahogy minden ischli vendég megláthatja. Azt akartam, hogy olyan lehessen róla az első impresszióm is: mennél közvetlenebb és frissebb.

Tele van a királyllyal, s a családjával ez a fürdő. Az utakat, a kerteket s a szállókat, a hegyeket s a forrásokat, még a magaslatokon azokat a tornyocskákat is, amelyekről be lehet látni a vidéket, mind valamelyik családtagról neveztek el. Az esplanade Zsófia főhercegnő nevével viseli. A legnagyobb kertnek Rudolf trónörökös nevével adták oda. A legszebb fogadót Kaiserin Elisabethnek hívják. A szállónevek Kaiserkrone; Erzherzog Franz Karl; Habeburg-hof. Van itt Ferdinands-Platz; Elisabeth-Waldweg; Maria Luisen-Quelle; Sophien-Doppelblick; Franz Josefs-Warte. És estig lehene így folytatni; és talán akkor sem volna vége.

Egy szerelem.

És mindenfelé amerre megy, régi szobrokban, gipsz-figurákban, lojálisan, de rosszul kiszínezett fotográfiákban egy-egy fenséges arc mered feléd: legtöbbször vagy maga a király, vagy a meghalt királyasszony. Rosaz reliefek; primitív monumentumok; tiszteletteljes munka egyetlen egy síncs közöttük. A Franzens-Allee a leggazdagabb. Adélenak, a bécsi udvari fotografusnak van itt a kirakata, s ebben az egész családot megtalálod: középen, karosszékben, tábornoki uniformisban a királyt, kékre festett szemmel, rózsaszínűre festett arccal, a ráncoknak a lehetőségig gondos elretusozásával, — nagyon kedvesen. Jobbra és balra a gyermekei vannak. Mária Valéria főhercegnő, a férjével, Ferenc Szalvátor főherceggel, s előttük, s a hátuk mögött, az ölükben és a lábuk előtt, mindenféle csoportokban a gyermekeik, akik — az isten tartsa meg őket, — kilencen vannak, s közöttük a legidősebb talán tizenöt éves, a legfiatalabb még pólýában van, de, reméljük, a soruk még nincsen lezárva. Azután Gizella főhercegnő következik, Lipót bajor herceggel, a férjével. Azután Ferenc Ferdinánd főherceg, a feleségével, s két szép kis gyermekével. Az öreg, szalállás Rajner főherceg; Frigyes főherceg; Izabella főhercegnő; két felnőtt, gyönyörű leányuk; azután egész sor ifjabb és idősebb ur, aki mind főherceg, s akiknek nevét — a jóisten bününkül ne vegye — nem is igen tudjuk.

Az utakon sétál a fürdőző nép, de bizony édes-keveset törődik a királyi családdal, — ami pedig furcsa. Itt világ-politikát csinálnak az idén, súlyos állam-ügyeket juttatnak dülőre, a király- és minisztertalálkozások esnek, szövik a nagy udvari intrikákat, s a publikum mindezzel nem törődik, csak annyiban, hogy van-e valahol

valami sokadalom, látóvaló, színjáték, vagy nincs. És mert ezek a komoly ügyek többnyire csak csöndben intéződnek, hát mindenki magának él. Az olaszszal való szövetség — az más. Tittoni tiszteletére álarcos olasz éj volt a Kurgartenben. Hát ez kivétel. Itt konfettivel lehetett dobáldozni, ez mulatságos, sőt majdnem vadregényes volt, — a macedon reformban résztvettek tehát.

Több szó azonban alig esik Ischlben arról, ami a királyllyal kapcsolatos. Némi visszhangot még az a cáfolat kellett, amit Frigyes főherceg leányának az eljegyzéséről adtak ki hivatalosan. Itt viszont szerelemről volt szó, és ez is másvalami. Egy hétig mind erről beszéltek. Hogy György bajor hercegről volt szó. Hogy a főhercegisasszony nem szereti; más szeret; és kesőnyen ellenkezett. Mindent tudtak erről a hístóriáról. Még azt is, hogy ki az a boldog halandó, aki az ifjú főhercegnő szerelmét bírja. Egy magyar gróf. Egy híres, régi, nagy magyar család fia. A Tátrában ismerkedtek meg, tavaly, télen. Azóta gyakran is lehetett kimutatásokat olvasni arról, hogy a grófi család nem közönséges grófi család, hanem rokonságban van az angol uralkodó-házzal, ami igaz is, de már nagyon régen igaz, és a föltalálása csak arra való most, hogy kitűnjék: a mésaliance nem is olyan nagy. Arról is volt hír, hogy a király tud erről a szerelemről, sőt pártfogolja, és a grófi család rövidesen a hercegi címet fog kapni. Már arról is tudtak, hogy mikor tartják meg az esküvőt. Azután hirtelen abbanmaradt minden. Hogy miért, azt senki sem tudja. A bajor herceg megjelent a láthatáron. Nagy lőtás-futás indult meg Pozsony, Bécs és Ischl között. Frigyes főherceg maga is megjelent Ischlben. A cáfolat szerint ez az osztrák Land-Wehr parancsnokságának átvételével függött össze. Azután Izabella főhercegnő is megjött. Mondták: hát ez is a Landwehrről függ össze! Mi több: megjelent Wimpffen-Széchenyi grófnő, ő excellenciája is, Izabella főhercegnő főudvarmestermője, és nem a Kaiser-villában szállt meg, hanem a Hotel Elisabethben, tehát nem hivatalosan volt itt. És nemcsak egy ízben jött el, hanem rövid egymásutánban háromszor, és mindannyiszor csak egy-két napig volt itt, aminek már igazán olyan az íze, hogy itt valaki üzeneteket hoz és visz, olyan üzeneteket, amilyeneket levélben nem lehet elintézni. Hát erről a szerelmi bonyodalomról beszélgettek itt. Mondtam, a többivel, ami Ischlben nagy dolog a nyáron történt, nem törődtek.

Nagy királyok, kis királyok.

Jöttek a nagy urak és mentek, és mindez majdnem nyomtalanul mult el. Az angol király látogatásáról nem szólunk, erről mindenki tud. De járt Ischlben egy csomó más ember is, aki nem üdülni jött ide, s akinek bizonyosan nagyon jelentőségteljes volt a látogatása. Ugyanakkor, amikor az angol király volt itt, Slatin pusa ő kegyelmessége, a szultán egyik legbizalmasabb generálisa is megjelent, és tekintve, hogy a macedon kérdés megoldásában a török igazságszolgáltatás ellenőrzéséről is erősen szó van, a megjelenése nem lehetett véletlen. Itt volt továbbá Ferdinánd, bolgár fejedelem is, — igaz, inkognitóban, s a kurlisztában diszkrétan csak Comte de Murány néven szerepelt, de ezzel — ugy-e, — a személye még nem sikkadt el és bizonyosan ő sem mulasztotta el, hogy a bolgár érdekek dolgában szöjjon egy-két jó szót illetékes helyen, amikor az egész Balkán riadtan cselekedte meg ezt, még Románia is, Strudza urnak, a miniszterelnöknek az utján, pedig Romániát érintheti még legkevésbé az entente-hatalmak balkáni szereplése.

S egy sereg kisebb személyiség is járt itt, akinek ischli szereplése talán kevésbé országos jelentőségű, de a maga körében azért kiválóan érdekes. Például: megjelent Don Alfonso spanyol királyi herceg és előkészítette a spanyol király bécsi vizitjét. A látogatás szeptemberben lesz; vagy tizenegyedikén, vagy tizenötödikén érkezik Bécsbe a spanyol uralkodó. Megjelent azután Montenuovo herceg és elintézte a bécsi Operaház igazgató-kérdését. Két héttel később

megjelent Weingarten Félix kinevezetése. Megjelent továbbá Khevenhüller gróf, párisi nagykövetségünk, két nappal előbb, hogy Aerenthal és Tittoni találkoztak, és bizonyosan neki is volt valami jelenteni valója Ausztria-Magyarország külügy-miniszterének. A fumei kormányzó-kérdés legviharosabb napjaiban járt itt Nákó gróf. Azután volt még egész sereg kisebb látogatás, aminek mindnek van összefüggése és háttere, de amit hosszú lenne elmagyarázni és nem is volna túlságosan érdekes. Csak még két dátumot jegyzek ide, — hiszen fogok én még nagyon sokat írni: július tizenötödikén érkezett meg udvartartásával a király. Meg kell még emlékezni egy híreségről: Schratt Katalin július tizenötödikén jött.

Nem látni Ferenc Józsefet!

A napok egymásután teltek, és attól fogva hogy az angol király elment, egy álló hétig nem mutatkozott Ischben a király. Mindenfelé elszéltam, amerre valószínű volt, hogy találkozhatom vele. Kitűnően megismerhettem az egész vidéket s már majdnem minden vendégről is tudtam, kicsoda, régen van-e itt, vagy most jött. Nagy autók jöttek, s idegen országok jelzésével nagyszerű bőröndöket hoztak és kemény, nagyszerű angolokat. Sok amerikai is jött. Azután olaszok, meg franciák, a németekről, meg az osztrákokról nem is szólván, akik itt idehaza vannak; de a nemzetközi sokadalomban japánok is akadtak, finom, kicsiny márkik, akik elhozták az asszonyaikat és otthonosabbak voltak, mint az idevalók. Magyar is szép számmal van. Már régen megszokhattam az ischli viseletet is: az asszonyok parasztmenyecskének öltözve s a férfiak tiroli vadász-ruhában, tollas kalappal, szabad térdel. Első időben nem igen érthetni meg: miért van itt annyi parasztasszony és miért van némelyiknél lorgnett, némelyiknél kodak, azután gyémántokkal vannak fölékszerelve, s a kezükben ott van a Münchner Allgemeine, meg a Neue Freie Presse. A vadászok is mintha túlságosan sápadtak lennének. Az ember sétál köztük és színházról, meg irodalomról beszélnek, tenisz, kirándulásokról és egyszer csak megszólal az egyik és magyarul beszél:

— Doktorkám, — mondja, — légy szives... (A többi nem fontos.)

Hát magyar vendég is van köztük. Érdeklődöm: mi lehet a királylyal, hogy nem látni. Nem találják mások is feltűnőnek, hogy schol sem mutatkozik? Azt felelik, hogy nem, ők bizony alig is gondolnak vele, itt van, hát itt van, ha mutatkozik, megsüvegelik, ha nem, bizonyosan otthon marad. Normális ez, — kérdem — hogy ennyire elvonul? Vállat vonnak. És esodálkozva mondják, hogy ők az ilyesmit nem figyelik meg.

— Talán beteg? — kérdem.

Lent a fürdőben nem tud róla senki semmit.

Tíz pernyire van a fürdőtől a császári villa, de messzebb van, mintha mértföldekre volna. Elmegyek a császári villa kapujába. Az ör megtagad minden fölvilágosítást. Bemenni nem szabad. Beszélnie nem szabad. Hát kitől lehetne itt valamit megtudni.

— Tessék talán elmenni az udvari orvoshoz. Itt lakik nem messze...

A király orvosánál.

A király orvosát Kerzl József doktornak hívják, udvari tanácsos és csakugyan nem lakik messzire a császári villától, a Villa Bauerben lakik, valamivel erről, hegynek.

A házban nem találok senkit, aki bejelenthetne. Megkerülöm a házat, s a kis, üveges verandán, az ajtó mögött látok egy öreg urat, vadászruhában, olvas. Benyitok. Bocsátatot kérek, bemutatkozom és megmondom, hogy kit keresek.

— Én vagyok a király udvari orvosa, mivel szolgálhatok?

Megmondom. A király egészsége felől jöttem tudakozni. Kérem, mondja meg, nincs-e valami baja a felséges urnak?

A doktor nagyon kedves ember. Szép öreg ur. Ugy hatvan felé járhat. A haja és bajusza egészen fehér, s az arcában az orra a legjellemzőbb, éles, határozott és merész. Az arcüre egé-

szen barna, nagyon egészséges, a tartása egyenes, feszes, katonás.

Bevezet a fogadó-szobába, amely szintén nagyon egyszerű szoba, nyárias, csak épp a legszükségesebb butoradarokkal, leültet és igazán nyájasan és szívesen elbeszélget velem. Épp udvari vadászatra készült, ezért van vadász-ruhában, de a multság elmarad, a király leintette a vadászatot, mert rossz az idő. Esik, hűvös van. Így szép lassan belemelegedett. Vagy félóráig tartott az interjú. A végén fölállt és azt mondta:

— És most csak arra az egyre kérem, a neveléssel kapcsolatban semmiféle hírt ne írjon meg. Se azt, hogy jól van a király, se azt, hogy rosszul van. Kellemetlenségem lenne belőle. És ezt, ugy-e, nem akarná ön sem.

Szó sincs róla. A doktor, az ő nagy szeretetreméltóságáért, igazán nem érdemelné meg, hogy kellemetlenséget szerezzen neki. A neve e tudósításban semmiféle hírral kapcsolatban nem fog megjelenni.

A király egészsége.

Hát világért se Kerzl, de olyan személyiség, aki a király egészsége felől közvetlen tapasztalásból tud, a következőkben számolt be A Hír kiküldött munkatársának a király állapotáról:

— A király nem beteg, csak öreg. Vigyázni kell rá. Hetvenhét éves mult el most és ez nagy kor, még ha az ember élete kevésbé is volt viharos, mint az övé. Ha jár, ha gyalog van, és főként, ha látják, kihuzza magát, férfias a tartása, a lábait a rendesnél feszebben rakja; mert nem akarja, hogy észrevegyék a gyöngülését. De nézze meg, ha kocsiban ül, és kissé megfedkezik magáról: milyen kicsi, mily kevésbé a régi már, mennyire eljárt rajta is az idő. Viszonylag azért nem panaszkodhatunk. Hálisstennek, aránylag nagyon jól bírja magát. Ha nem így lenne, igazán megmondanám.

— Orvosi beavatkozásra a királynak nincsen szüksége. Ha beteg lenne, akkor nem is bírná a régi életrendjét. Négy óra körül, kicsit sétál a parkban, azután reggelizik. Nyolc órakor megjön Bécsből a kurir, és elhozza az elintézendő postát, mindenféle táviratokat hoz s azokat az aktákat, amelyeket el kell olvasnia és alá kell írni a királynak. Nyolc órától délután félháromig tart a király munkája. Nem dolgozik szakadatlanul, szó sincs róla, ez-éltél birta ezt, most már nem bírja. A karosszékekben hátradől, leheveredik a pam-lagra, kinéz a kertbe, mert az ablakai állandóan nyitva vannak. Félháromkor diner van, utána újra dolgozik egy keveset, sétál, eljárszadozik Mária Valéria főhercegnő gyermekeivel, akiket nagyon szeret, és este nyolc órakor lefekszik.

— Mióta az eszemet tudom, ez a király életrendje. Nem változott semmit, csak árnyalásokban. Például, hogy a munkája valamiképp kevésbé intenzív. Hogy valamivel kevesebbet eszik, s jobban kell vigyáznia az étkezésnél, mint eddig. Az erős szivarozásról is le kellett szoknia, a virginiait egészen abbahagyni, s a gyöngébb szivarok számát is megszorítani. Az étkezés nagyon egyszerű. Két-három fogás az egész. Evés közben elég frissen elbeszélget, — a leánya, Mária Valéria főhercegnő, Paar gróf, a hadsegéde, Bronn báró, a szárnysegéde, Mayer, az udvari püspök, a főhercegnő udvarhölgye, Dietrichstein herceg, — rendszeren ezek a társai az ebédnél. Nekik persze több fogást találnak. A király sokszor megkívánja valamelyik ételüket. De le kell mondania. A leánya sem engedné meg, hogy a megengedett ételeken kívül is egyék valamiből. De erre nincs is igen szükség. A király jó paciens, és az orvosi rendelkezéseket majdnem a legpontosabban betartja.

— Csak egy dologban nehéz a királylyal megértetni, hogy mit követel az egészsége. Amikor vadászatról van szó. Itt nem lehet vele alkudni. Gyakran van úgy, hogy a legrosszabb idő sem tudja visszariasztani; s oly szeretetreméltóan, annyi meggyőződéssel, s oly rábeszélően próbálja bi-

zonyítani a környezetének, hogy nem érheti semmi baj, hogy nem lehet neki ellentállni. Például ma, — mára is volt vadászlat kitűzve. Igazán úgy kellett szakadnia az esőnek, ahogy szakad, hogy a felséges ur el ne induljon. De már holnapután — mert akkorra is vadászlat van kitűzve, — akármilyen rossz idő is lesz, nem vonja vissza a rendelkezést és elmegy. Ilyenkor azután nagy remegéssel várjuk vissza: nem hült-e meg. A legkisebb meghülés is veszélylyel járhat ebben a korban.

— A vadászlatokon Lipót, bajor herceg, a veje, Paar gróf, azután Paar gróf testvére, aki gárdakapitány, Dietrichstein herceg, Bronn báró, Lederer báró, aki Ferenc Szalvátor főherceg udvarmestere és Kerzl doktor szokták elkísérni. A vadászlatok rendszeren a környéken folynak, Offenseeben, Landbaadseeben, Karberthalban, Höllgrabenben, és az ischli területen folynak. A reggeli vadászlatokat, amikor még nedves a fü, a legszigorubbant betiltotta az orvosa. Kivétel nélkül délután folynak a vadászlatok. Ilyenkor a vadászlatra meghívott urak reggelire hivatalosak a királyhoz. A reggeli félórával az indulás előtt van. Vadászatra a király ischli viseletben megy, tollas kalappal, zöld kabátban, bőrnadrágban, szabad térdel és bőzös cipőben. Szarvasra, özre és zergére a társaság. Zerge fájdalom, mind kevesebb van a vidéken; nagyon szigorú tél volt az idek, a zergék fele kipusztult, elpusztultak a hóban.

— Hogy az ischliek nem látják a királyt, azon nincs mit csodálkozni. A király csak akkor mozdul ki a villából, amikor vadászatra megy, s akkor sem hajtat keresztül a fürdőn. Egyébként ezenkívül mindössze kétszer volt színházban, s Eduárd királyt fogadta. Azelőtt reggelenként ment a templomba. Most már ezt sem szabad. Egyszer egy héten, otthon, a villa kápolnájában misét hallgat.

— Így él a király. Irja meg ezeket, legalább egyszer hiteles adatok fognak róla megjelenni.

Eddig tartott a közlés. A tartalma gyöngéd kifejezésein keresztül is kitetszik — amit különben mindnyájan tudhatunk, — hogy a király, ha betegség nem is bántja, nincs többé a régi erőben, vigyáznia kell magára, de ő nem veszi ezt a lehető legszigorubbant, öregszik és nem akarja, hogy észrevegyék. Aggodalomban gondolunk arra, hogy csak meg ne bánja azt a könnyedséget, amivel az egészsége iránt viseltetik.

A király kertjében.

Ugyanakkor, amikor elhatároztam, hogy fölkeresem a király udvari orvosát, elküldtem a névjegyemet az udvartartás egy másik tagjához is, aki régebről ismerősöm és megkértem, jelöljön ki a nap folyamán azt a legalkalmasabb időt, amelyben vagy én kereshetném föl őt, vagy, ha ez nehézségekkel járna, ő keresne föl engem. A névjegyem az ötös számú hordár vitte be a császári villába. Megmondtam neki szóval is, hogy mondja el a világban: a dolog sürgős, Budapest-ről jöttem, csak azért, hogy vele beszélhessek. A hordár elment és hamarosan megjött. A válasz az volt: ő fog fölkeresni engem, várjam a fogadóban, esti nyolc óráig biztosan ott lesz nálam.

Egész délután és egész este vártam, de nem jött el. A dolog érthetetlen volt. Ezek az urak meg szokták tartani a szavukat. S ha eleve tudta volna, hogy nem fog fölkeresni, ezt is megüzenhette, hiszen nem kötelessége, hogy rendelkezésünkre álljon.

Délelőtt elmentem a császári villa elé. A bejárása a Götz-Srasseról való, az Ischl folyó in-nenső partján, villák közé beékelve, teljesen igénytelenül; semmi, de semmi nyoma annak, hogy a villában az uralkodó lakik. Egy nyitott faszor, amelyet gázlámpások szegélyeznek — a lámpásokon tejüvegből készült gömb — vezet a villába. Csak ha be akarsz lépni, tudod meg, hogy ez nem közönséges ember háza. Az örházból kiugrik a detektív és elállja az utadat:

— Nicht gestattet! (Nem szabad!)

Megmondom neki: keresem ezt meg ezt az urat, mint lehetne bejutni hozzá? Feleli:

— Hja, az bent van a villában, oda nem lehet bejutni, meg kell várni, amíg kijön.

— Mikor jön ki?

— Lehet, hogy kijön holnap. Vagy holnapután, vagy azután. Azt nem lehet tudni.

— Hát hogyan lehetne kihivatni?

— Azt mondja erre, hogy a kabinet-irodában engedélyt kell erre kérni. A kabinet-iroda szomszédos az őrházzal. Tessék oda bemenni. De nem hiszi, mondja, hogy az engedélyt megadják.

A kabinet-irodában keresem az igazgatót, lovag Schiessl Ferenc urat.

— A kegyelmes ur bent van a villában — felelik, — nem lehet vele beszélni.

— Hát ki van itt?

— Zeleny Vencel dr. ur. Udvari titkár.

Bejelentetem magam a titkár urnál. Fogad. Hivatalnok-arc, semmi különösebb rajta. Előadom a kívánságomat. Meghallgat, gondolkozik, azután azt mondja:

— Szíveskedjék holnap idefáradni, akkor itt lesz Pápay István ur, a kollégám, ő is udvari titkár, — ő intézi a magyar ügyeket.

Igy mondta. Hát ez bizony szomorú, hogy így őrzik a császári villát. De azután alattvalói szívem mégis megvigasztalódott: legalább nem érheti baj a királyt. Elmentem sétálni. Séta közben meglát a tegnapi hordár. Kedves ember, ropant előzékeny, mint ahogy minden ember hatványozottan előzékeny itt. Odajön hozzám, megkérdi, nincs-e valamire szükségem. Mondom:

— De igen. Megint el kellene menni a tegnapi urhoz. Azt üzenté, hogy fölkeres és nem jött el. Be akartam menni hozzá, de nem eresztettek. Hát magát hogyan eresztették be.

Nevetett és azt mondta, menjek csak vele. A császári villa elé vezetett. Ott se szó, se beszéd, egyenesen nekitartott annak a szűkebb utnak, amely a villa főbejáratával párhuzamosan halad, s amelyen az alkalmazottak s a cselédek járnak. Az őrház mellől a detektív megállítja:

— Hova?

— A konyhába.

— Mehet.

És azzal megyünk. Nem akarom elhinni, hogy megyünk. Hordárnak szabad bemenni, nekem is szabad hordárral bemenni, hát akkor miért nem bocsátottak be? amikor magamban kérdeztem a villába. Nem tudtam megérteni. De lehet, hogy van benne ráció. A hordár nevetett.

Az ut, amelyen haladtunk, egy hidra vezet, amelyet az Ischl-folyó fölé vertek. A villa a tulsó parton van, nem a parton, hanem túl rajta. Egyelőre csak az utat látom, a villát nem. A főbejárat utjától eleven sötény választja el az utunkat. Az ut kavicsos van feltöltve, simára lehengetve, nincs rajta semmi különösebb. A hidon túl kiszélesedik az ut, s egy nagy, szép, angol parkba torkollik. Sűrű fák. A lombjuk eltakarja a villát. Egy kis résen keresztül, mégis, legalább messziről megláthatom. Emeletes épület, tömör középső-résszel, s jobbra-balra két karcsún elnyúló oldalszárnyal. Néhány ablaka ide látszik. Sötétzöldre festett ablak-fák. A ablakok nyitva vannak. Mély csönd, az egész kertben egy lelket sem látni.

— Ez itt a konyhához vezet, — mondja a vezetőm.

Egy zölddel befuttatott, fedett csarnokra mutatott. Ott fehér kötényes legények szaladgáltak, a kötényök elég piszkos volt, kukták lehetek. Néhány szolgálóleányt is láttam. Az egyik tejet vitt egy kosárban. A másiknak tojással volt tele a kosara. Egy harmadik leánynak fényes, szép, vörösrézből való üst volt a kezében.

— Amaz a lovarda, — mutatta a hordár. — Ott tul pedig, azok az épületek a királyi istállók. Igaz is, mondta tovább a hordár, azt tetszik-e tudni, hogy van a konyhában magyar ember.

— Hogyne tudnám, — mondtam határozottan, pedig ez nem is volt olyan biztos. — Hogyne tudnám. Nem lehetne kihivatni.

— Lehet. Azonnal itt lesz.

Amíg a hordár elment, meg visszajött, szót-nézhettem kissé. Balra a Jainzen-hegy áll, fenyő-fákkal, gazdag zölddel és teljes kihaltsággal. Jobbról a Kalvarienberg állja el az utat, s alatta és az oldalában apró házikók állnak, elszórtan, ember nélkül, — Kaisersdorf és majorságok vannak benne.

Egy magyar ember.

A hordár visszajött. Egy fehérkötényes, borotvált képű, ingujjra vetkezett ember volt vele. Magyarul szólított meg:

— *Nevem Tóth.* Mivel szolgálhatok?

Hamarosan megmagyaráztam neki, hogy mi járatban vagyok, a királyról akarok majd irni, a konyháról is persze, s ő elmondhatna majd egyet-mást. Szabadkozott. Hogy azt nekik nem szabad. Megbüntetik érte. Ne kívánjam tőle.

— Hát jó, — mondtam, — ha nem is beszélhet, azért szeretnék önnel eldiskurálgatni, az ember örül, ha magyar emberrel találkozik.

— Bizony, — felelte, — úgy vágyom néha, hogy magyarul beszélgethessek és magyarul itt nem lehet senkivel egy szót se váltani

— Elmegyek önhöz, — mondta később, — de csak nyolc óra után lehet, mert addig szolgálataban vagyok .

— Helyes, — mondtam, — várni fogom.

És csakugyan, el is jött.

Addig, amíg vele a találkozt megbeszéltem, a hordár félre állt. Két másodperccel utóbb oda-szegődött mellé egy havelokkos, zöld kalapos, széke bajszu ur. Néha felém pislantott. Éreztem, hogy rólam kérdezősködik. Mikor a szakácsal végeztem, odaintettem a hordárt.

— Mehetünk, — mondtam neki. — És indultunk.

Öt lépéssel utóbb valaki hátulról ráncszólt. A havelokkos ur volt.

— Weiter ist der Weg nicht gestattet.

A hordárra néztem, az visszanézett, ő is tanácstalan volt, azután azt mondta, hogy hát itt akkor nem lehet tenni semmit, vissza kell fordulnunk. Megfordultunk. A havelokkos ur utánunk. Az uton megkérdeztem a hordárt, ki ez az ur.

— *Ein Vertrauter.* (Igy hívják itt a detektívet.)

— És mit beszélt magával?

— Önről kérdezősködött.

— Mit kérdezett?

— Hogy kicsoda. Meg hogy mit akar?

— És mit felelt neki?

— Hogy nem ismerem. Idegen. Bizonyosan valami rokona, akihez akart menni.

— És miért nem bocsátott tovább?

— Azt nem tudom, — felelte a hordár, de látszott rajta, hogy tudja.

Sokáig vallattam. Végre kivallotta:

— *A detektív gyanus embernek tartja.*

A villa kijáratá előtt a havelokkos elénk került. Szembe fordult velem, a szemem közé nézett. Mikor az őrház elé értünk, már öten álltak ottan, s a detektív erősen gesztikulált. A többi is detektív volt, a legszebb nehéz-botos, ugynevezett szurós-szemü alakok. Budapesten is ilyenek a detektívek. Ugylátszik, az egész világon egyformák. Száz lépésről a legártatlanabb kisdedek is megismerhetik őket. Mikor elmentem előttük, sorfalat álltak, a szemökkel lefotografáltak. Még később is volt velük sokszor dolgom. Nagyon helytelenítették a létezőmet.

(Holnap folytatjuk.)

A horvát komédiások.



— Október tizedikén megnyílik a parlament . . .

67-es politika!



Rakovszky nyilatkozik

Sürgönyözött A HIR-nek

Áll a néppárt

mint Sion hegye

Kik az irigyek?

A néppárti csatazajnak már vége van. Zboray Miklós egyszer-kétszer meglöbög-tatta a harci zászlót, sőt formális hadüzenetet is küldött a koalíciónak, de jöttek a generálisok s megtörtént a lefújás. Szóval, a koalíció együttmarad.

A Hír szerkesztősége, hogy egészen illetékes oldalról számolhasson be közönségének a néppárt kebelében támadt differenciákról, Rakovszky Istvánhoz, a néppárt egyik vezéréhez fordult fölvilágosításért. Rakovszky, ki ezidőszent Bad-Reichenhall-ban üdül, ma este szó szerint a következő táviratot küldte A Hír-nek:

Kérdésekre részletesen nem felelhetek, mert távol lévén, csak az ellentmondó — amint látom — nem alapos és tendenciózus újsághírekre támaszkodhatnak. *Kizárt dolog, hogy a néppártban szakadás állana be;* tagjait a pártfegyelmen kívül benső baráti viszony is együtt tartja. Ennek tulajdonítható befolyásunk eddig.

Köztem és gróf Zichy Aladár miniszter között ellentétek nem voltak és nincsenek. A koalíció fenntartását országos érdeknek tartjuk s épp ezért a zavaró incidensek kiegyenlítésén fáradozunk. Ugyanezt feltételezzük a többi pártokról is. Különösen tévesek a Magyarország-nak reám vonatkozó hírei, melyek a jelen incidensben, valamint a kormányalakításnál való szerepléséről szólnak. *Az aktuális konfliktus meglepett, igazi okai máig ismeretlenek előltem.* Holnap érkezik ide Zboray, ő majd alaposan informál. Az ügyet az újságokban tulozva tárgyalják, ami érthető, mert *sehogyse tudnak megbarátkozni elnyert pozícióikkal.* Másrészt sokan a koalíció bomlását szívesen látnák, *holott kilépésünk semmiesetre sem erősítené a koalíciót. Gyengítése pedig nem szándékunk.* Reményem, kölcsönös jóakarattal sikerülni fog az ellentéteket kiegyenlíteni, különben a modus procedendire tervem van, melyet pártkonferenciánk elé fogok terjeszteni.

A képviselőház alelnökének ez a kétségkívül nagyérdékű nyilatkozata most már végképpen tisztázza a helyzetet: a néppárt megbékült. Ami ezután fog történni, az csak cifrázása, magyarázata a dolognak. Különben nemcsak Rakovszky intette le a heveskedő néppárti közkatónákat, hanem gróf Zichy Aladár miniszter, a néppárt elnöke is. Zichy gróf a katolikusok bécsi kongresszusán kijelentette egy magántársaságban, hogy *nem helyesli a történelmet,* mert a koalíciónak együtt kell maradnia.

Kossuth Ferenc azt üzenté...

Nyilatkozik A Hirben a párt önfeláldozásáról

A jövő a függetlenségi eszméé!

A nemzettel a nemzetért

Karlsbad, augusztus 26.

Emeletes, fehér kis palota a Villa Theresia. Fönn, a magasban, kiugró szikla széléről néz le a völgybe, ahol nyüzsg a karlsbadi Sprudelért törtető beteg-sereg. Ur vagy szegény már korán reggel talpon van és siet a Kurhausba, ahol fehérbabos-kendős leányok meritik tele a poharat a kincsetérő gyógyvízzel, a Sprudel-lel. Ide jár Kossuth Ferenc is s ahogy legyűrte az éppen nem kellemes ízű vizet, kocsija már viszi föl megint a Villa Theresiába.

Munka vár a magyar kereskedelmi minis-terjes diadalra juttassa ezt a lobogót, Excellenciád jóváhagyást követelő ügye van a ministeriumnak, elviszi a posta Karlsbadba s Kossuth egyedül van itt, maga bontja föl a leveleit, maga intézi el, maga teszi borítékba a választ. S a nagy politika, amely sohasem nyugszik, szintén sokat kopogtat a csöndes kis palota fehér szárnyas ajtaján. Kossuth Ferenc jó színben van.

— A lábam bánt hébe-hóba — mondja — különben jól volnék. A munkát bírom s ahogy látja, garmadába gyűlt a sok irás máris az íróasztalomon.

— A Nap újságválalata — jelentem be a függetlenségi párt vezérének — új napilapot indít. Reggeli lap lesz, a címe: *A Hir*. Szintiszta függetlenségi újság lesz *A Hir* s nagy és szép feladatot tűzött maga elé. *A tiszta, az érintetlen függetlenségi és negyvennyolcas politikát* fogja propagálni, harcolni fog érte és mellette, hogy teljes diadalra juttassa ez a lobogót, Excellenciád édesatyjának Excellenciád kezébe jutott lobogóját...

— S most arra kíváncsi, ugy-e — válaszol Kossuth Ferenc — hogy mit tartok erről a vállalkozásról?

A meggyőződés hatalmas ereje beszél minden szavából, ahogy szinte megállás nélkül folytatja Kossuth Ferenc:

— A függetlenségi propaganda mindig időszerű, mert a függetlenségi elvekben üdvözülhet csak a nemzet. Ezeknek a diadala biztosíthatja csak a magyar nemzetnek és a magyar államiságnak jövőjét és ezzel kapcsolatban a magyar királyi vér rendületlenségét. A függetlenségi politikának azonban most nem lehet kizárólag ideális alapokon nyugvó politikának lennie, mint ahogy volt és lehetett, sőt lennie kellett, midőn az ország kisebbségének volt csak politikája. Most, midőn az ország többsége áll a függetlenségi zászló alatt, akkor a függetlenségi párt alkotásra köteles. Aki pedig alkotni van hivatva, sőt erre köteles, szem előtt kell, hogy tartsa Kossuth Lajosnak azt az elvét, hogy a „politika az exigenciák tudománya.” Az elvűségnek, a tiszta hazafiságnak, a lelkiismeretességnek kell megvonni tudni a határokat a térben és időben, amelyeken belül a függetlenségi párt mozoghat az alkotás terén és amelyen túl nem mehet sem térben, sem időben. De az adott és hosszú ideig előreláthatólag adott-nak is maradó helyzetben az alko-

tás egy elvi magaslaton álló párt számára áldozással és önfeláldozással jár, azonban ha vannak kitűzött célok, melyeket a nemzetnek el kell érnie, megköveteli a nemzet jövője, hogy a függetlenségi párt legyen az, mely megvalósítsa e célokat a nemzettel és a nemzetért, nem pedig a nemzet nélkül és a nemzet ellen, mint ahogy például a haladók akarták megvalósítani az általános szavazati jog elvét.

— A függetlenségi lapok, melyek a pártot e hivatásában támogatják, hasznos és hazafias propagandát csinálnak és működésük nemcsak aktuális, de hazafias is, Azok ellenben, amelyek a helyzet nehézségeit kiélesítve, a párt által meghozott áldozatokat kiszinezve, úgy hiszik szolgálni a függetlenségi elveket, hogy elfeladást fognak rá azokra, akik erősen körvonalozott célok eléréséért a meglevőt használnák fel arra, hogy alkotmányos uton elérjék céljaikat, ezek (— és fájdalom, ilyenek is vannak —) a midőn függetlenségi zászlót lobogtatnak, meglehet, hogy öntudatlanul, ellenségeivé válnak a függetlenségi eszméknek és megrontóivá a függetlenségi pártnak. Egy függetlenségi kisebbségnek is ártana a tullicitalás; egy függetlenségi többségnek pedig a hazára nézve áldásos működését rendkívül megnehezíti, mert tulságos próbára teszi az önfeláldozást.

— Remélem és bizom benne, hogy *A Hir* azok közé fog sorakozni és azok között fog maradni és küzdeni, akik meg tudják érteni a függetlenségi pártnak, mint többségnek és nem mint kizárólag elveket hirdető többségnek hazafias hivatását.

Kossuth Ferenc szavai a pártvezér szavai. A közelmúlt sötét napok, a darabont-idők erkölcsi és undort keltő eseményei juthattak eszébe, amikor elmondja az évezredek igazságát, hogy a nemzet csak a függetlenségi elvekben üdvözülhet...

Ez az igazság kelti életre *A Hirt*, ez az igazság serkenti munkára, harcra, küzdelemre. Súlyos és nagyméretűek az áldozatok, amiket a függetlenségi párt hozott, amikor és mióta kiragadta az országot az abszolutizmus szegyenletes eszközének, a darabont kormányának fekélyes kezéből. Letért az ideális alapokról, amelyeket Kossuth Lajos épített meg látnoki szemmel és dicsőséges, de keserves tapasztalatainak igazságával, — ám a fia már most jelzi *A Hir* révén a nemzetnek, hogy az elvűségnek kell megvonni tudni a határt, amelyen túlmenni nem szabad sem időben, sem térben.

Megvan a határa az áldozatoknak s aki ezen tulmegy, vét az elvűség ellen, a függetlenségi eszme ellen, vét nemzete ellen. S ime, itt

van körülöttünk, a nemzet óriási többsége, a függetlenségi és negyvennyolcas párt körül a törpe minoritás hatvanhetes gyűrűje. Jobbról is, balról is szoritja, piszkálja a 48-as többséget, befurakodik soraiba, megbontja benne a szeretet s lekööttségét, áldozatkészségét a maga föltámasztására veszi igénybe. Szijja a hatalmas tábor erejét a kulisszák mögött, kiinn az országban gyalázza, leszólja, éhletlenséggel vádolja, ráfogja, hogy életképtelen, a forumon, a parlamentben pedig kárörvendezően erősített meg vele a hatvanhetes instituciókat.

Elég volt az áldozatokból. Szegény nemzet vagyunk, négyszáz esztendeje ur fölöttünk az osztrák, kell, hogy végre magunkra is gondoljunk. Az ország többsége minden paktummal, Bécs minden megújuló újabb gázságával, a katonai tulkapásokkal, a trónbeszédben ígért alkotmánybiztosítékok fájdalmas késésével szemben kívánja, követeli, hogy Magyarország független, szabad és önálló legyen. Az ország parancsoló szava szent, meg kell előtte hajolnia az uralkodónak is, akinek soha sem szabad mást akarnia, mint a nemzetnek. A nemzet sóhajta sóvárog függetlenségeért és önállóságáért, azért a kormányzati programért, amelyet nem Bécs szégyelje és osztrák szive diktál, hanem azért, amelyet Kossuth Lajos vétett a függetlenségi szívekbe. Megértjük Kossuth Ferencet. *De más a parlament, más a kormányon levő többség és más egy független lap, amelynek célja az eszmék követése és ébrentartása, ha lehet higgadt érveléssel, ha kell harccal.* A mi elemünk a harc az ország teljes függetlenségeért és ezért szerepünk a mostani alakulással és minden jövőendő alakulással szemben is az önzetlen és munkás ellenzéké mindaddig, amig eszményünk: a magyar hadsereg, a magyar önálló vámterület, a magyar nemzeti jegybank, a teljesen magyar külső képviselet, és alkotmányunk minden biztosítékával az általános, titkos választói jog megvalósítva nincs.

NYILTTÉR

E rovat alatt közlőtekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.)

Tisztviselőtársainkhoz!

Van szerencsénk a kartárs urakat értesíteni, hogy a szövetség által notán felmondott váltóközlésünket kifizetjük, ha a kölcsönvívő és kezesének fizetése törvényes letiltással terhelve nincs. Intézetünk eddig egyetlen váltót sem adott visszafizetésre s így a kölcsönök teljes diszkrétója biztosítva van. Takarékbetétek után 5 és fél százalék kamatot fizetünk.

Tisztviselők Takarékpénztára részv.-társ.
Budapest, Rottenbiller-utca 5. Telefon 99-29.

Igazgató: Lázár Árpád gróf főispán, Szentmarjay Dezső királyi bíró, földbírtokos, Zákó Milán főispán, Nagy György kir. tanácsos, áll. jószágigazgató, Grubanovich Géza kir. törv. elnök, nagybirtokos, Leopold Kornél kir. tanácsos, pénzügy-igazgató, Berczy Ernő posta- és távirat tanácsos, Nyéki Németh Imre belügy-ministeri titkár, földbírtokos, Gorovay Mikszáryi főhivatalnok, Quirin Gusztáv műszaki tanácsos, Urey József székesszék. vásárosigazgatója, Halász Vilmos a Generálbiro. társ. ny. cégvezetője, Wirth Pál m. á. v. főmérnök, budapesti ház tulajdonos, Dénes Gyula a Könyves Kálmán ir. részv.-társ. irodafőnöke, Dr. Fleischmann Ilás jogtanácsos, Keleti Lajos ügyvezető igazgató, ház tulajdonos. A választmány elnöke Dr. Várossy Gyula halocsai úrszék, alelnökei: báró Pongrácz Vince min. o. tanácsos, a pénzügy-ministerium elnöki osztályának vezetője és Tabódy József min. tanácsos. A felügyelő-bizottság Diemár Károly kir. főügyészhezlyettes, dr. Csátary Lajos ministeri tanácsos, Zsolnai Plossek Ferenc ministeri tanácsos.

Tüdő-mellbajok

(tüdővész — tuberkulózis — I. II. szakában). vérkőpést, tüdőgyulladás, kitűnő eredménnyel gyógyítottak új gyógymódokkal, inhalációkkal és

szérumoltásokkal
Dr. HARMAT GYULA tüdőbajok rendelőintézete — inhalatorium
BUDAPEST, VII., Rákóczi-ut 82.
Rendelés 11-12. 2-4-ig.

Előkelő

társadalmi összeköttetésekkel bíró urakat és nőket egy új irodalmi mű megrendelésére helyben és vidéken fényes javadalmazással alkalmazunk. Akvizícióképes egyőnek (mellékes foglalkozásként is) könnyen kereshetnek meg havonta 1000 koronát. Magyar Könyvkereskedő Részvénytárs. Budapest, Liszt 10110 Ferenc-tér 6.

UJ KÖNYV. HARMADIK EZER.
TÁRSASÁGBA JÁR?
akkor olvassa el

„Az eljegyzéstől az — esküvőig.”
olmü könyvet. Házassulandók tankönyve.
I! A fiatalság bibliája! — 2 Korona.
Könyvkereskedésekben kapható, vagy a szerzőnél, BARDÁK ELEMÉR,
Budapest, Erzsébet-körút 36. szám. 10069

NŐI FEHÉRNEMŰEK

a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig az áruházam előcsarnokában megtekinthetők. Minden darabon a legolcsóbb szabott ár látható.

KERTÉSZ PAL, Rákóczi-ut 40.

A Népszínházzal szemben.
Telefon 46—79. Szigorúan szabott árak

Rum. Likőrök
és
készítése házilag!!
100%—200% megtakarítás!

fillér **80** fillér

egy adag koncentrát jamaika rum kivonat, vagy az alább felsorolt likőr-kivonatok bármelyike, melyek segítségével 1/2—2 liter igen finom rumot, vagy 2/3—3 liter igen finom likőrt készíthetünk. Használati utasítás minden üvegrez. — Allsch, Anisette, Benedictiner, Chartreuse, Császárkörte, Curacao, Cserekenyelikör, Diólikör, Fodormenta, Kakao, Kávé (Crème de Mocha), Kőmennyes, Meggylikör, Marasquinó, Rosztopsin, Vanília, Waldmeister, Ősz és sárga barack stb. Conc. jamaika rum-kivonat és Cognackivonat

1 korona beküldése ellenében börtenvetve küldök egy adag bármilyen vagy rumkivonatot próbára. Főraktár:

Majthényi Béla
arany kereszt drogeria és illatszertár
Budapest, IX. ker., Várház-körút 15.

BUDÁN

II. ker., Fő-utca 49. sz. alatt a
CSILLAGH-féle nyitv. elemi fiu- és leányiskolában a beírások megkezdődtek.

Szász-féle nyitv. elemi-iskola
leány és fiu
VI., Andrásy-ut 81. szám.
Négy fiu és négy leányosztály.
= BEÍRÁSOK NAPONTA. =

Budapest összes iskoláiban használt tankönyvek kaphatók

Mai Henrik és Fia

könyvkereskedésben
IV. ker., Múzeum-körút 31/a.
Nemzeti Múzeummal szemben.
Telefon 93—48. Telefon 93—48.

Etvágyat javít, gyomorrontást megakadályozza a

KRISTÁLY-forrás

szénsavval telített ásványvíze. Legtisztább és legégszesebb asztali és borvíz. Vidékre és külföldre kérjen fuvardíjmentes szállítástól árjegyost és címezzo:

Szt. Lukácsfürdő Kútállaját, Budapest-Budán.

Cigarettafőzők | Telefon 63—44.

és dohányárakok árcímébe! A létező legjobb legízesebb szivarok: „Magyar Verceny” 1000 db. korona 1.50
„Parsa” 2000 db. or. 2.50 „Egyenlőség” kor. 2.10 „Bastien” kor. 2.50 „Adria” (1. rendű parafas) vagy „Magyar Verceny Antikó” korona 3. Töltés árjegyost! Egy 5 kilós postacsomag (7000 darab) börtenvetve szállítatik. Dohányáraknak nagy árcedveny! Richter Lipót Budapest VIII/28.



Szt. Lukácsfürdő
gyógyfürdő, Buda.
Téli és nyári
gyógyhely.

Természetes forró-meleg kénes források, iszapfürdők, iszapborogatások, masszage, vizgyógyintézet, gőzfürdők, kő- és kádfürdők, gyógyvizuszodák. — Olcsó és gondos pensió. — Csuz-, kőszvény-, ideg-bőrbajok ellen. Lakás, ellátás felől kimerítő prospektust küld ingyen a Szt.-Lukácsfürdő igazgatósága, Buda.

Találmányokat

VESZ, ÉRTÉKESIT, FINANSZIROZ.
SZABADALMAT
az egész világon kieszközől
TALÁLMA NYOKAT ÉS SZABADALMA KAT ÉRTÉKESITŐ
MŰSZAKI VÁLLALAT.

Bpest, VIII. Főherceg Sándor-u. 4.
Elsőrangú összeköttetés a világ összes kulturáltalmával.

Hoch General Mörk!

Titkos tanácsos lesz!

Jutalom a magyarfalásért

Az osztrák armádia egyik vén generálisáról van szó: Mörk Károly tábornagyorról, akit mostanság nagyon kezdenek szeretni az udvarnál. Korántsem azért, mintha talán Mörk valami pompás katona volna, ó nem, Mörk ur igen igen rendes elme s hogy a kassai hadtestparancsnokságig fölvitte a dolgát, az külön lapra tartozik. Arra a lapra, melyre Bécsben aranybetűkkel szokták fölírni a magyarfalók neveit.

Mörk generális rettenetes mód gyűlöli a magyarokat. Ahol csak teheti, üldözi őket, érezteti a magyar katonákkal ellenszenvét, olykor pedig hihetetlen brutalitással lép föl. A tél folyamán egy igen vakmerő és épp oly döbbenetes stíklit követett el ez a morva származású generális. Szemleuton volt Nyiregyháza s mikor megjelent előtt a helyőrség tisztikara, nem akart tudomást venni a honvédekről. Glédában állott előtte a magyar honvéd tisztikar s alig fogtak bele a bemutatkozás formáságainak elmondásába, Mörk ur német nyelven rájuk kiabált:

— Elég! Hisz úgy sem értem, amit az urak mondanak!

S aztán elfordult s mint aki kitünően végezte dolgát, ment a diszembredre. Akkoriban nagy fölháborodással tárgyalták ezt az esetet országszerte és még nem ment feledésbe. Mert számontartjuk az effajta ügyeket. De Bécsben is! Ami a magyarság szemében hűn és árulás, az érdem a császár környezetében. És már uton is van a tapaszt, hogy behegyeszse vele Mörk Károlyon a közvélemény körében ejtett sebeket. Mörk generálíst a király valóságos belső titkos tanácsossá fogja kinevezni.

Eredetileg úgy tervezték, hogy már a király születése napján, a budapesti hadtestparancsnok kitüntetésével egyidőben kapja meg Mörk a magyar honvédtisztek durva megsértésének jutalmát, a v. b. t. t.-ot, de valami formáság miatt halasztást szenvedett a kitüntetés szállítása. Am el nem marad. Jön, megérkezik, szomorú és leverő tanulságképpen, hogy ebben az ezerszentes országban minden Haynau, minden osztrák generális nagyobb ur az államot fenntartó magyarnál...

Sötét titok!

Tisza István vadászik!

Objektive, a váratlan megdöbbenés tárgyilagosságával adjuk a hirt, úgy amint A Hír egyik munkatársa Nagyváradon megtudta, kinyomozta és bizonyítékokkal megállapította:

Tisza István gróf, Magyarország volt miniszterelnöke ez év január huszonnyolcadikán, Geszten vadászat közben meglötte és életveszélyesen megsebesítette Beöthy Lászlót, Bihar vármegye volt főispánját.

Mindenképpen meglepő és megdöbbentő ez a hír. Nagyszerű, ahogy ezt a feltétlenül érdekes, szenzációs dolgot eltemették. Politikus nemzet vagyunk. Ha egy aktív vagy bukott miniszterelnök eltűszszenti magát, hirt azonnal széfröcsesen az országra. Ha egy volt miniszterelnök gondatlanságból esetleg embert öl, titokban tartják, elássák, eltemetik az esemény híret-hamvát. Mi kikapartuk a híret. S mert elképzelhetetlen, hogy kinek állott érdekében a dolog eltemetése, nem vonunk le könyelmű, hirtelen következtetéseket, hanem elmondjuk a hirt úgy, amint megtörtént, objektiven.

A geszti vadászaton

Tisza István sulyosan megsebesítette Beöthy Lászlót

Előkelő, uri társaság vadászik évek óta Tisza István gróf geszti uradalmán. Ebben az évben a téli vadászaton résztvett Bihar egész uri népe. Ott voltak hosszabb-rövidebb ideig: Tisza István gróf, volt miniszterelnök, a fia: ifju Tisza István gróf, az öccse: Tisza Kálmán gróf, Miskolczy Barna, Telegdy József volt országgyűlési képviselő, Miskolczy Ferenc alispán és Beöthy László, Bihar vármegye volt főispánja.

Január 29-én hirtelen véget értek a téli vadászatok. Előtte való napon, január 28-án izgalmas, véres jelenet zavarta meg a vadászokat. Tisza István gróf minden bizonyossággal véletlenségből vadászfegyverével meglötte és sulyosan, életveszélyesen megsebesítette Beöthy Lászlót volt főispán. A lövés Beöthy Lászlót a bal lába combján érte és olyan fájdalommal járt, hogy elájult és eszméletlen, életveszélyes állapotban szállították Gesztre, Tisza István gróf kastélyába.

Február első hetében nyolc-tíz napos ápolás után Beöthy Lászlót külön vonaton szállították Gesztről Nagyváradon át lakására, Mezőtelegre. Nehéz operáció és hosszú ápolás következett. Családja mellett Grünbaum Lipót dr. mezőtelegi orvos, a Beöthyék háziorsosa ápolta a betegét, akihez hetenként többször bejárt Fráter Imre dr. és a nagyvárad közkörház igazgató-orvosa. Április elsejére Beöthy László teljesen felépült.

Tisza István gróf Beöthy Lászlót betegsége idején egy izben sem látogatta meg. Semmiféle hatóság semmiféle vizsgálatot nem indított. A vadász-szerencsétlenség mindaddig hihetetlen módon titokban maradt.

A Hír munkatársa előtt egy előkelő nagyvárad ur ember a következőket mondotta:

— Tagadhatatlan, hogy tudok a Beöthy-Tisza-féle vadász-szerencsétlenségről. Tisza István gróf meglötte Beöthy Lászlót. Ez a dolog titokban maradt. És ezt természetesen is tartom ott, ahol olyan zártkörű társaság van együtt, mint azon a vadászaton. A Nagyvárad Kaszinóban több izben beszélték róla.

A Nagyvárad Kaszinó gazdája: Zám-bory László földbirtokos. A Hír munkatársa előtt így nyilatkozott:

— Feltétlenül titokban tartottuk ezt az ügyet. Ha már tud róla, elmondhatom. Tisza István gróf geszti vadászterületén ebben az évben, januárban meglötte egy vadászalton Beöthy László volt főispánt. Nekem onnan tünt fel a dolog, hogy Beöthy László, aki egyik igazgatója a kaszinónak, hosszú ideig, tovább mint két-három hónapig nem mutatkozott. Ez feltűnő volt; érdeklődtem a dolgok után. Így tudtam meg a valóságot.

Azokon az urakon kívül, akik a vadászalton részt vettek, még két ember tudhat pontos részleteket a titokban tartott vadászszerncséltenségről: Grünbaum Lipót dr. mezőtelegi orvos és Fráter Pál dr. kórházi igazgató-orvos.

A Hír munkatársa beszélgetést folytatott Grünbaum Lipót dr.-al, a volt főispán házi orvosával. Mikor az első kérdés elhangzott, így válaszolt:

— Természetesnek fogja tartani, hogy erre a kérdésre nem válaszolok. Véleményem szerint erre a kérdésre való válasz egy az orvosi titoktartás megszegésével. Ezt nem akarom tenni; így a kérdésre legnagyobb sajnálattal nem válaszolhatok.

Ez a cáfolat megerősíti a mi pontos értesülésünket.

Fráter Imre dr. a nagyvárad kórház igazgató-orvosa hónapok óta Alsó-Tátrafüreden nyaral. Távollétében a kórház egy másik orvosa vezeti az ügyeket, aki így nyilatkozott A Hír munkatársa előtt:

— Semmi tudomásom nincsen a Beöthy-Tisza vadász afférről. Egyet tudok: Fráter Imre dr. főorvos február hónapban feltűnően sokat járt Mezőtelegre. Én úgy tudtam, hogy Telegdy Józsefnéhez járt. Telegdy József házában laknak Beöthy Lászlók is.

Minden jel, minden nyilatkozat, minden cáfolat megerősíti a titokban tartott baleset hírére. Gondos, féltő vigyázattal ezer lakatot őrizte a nagy titkot. Mi lepattantottuk valamennyit.

Objektíve, ismételjük, a váratlan megdöbbenés néma tárgyilagosságával regisztráljuk ezeket a híreket. Mélyen elrejtve, gazzal, bozóttal benőve, féltő gondal voltak ezek eltemetve.

Ahogy A Nap mindig rávilágított és rá fog világitani az eseményekre, éppen úgy minden eseményt nyomon fog követni A Hír is. Ezt a dolgot is, úgy ahogy kikapartuk, gondosan odavisszük a magyar társadalom elé. Hogy mialatt elszáll szeméből a por, hosszú, feszült álmából ébredjen fel. Mi is ébren leszünk.

HÁROMSOROS HIREK

Ankóznak és sírnak ismét, hogy tele van füsttel Budapest. Nem lehetne ezzel a rengeteg füsttel valamit kezdeni? Például, kifüstolni a néppártot a koalícióból...

Megint több lesz egy bélyeggel. A posta most egy jubileumi bélyeget ad ki. Csak egy bélyeg hiányzik még, — amelyet a darabontokra kell sütni.

Morozsi György herceg ma megígérte, ha Caramellel megnyeri a Budapesti díjat, ezer koronát ad a szegényeknek. De a díjat Szemere nyerte meg. Mi lesz most a szegényekkel?

New-Chatelben a szerzők jogának védelmére kongresszus gyűlt össze. Magyar a kongresszuson nincs. Nálunk csak a bécsi békeszerzők jogát védik.

Pozsonyban most van az orvosok vándorgyűlése. Nagy cikkeket írnak róluk. A Cunard-

hajókon levő tótok és magyarok vándorgyűléseiről senki se beszél.

A szász király, akinek a felesége annak idején Gironnal megszökött, újra megnősül. Ugy látszik, az első házassága után csak az egyik szarva nőtt ki.

Bécsi jelentések szerint Lueger állapota aggasztó. A beteg lázas és néha félrebeszél. (Olyankor zsargonban dicséri a magyarokat.)

Belényesen jövő évre fürdőtelep lesz. Szébb erdőket még az ország egy vidékén se láttunk. Ott — szuronyerdők vannak.

Budapest, augusztus 27.

Belényes. Diadalittasan ünnepeltek ma hajnalban egy embert a bihari oláhok: Lukács Lászlót, a belényesi kerület új képviselőjét. Róla kevés mondani valónk van, hisz ismeri ország-világ. Egyike azoknak, kik ocsmány módon árulkodtak az osztrák császárnál a magyar nemzet ellen. Nagy bűnét még nem vezekelte le, soha nem is fogja. Mert a hazaárulás olyan bűn, amit nem lehet megbocsátani. Hogy eshetett meg hát, hogy ez az áruló bekerül a magyar képviselőházba? Egyszerűen úgy, hogy a függetlenségi párt hivatalosan jelölt egy föltolakodott senkit, akiről csak annyit lehetett megtudni, hogy Kardos Árpádnak hívják és szövetkezeti igazgató. Na, ez ugyan szép ajánlólevél a mai világban! A magyarság egyik veszélyeztetett pontján, féktelen nemzetiségi izgatások hevében arról volt szó, hogy diadalra kell vinni a függetlenségi zászlót, hogy győzni kell a magyarságnak az arrogáns és jogtalan követeléseket támasztó oláhokkal szemben. És a kínálkozó nagy harcot Kardos Árpáddal akarták megvívni! Ez bűnös könnyelműség, ami nyakán szárad a függetlenségi pártnak. Mert irtózatossá nembánomsággal még nem láttunk úgy kérdést kezelni, mint a belényesi választást. Nagyszerű, érdemes politikusok vannak mandátum nélkül s a helyett, hogy ezek egyikét igyekeztek volna megválasztani, egy kis szövetkezeti direktorba kapaszkodott a függetlenségi párt — és Barta Ferenc, a turócszentmártoni közjegyző. Senki se tudja, miért. De vajjon Günther nem várhatott volna azzal a kinevezéssel? Okvetlen föl kellett idézni ezt a vereséget?

Az első minisztertanács. A kormány tagjai szabadságukról szeptember első napjaiban visszaérkeznek a fővárosba s ekkor valamennyi miniszter átveszi miniszteriuma ügyeinek vezetését. Az első minisztertanácsot — mint A Hír kitűnő forrásból értesül — szeptember kilencedikén fogják megtartani. Ez alkalommal tárgyalják az egyes miniszteriumoknak az 1908. évre szóló és már teljesen elkészített költségvetését. Csak egy későbbi minisztertanács fogja megállapítani az október tizedikén összeülő parlament munka-programját.

Persze, persze! Bécsi tudósítónk siet telefonálni a nagy örömet, hogy a tengerészeti kormány a legközelebbi delegációtól a tavaly engedélyezett Rudolf, Stefanie és Tegethoff páncélhajók építésére, ami 130 millió koronába fog kerülni, egyszerre nagyobb hitel megszavazását fogja kérni. Tavaly a delegáció erre a célra 10 milliót szavazott meg és ha a tengerészeti kormány ilyen részletekben kapná az összeget tovább is, akkor az építés 13 évig húzódnék, holott a tengerészetnek sürgős szüksége van a három új hadihajóra. Persze, persze! Tizenhárom az a szerencsétlen szám. A civilistát is legfeljebb csak még 1 millióval fogják emelni, hogy 13 ne legyen, mert az udvar — babonás.

Hamis Rubens-kép

Persze Pesten!

Vigyázat, vigyázat!

A híres Corot-féle képbotrány ujul meg kínosabb formában egy Rubens-kép révén, amely sokáig az Országos Képtár ékessége volt. Kétségtelenül megállapították, sőt hivatalosan is konstatálták ma délelőtt, hogy a nagyratartott régi festmény közönséges utánzat.

A nevezetes képnek pontos, világszerte ismert címe a következő:

Meleager följánlja a calydoni vadkan fejét Atalantának.

A gyönyörű piktor mű meztelen keblű fiatal nőt ábrázol, kezében vadkanfejjel s oldalán egy erőteljesebb, nemes arcú férfival. A háttérben két ember látszik még, akiknek egyike kürtjét fujja.

Ezt a képet állítólag Esterházy vásárolta még s a többi hatalmas értékű képpel együtt ajándékozta évtizedekkel ezelőtt a magyar nemzetnek. Az ajándék valóban fejedelmi volt, több valódi Rubens-kép is akadt benne.

Laikusok és műértők sokáig csudálattal bámulták meg az Atalanta-festményt. Nemrég aztán a véletlen kiderítette, hogy ez a kép nem érdemli meg a korlátlan elismerést.

Párisban elhunyt a világ legkiválóbb amatőre, Kann Rudolf, akinek tulaján nélkül pártalan gyűjteményét a londoni Duveen-testvérek vásárolták meg. Horribilis összeget fizettek érte: egy millió font sterlinget, huszonöt millió koronát. Kann egyike volt a legnagyobb hozzáértőknek, a legkritikább és legszebb műtárgyakat gyűjtötte össze, úgy, hogy ennél külön gyűjteményt sok tekintetben egyáltalán nincs a világon. Az érte fizetett összeg aránylag nem is nagyon jelentékeny.

Nem kevesebb, mint tizenegy Rubens-kép van a Kann-féle képtárban. Köztük az Atalanta-festmény, amely most a Duveen-testvérek londoni helyiségében, az Old Bond Street-en látható.

A nagyszabású vásár alkalmából reprodukálta a Kann-féle képek néhányát egy angol világlap, az Illustrated London News című képes folyóirat. Ugyanaz, amely a Corot-festményt közölte pár hónappal ezelőtt.

Aki figyelmesen megvizsgálja az angol újság Rubens-képét, tapasztalni fogja, hogy nem egészen azonosnak látszik a magyar képpel, a mely most az új Szépművészeti Múzeumban van. A mi Rubensünk nemcsak hogy utánzat, de rossz utánzat, nem is hűséges kópiaja az eredetinek. Gondosabb megtekintésre hamar konstruálni lehet az eltéréseket...

A Hír egyik munkatársa kiment a városligeti új palotába, hogy hivatalos információt is kaphasson. A Szépművészeti Múzeum igazgatója most nincs Budapesten s helyette dr. Nyáry Sándor képtár-őről kértünk felvilágosítást.

Nyáry alaposan utána nézett a dolognak és tanácskozott róla a kartársaival, aztán ilyenformán nyilatkozott.

— Nem tudom, hogy ez a Rubens-kép, amely a Kann-féle gyűjteményből való, igazi-e? Annak látszik s a műértők annak mondják. Különbözik ugyanilyen Rubens-kép van Casselben is.

— És a mienk?

— Az nem valódi. Kétségtelenül megállapították. Az új Múzeumban nem is kerül a falra, hanem valahová a padlásra.

A magyar Atalanta-festmény ügye ennél fogva tisztázottnak mondható. De akaratlanul is fölkinálkozik még egy-két kérdés: nem volna-e helyén annak a hiteles megállapítása, hogy ki vásárolta a hamis Rubens-képet, nem játszott-e közre gyanús érdekek s hogyan tarthatták némi szakértők is valódinak!

A HIR

Az alkotmánybiztosíték.



Budapest, augusztus 27.

A Hir. Togó admirális Csuzimánál egy szürke délelőtt elsüllyeszti az orosz flottát, délután öt órakor egy pikoló-kapuciner mellett itt, Budapesten, már lelkesen éltetik magunkban a derék japánt. Marokkóban dördül a francia puska és két óra múlva már a Kossuth Lajos-utcában olvashatjuk, hogy hányan estek el, hányan sebesültek meg. Párisban repül a kormányozható Patrie, még a levegőben és mi már csöndes nyaralóhelyünkön örvendhetünk az emberi haladás nagy diadalának. Még lángolnak a courrieresi házak és Németország már küldi segítő csapatait; a kínai partokon föllép a kolera s már zár alá helyezik az európai kikötőket. Megszüntek a határok, megdőltek a távolságok, villámnál sebesebb szárnyakon repül a hír. Egynéhány rövid perc alatt köti össze a föld legmesszebb sarkait s a new-yorki hörze egyetlen manővere, mely még be sincs fejezve, még abban az órában fenekesül felforgatja az európai értékeket. A hir dominálja ma a világot. Nem kellene a regények, nem a terjengős leírások, az elzárkózottság szórakoztatói, — ma minden és mindenki a nyilvánosságé, mert az egész világon átpattan a villamos szikra: a hír. Egyetlen táviratsor és megindulnak a tudományos viták, vélemények és ellenvélemények és mint mikor a szeizmográf ezer és ezer mértföld távolságon földrengést jelez, úgy jelzi a hír, hogy mi történt egy végtelen kis időköz előtt a láthatatlan messzeségben és hogy ugyanabban a pillanatban, mikor Olaszországban a klastromokat rombolják, Karlsruheban halálra itélik Haut, Amerikában meglincselnek egy négert, Pétervárott lelepleznek egy összeesküvést, Szerbiában újabb kölcönt vesznek föl és Wekerle Bécsbe utazik. Egyetlen egy újságon az egész világ minden eseménye s az emberi fantázia egy kávéházi ültében végigvágatja a világ minden szenzációját és a hír röpülőgépen beutazza az egész földtekét, végigéli minden szenzációját, hallja a müncheni Wagner-előadásokat, a marokkói puskaropogást, látja remegni a palotájába zárkózó cárt és miközben négy fillér borralalót ad a pincérnek, még van ideje örvendeni is, hogy Morris Rosenfeld nem halt meg. Ez a hír ereje, hatalma és diadala. Már a megtámadható, lebontható, nehézkes dróthuzalok se kellenek, már maga a légköri feszültség is elegendő, hogy a hír Dél-Afrikából vagy a new-yorki partokról Budapesten teremjen és embereket, akik addig a pillanatig nyugodtan, mire sem gondolva ültek, hozzon izgalomba, kergessen lázas vitakozásba. Ennek a forrongó, izgatott, ideges világnak mozgatója, élesztő a hír, előkészítője az emberi nagy jövőndő egyesülésének, szárnya a tudományak, akadályozója a bűnnek, elszigetelője a betegségeknek, leleplezése a gaszágoknak, dicsérete a jóknak és szórakoztatója az emberiségnek. A hatalmak állíthatnak szuronyos öröket, fölszerelhetnek rettenetes seregeket, elzárhatják a határokat, — mindez nem használ semmit, föltartóztathatatlanul,

minden seregnél nagyobb erővel, minden stratégiai mozdulatnál gyorsabban röpül világgá a legnagyobb földi hatalom, a leggyújtóbb láng — a hír!

Szterényi Karlsbadban. Szterényi József kereskedelemügyi államtitkár ma délután 5 óra 15 perckor gyorsvonattal Bécsen át Karlsbadba utazott, hogy az ott időző Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszternek tárcája több fontos ügyében referáljon. Az államtitkár még holnap este visszautazik Budapestre, ahová csütörtök délután érkezik meg.

Egy éles töltés. Az osztrák hadsereg ökölszorítóan bornirt szelleme, amely baromi hatalommal lapítja össze a boldogtalan közembereket, tegnap egy puskagolyó sziszegő süvöltésében talált elkeseredett feleltre. A 69. számú székesfehérvári gyalogezred egy közlegénye, aki már nem tudta tovább viselni az ezredese, Victor Weber Ritter von Webenau szekaturáit, éles töltéssel lőtt az ezredese felé. A golyó nem talált, de süvöltése figyelmeztető intés a rideg szoldateszka maradi mumiáinak. A székesfehérvári 69-ik gyalogezred legénysége és tisztikara már régebbi idő óta elégedetlenkedik. Az elégedetlenségnek az ezredese, Victor Weber, Ritter von Webenau az oka, aki hónapok óta gyöttri a tiszteket és közlegényeket. Üldöz mindenkit, aki magyar, úgy, hogy több tiszt kénytelen volt magát áthelyeztetni vagy nyugalmaztatni. Az elkeseredés végül is kitört és merényletre vezetett. Az ezred most harcászati lövőgyakorlatot tart. Tegnap Hajmáskéren voltak és javában lövöldöztek a céltáblákat, mikor hirtelen egy éles lövés jellegzetes zizegése hasította át a levegőt. A golyó közvetlenül az ezredese füle mellett sivitott el, aki azonnal lefuvatta a gyakorlatot. A tiszteket tanácskozássra hívta össze és az értekezlet következményeképp az összes éles töltéseket elvették a katonáktól, egyszersmind megindították a szigorú vizsgálatot annak kiderítésére, hogy ki volt az, akinek fegyveréből a gyilkolásra szánt golyót kiröppentette az elkeseredés.

Orvosok és természetvizsgálók. Pozsonyból táviratozzák: Az orvosok és természetvizsgálók vándorgyűlése ma délelőtt szakosztályi üléseket tartott. A törvényszéki orvosok Moravcsik Ernő egyetemi tanár elnöklésével szűkebb értekezletet tartottak, amelyen elhatározták, hogy a kormányhoz feliratot intéznek, a magyar törvényszéki orvosok díjazásának és működési körének megállapítása ügyében.

A konfekciós-sztrájk. Az elegáns világ nem igen szokta tudomásul venni, ha olykor-olykor pár ezer munkás leteszi a szerszámát és ölbetett kézzel koplal. A sztrájk nyomora és izgalmai nem érdekelték a paloták finom népét, eddig nem igen érezték a sztrájkok következményeit. Az a bérharc azonban, amely most tört ki Budapesten, nagyon közelről érdeklí a legelőkelőbb köröket is. A női konfekciós üzletek munkásai, akik apró, dohos, rosszul világított odukban készítik a ragyogó toaletteket, megizenték a harcot a munkaadóknak, akik békés uton nem teljesítették a lakás és az élet folytonos drágulásával járó kívánságaikat. Százakra megy a sztrájkoló konfekciósok száma és a munkaadók ijedtükben mára már értekezletre gyűltek össze, amelyre a munkások képviselőit is meghívták. Megállapodásra azonban nem bírtak jutni, mert a munkások a bér fölemelésén kívül még felmondási időt és bizalmi emberek kiküldését is követelik s ebbe a főnökök nem akarnak beleegyezni. Délután újabb tárgyalás volt a főnökök és munkások megbízottai között, de most sem tudtak megegyezésre jutni s ez a tárgyalás is eredménytelenül végződött. Ahogy a dolog ma áll, nincs rá kilátás, hogy a sztrájk egyhamar megszűnjék. A toalett-import Párisból, Bécsből most még hatalmasabban fel fog lendülni, az elegáns világ nem jön zavarba. A sztrájknak tehát a szegény magyar ipar látja a legnagyobb kárát.

Andrássy beteg. Andrássy Gyula belügyminiszter a képviselőházi ülések befejeztével tiszadobi birtokára utazott. Azóta ott tartózkodik és intézi a tárcája körébe tartozó ügyeket. Néhány nappal ezelőtt azonban a miniszter hirtelen rosszul lett. Eleinte muló természetűnek látszott a baj, azonban csakhamar orvost kellett hivatni a beteg belügyminiszterhez. Az orvos konstataálta, hogy a betegség nem súlyos természetű. Andrássy néhány nap múlva felgyógyul és elhagyhatja az ágyat.

A verőcei garnizonból. A horvátországi verőcei garnizonból néhány nappal ezelőtt kiderült, hogy a tisztek kegyetlenkedtek a katonákkal. Mint a Hír-nek telefonozták, a vizsgálatot befejezték a botrányos ügyben. Egy hadnagy bevallotta, hogy az alája rendelt katonákat megkínította. A hadnagy vallomását felküldötték Budapestre, a hadügyminisztériumba és valószínű, hogy az embertelen hadnagy büntetése nem sokára bekövetkezik.

Jubilál a magyar posta. A magyar posta jubilál. Negyven esztendeje lesz az idén, hogy ez az intézményünk önállósá lett. A postánkra mindig büszkék lehettünk. Pontos, megbízható, majdnem tökéletes a szervezett, ugyszólván ez az egyetlen intézményünk, amelylyel bátran kiállhatunk a világ elé. A régi, patriarchális rendszerből egy modern, briliáns európai gépezetté fejlődött a magyar posta. Csak egyszer, egyetlenegy sötét alkalommal volt azon a ponton a postánk, hogy elveszti nagyszerű hírnevét. Tudniillik az ördögben boldogult darabont-kormány alatt, amikor Kristóffy a cabinet noir megteremtésén buzgólkodott. A darabontalakok azonban eltávoztak, velük ez a sötét fiu is elment a jól megérdemelt fenébe, így hát a magyar posta megszabadult a szegyetől. A posta most lesz negyvenéves s ezt a dátumot méltóan fogják megünnepelni. A posta erre az alkalomra egy jubileumi bélyeget is ki fog bocsátani.

A 221-ik évforduló. Szeptember 2-án lesz Budavára visszafoglalásának 221-ik évfordulója. A nevezetes történelmi esemény emlékére az évfordulót követő vasárnapon, szeptember 8-án hálaadó istentiszteletet tartanak a budavári koronázó Mátyástemplomban. Az idei emlékűnnep alkalmából ismét fölmerült az a terv, hogy a budai vár alkalmas pontján emléket állítsanak XI. Ince pápának. Ince pápának tudvalevőleg főérdeme volt abban, hogy Magyarország a török járom alól felszabadult. Az ő lelkes fáradozásának köszönhető, hogy a Budavár bevételére egyesült hadak döntő győzelmet arattak a törökön. Az Ince pápa emlékének megörökítésére megindult mozgalom széles körben keltett érdeklődést és a szoborbizottság a napokban már meg is alakul.

Szimulál a pénzhamisító! A nagykovácsi uton egy titkos barlangban pénzhamisító műhelyt rendezett be két jómadár, Schubert János és Strázsa János. A rendőrség rajtuk ütött és Schubertet azonnal elfogták. Strázsa azonban megmenekült és csak az elmúlt éjszaka kerítették kézre. Az ötkoronások nagyiparos maga árulta el a rendőrök előtt. Éjfél tájban a Nagymező-utca sarkán egy elegánsan öltözött ember izgatottan hadonászni és kiabálni kezdett:

— Ártatlan vagyok! A lapok igazságtalanul meghurcolnak!

Egy rendőr bekísérte a kapitányságra a hadonászó urat, akiről mindenki azt hitte, hogy örült. Ezt hitte róla Peregriny kapitány is, mikor a kiáltozó férfi azt mondta neki, hogy ő Strázsa János, a keresett pénzhamisító és követelte, hogy kobozza el az összes lapokat, amelyek róla irtak. A rendőrorvos azonban konstataálta, hogy Strázsa teljesen épelméjű és az örülség szimulálásával csak el akarta magáról terelni a rendőrség gyanuját. Természetesen letartóztatták.

Titokzatos eltűnések. A főkapitányságon ma két rejtélyes eltűnést jelentettek be. Az egyik nyomaveszett Maron József nyolcvan esztendő jómódu magánzó, aki a budai Lánchid-utca 23. száma alatt lakott. Attól tartanak, hogy halálos szerencsétlenség áldozata lett. A másik eltűnt Steiner Rezső építő-rajzoló, aki özvegy édesanyjának lakásáról tűnt el, a Hernád-utca 23. száma alól. A fiatalember néhány száz koronát elvesztett s valószínűnek tartják, hogy elkeseredésében öngyilkossá lett.

Eletunt főtisztviselő. W. S., a Magyar Leszámitoló Bank főtisztviselője ma este beállított a *kelenföldi* 46. számú rendőr-őrszobába s a jelenlevő rendőrök nagy meglepetésére ezt mondotta:

— Vegyék át az értéktárgyaimat és juttassák a családomhoz, mert öngyilkossá leszek, meg kell halnom.

Kirakta zsebéből a pénzesztárcáját s egyéb holmiját, aztán el akart távozni. A rendőrök eleinte szép szóval tartották vissza, aztán lefoglalták és vigyáztak rá, amíg a családját értesítették. Nemsokára megérkezett a felesége és leánya, akiknek sikerült lecsendesíteni és rávenni a hazatérésre. A hatvan esztendő öreg ur minden valószínűség szerint pillanatnyi elmezavarban kereste a halált. Az öngyilkos szándékról — súlyosabb formában — értesült a bank vezetősége is, amely nyomban vizsgálatot tartott. Megállapították, hogy a főtisztviselő, aki a könyvvizetést látta el, mindent a legnagyobb rendben hagyott hátra irodájában s anyagi baj nem lehetett a tervének oka. Remélik, hogy a betegsége könnyen múló természetű lesz.

Megint fölfedezték. Természetes, hogy a kormányozható léghajót fedezték újra fel. A fölfedezőt ezúttal *Parseval* őrnagynak hívják és Berlin mellett, Tegelen szállt föl tegnap először. A fölszállásról szóló jelentés szerint a léghajó másodpercenként nyolc méternyi sebességgel haladt szél ellen. Továbbá azt is elmondja a jelentés, hogy a léghajó tökéletesen kormányozható és hogy az előirt utnak pontosan megfelelt. Bárcsak igaz lenne. De félünk, holnapután újra akad valaki, aki megint fölfedezi a kormányozható léghajót. És amíg ennyien fedezik fel egyszerre, vagy gyors egymásutánban, addig nem is fogunk repülni. Majd ha egy ember kitalálja. De igazán!

A hamisváltó-gyár. A gombamódra burjánzó szövetkezetek egyik legveszedelmesebb példányával a *Központi előlegező bank szövetkezettel*, amelynek botrányát *A Nap* leplezte le, ma is dolga akadt a csődbíróságnak. A tegnapi öt hitelezőn kívül ma ismét két betevő kért csődöt a szövetkezet ellen. Az egyik betevő *Pfeiffer* Leó kereskedő, *tizenkétezer* korona, a másik, *Sonnenfeld* Jetti négyezer koronás követelése erejéig kérte a csődöt. A szövetkezet ezekkel is megpróbált egyezkedni s e célból *nyolc* napi halasztást kért a csődbíróságtól. Dr. Beck bíró miután ez ellen a feleknek nem volt kifogásuk, teljesítette a szövetkezet kérését s valamennyi követelés tekintetében, a csődtárgyalást szeptember másodikára tűzte ki. Ha ez ideig *Szende* és *Heltai* a követeléseket ki nem egyenlítik, az intézet ellen elrendelik a csődöt. Ez pedig azt vonja maga után, hogy a hamis váltók s a hamis betéti könyvek miatt az igazgatók ellen *hivatalból megindítják a büntető eljárást*.

Tótok, ha Berlinben vannak. Nagyon sok tót tartózkodik az utóbbi időben Berlinben. A rendőrség már régóta szemmel tartja a tótok gyanús üzemleit. Ma délután — mint Berlinből táviratozzák nekünk — jó fogást tett a rendőrség: kézrekerített egy *Kubacsek* Pál nevű tót, aki több szállót tartott a külvárosokban, tömegesen hozatott Magyarországból kis tót gyermekeket és velük tervszerűen nagyban üzletelt a koldulást. *Kubacsek* felügyelőket, pénztárosokat szerződötetett, Trencsénben pedig állandó szállítói voltak, akik sűrűn küldtek neki csenevész tót gyerekeket. A felügyelők a szerencsétleneket verték éhezették, hogy szánalmat keltsenek. Bebizonyosodott, hogy ezek a felügyelők pincedukban, rothadt szalmán, kenyeren-vízen tartották a tót gyerekeket. Ma Trencsénből egy tiz főnyi gyerek-trupp érkezett *Kubacsek* számára. A szomszédoknak megesezt a szívük a boldogtalan „portékán” és feljelentették az esetet a rendőrségnek. Kiderült, hogy minden tót gyerek naponta 3 márkát tartozott a felügyelőnek beszállgatni és ha ennyit nem tudott összekösdülni, akkor verést kapott és éhezették. Az is bebizonyosodott, hogy *Kubacsek*, akinek felesége Magyarországon maradt, nagylábon élt Berlinben és sűrűn megfordult az éjjeli mulatóhelyeken. Külön felügyelői voltak, akik a lopásra tanították

tól a szerencsétlen tót gyerekeket. Vidéki városokban is megbizottakat tartott és ha olykor a berlini rendőrség a nyomába jutott, a kolduló gyerekhadat egy ideig ezekben a vidéki városokban rejtgette.

Házasság Hoffmann Ferenc eljegyezte Quitt Karolint Czinkotán.

Károlyi Armin ma délelőtt esküdtött örök hűséget Karfunkel Gizzi kisasszonynak, Karfunkel Salamon leányának.

Első szerelem, utolsó hazugság Öngyilkos vőlegény

Márkus Jenő felsőnyéki születésű, harmincegy esztendő, állítólagos bankigazgató a várbástyán föbelőtte magát és szörnyet halt. Az eset már két nappal ezelőtt történt, de eddig senki nem tudta az okát és körülményeit kideríteni. A rendőrség a névtelen öngyilkosok közé sorozta.

Ma délután olyan adatokat kapott *A Hír* az életüntről, amelyek tökéletesen megvilágítják az ügyet. Ritkamód érdekes, több részletben különös tragédiának főszereplője. *Márkus* Jenő, aki egy büns élet egyetlen igaztette után revolvergyólvál tette oda a pontot hazugságainak a végére. Ez a rejtelmes hangzó mondat az életunt bucsuleveléből való s az a magyarázata, hogy a talentumos fiatalember mindenkit becsapott és amikor egy tiszta fiatal retett a menyasszonyába. Számítással, spekuláló halállal vezekelt régi vétkeiért.

Az ismert családból való életunt, akinek tekintélyes rokonai élnek Budapesten, évek során át törzsvendége volt a fővárosi mulatóhelyeknek s tavaly széles körben emlegették a nevét egy öngyilkosság révén. *K. Anna* orfeumi, táncosnő ugyanis mérget ivott, miután az elegáns gavallér faképnél hagyta őt.

A költséges életmód adósságba kergette s el kellett hagynia hivatalnoki állását is, amelyet előkelő intézetnél töltött be. Testvérbátyja, *Márkus* Dezső, aki a *Zsigmond-utca* 23. száma alatt lakik, egy ideig segítette. A művelt, de könnyelmű fiatalember azonban megszokta a tékozlást s nem tudott szűkebb kerékvágásba jutni. Jóságosnak mutatkozott, mint a lumpok legelőbbje; amikor pénze volt, osztogatta boldognak-boldogtalanoknak, hitelezőit pedig azzal biztatta, hogy rövid időn belül nagy jövedelmű pozícióra fog szert tenni. Büntetendő cselekményt soha nem követett el, csak az volt a megrögzött hibája, hogy bolondos terveket szőtt, füllentett, áltatott másokat, sőt saját magát is áltatta.

A *Peterdy-utca* 23. száma alatt levő kis lakásán úgy élt, mint egy inségesapidijas, de ha kitette onnan a lábát, mindjárt grandseigneur-nek adta ki magát.

Forduló ponthoz ért az életében, amikor megismerkedett egy bájos fiatal leánnyal, *Heinrich* Mariskával, aki a *Váci-körut* 22. száma alatt lakik. Április 22-ikén el is jegyezte a huszonegy éves leányt.

Eleinte a menyasszonyát is áltatta. Sikertült véle elhitetnie, hogy dús gazdag családból való, nagyjövőjű ember s legközelebb bankigazgató lesz belőle.

Tragédiája lett aztán, hogy utólag beleszeretett a menyasszonyába. Számítással spekuláló módon kötötte meg a frigyét, de arra nem számított, hogy a szíve beleszól az üzletbe. Miután pedig megszerette a derék leányt, fölébredt a lelkiismerete és mardosni kezdte.

Tegnapelőtt a budai várbástyán, közvetlenül a *Lónyay-villa* mellett öngyilkossá lett *Márkus* Jenő. Revolverből a jobbhalántékába lőtt és nyomban kiszenvedett. A zsebében olyan levelet is találtak, amelyet a rendőrségnek írt. Azt közölte, hogy nem budapesti, ne kutassák a kilétét s a nála levő levelekkel, arképekkel együtt temessék el.

Mielőtt az utolsó utra elindult volna, levelet írt a menyasszonyának. Ez az érdekes epistola így hangzik:

Egyetlen szerelmem!

Az én szerencsétlen keserves életemben te voltál az oázis. Hazugság volt az én életem mindvégig s a mai nap az utolsó hazugság. Egy az igazság benne: meghalok. Vezekelni akarok a bűneimért. S csak egyet kérek tőled utolsó órámban: tartsd szemed előtt, hogy a halottakról jól, vagy semmit! A siron tul is szerető

Jenő.

Ma délben egy rendőrtisztviselő állított be *Heinrich* Mariska lakására, ahová az életunt levele még akkor nem jutott el. A leány nem tudott az öngyilkosságról sem s amikor értesült róla, a fájdalmas izgalom levetette a lábáról. Az odahívott orvos eszméletlen állapotban találta s még délután is, amikor egyik munkatársunk ott járt, nagybeteg feküdt a szerencsétlen teremtés.

A vőlegény holttestét ma délelőtt boncolták föl a törvényszéki orvostani intézetben.

Tifusz

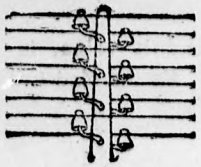
Megdöbentő hírt hoz *Szerajevó*ból a táviró. A 68-ik gyalogezred két századában *tifuszjárvány* ütött ki, és hivatalosan *negyvenhét megbetegedést és két halálesetet valának be*. A legmegdöbentőbb a dologban az, hogy a járvány bennünket sujt legközelebb, mert a 68-ik gyalogezred legénysége a *szolnoki kiegészítő kerületből* való, szóval, csupa magyar flu esett áldozatul a tifusznak.

A hivatalos bevallás rendesen szépíteni szokta a dolgokat, valószínű tehát, hogy a baj sokkal nagyobb, mint a mekkorának feltüntetik. Boszniában most folynak a gyakorlatok, s a fertőzött két század *Zenicára* volt kirendelve. A fertőzött két századot a hivatalos jelentés szerint elkülönítették, de kérdés, hogy vajjon idejekorán történt-e meg ez. Ha nem, akkor félni lehet attól, hogy a járvány tovább harapódzik, s akkor igazán minden szolnoki anya sirhat. Ismerve a katonáéknál uralkodó fölfogást, hogy mindig, amikor történik valami, csak arra gondolnak, hogy titokban maradjon az eset, a helyett, hogy gyors közbelépéssel megakadályoznák a veszedelem elharapódzását, könnyen meglehet, hogy aggodalmunk alaposnak bizonyul. Arról nincs hír, hogy a járvány következtében az egész szerajevói helyőrség nem vesz részt a hadtestgyakorlatokon. Hogy az óvintézkedések elrendelésével egészen bizonyosan megkéstek, bizonyítja az is, hogy a járvány tulcsapott a kaszárnya falán.

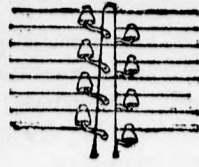
A polgári hatóság körében is előfordult már néhány tifuszos megbetegedés, de járvány állítólag nincsen. A katonai hatóságoknak mindent meg kell tenniük a veszedelem elhárítására, és sürgős és őszinte jelentést kell tenniük.

x Az alsószoknya című kuplé a legkedvennebb dal most Bécsben, ezt éneklí ugyanis esténként *Pálmay* Ilka a „Miss Hock von Holland” című operettben és ezt éneklí, fűtyölik, kintornázzák most a császárvárosban éjjel-nappal, úgy a belváros elegáns mulatóiban, mint a külváros kevésbé elegáns, de kedélyes „Heuriger Schankjaiban.” Szóval ez az idény szenzációja, azonban mindez csak eltörpül a másik, a nagy szenzációhoz, a „Schossen-Fabrik” felső szoknyáihoz képest, mert amit e cég e téren produkál, az fölülmul minden eddigit. Például 8 koronáért egy remek szép szoknyát szállít, melyet a legkényesebb izlésű urihölgy is viselhet. Tessék tehát az erre vonatkozó mai hirdetést okvetlen elolvasni.

x A *Verő-féle* internátussal kapcsolatos leánynevelő-intézetben ma kezdődnek a beiratások naponta 10—1-g és délután 4—6-g. A kintornó hírnevű intézetre, melyet az elmúlt iskolában 250 növendék látogatott, ezen a helyen is felhívjuk olvasóink figyelmét.



TÁVIRAT TELEFON



Topits Zoltán szabadlában (Tizenötezer korona kaucióért)

Zombor, augusztus 27.

A zombori rendőrség veszedelmes nemzetközi szélhámost tartóztatott le tíz nappal ezelőtt. A rovott multu, többszörösen körözött embert *Topits Zoltán*nak hívják, valamikor főhadnagy volt, de kilépett a katonaságtól és azóta a csalások egész légióját követte el. Csalt, sikkasztott, váltókat hamisított és az agyafurtnál agyafurtabb gazságok egész légióját követte el Európaszerte.

A zombori rendőrség úgy jutott a nyomára, hogy egy müncheni festő, akinek a pénzével és feleségével megszökött Tirolba, följelentette. A detektívek elfogták a szerelmes párt és merthogy *Topits*ot a zombori hatóság kereste először, annak adták ki.

Tíz napig ült a börtönben a kalandos multu ember, aki azonban nem nyugodott bele a letartóztatásába. Megfelelteszte a zombori vizsgálóbíró letartóztatási végzését, még pedig sikerrel. A királyi tábla ma *tizenötezer korona* kaució ellenében szabadlábra helyezte a szélhámost. A tábla határozata Zomborban nagy feltűnést kelt.

Hadjárat Marokkó ellen

A vörös kaid Mór hősköltemény

Páris, augusztus 27.

A tegnapi ütközetben Casablanca előtt csodálatos események játszódtak le. A marokkói benschülött lovasharcosok bámulatos hősiességgel rohantak neki a francia csapatoknak, a szárazföldi és a hajógyuk robbanó srapeljeinek. Dél felé, az égető afrikai nap sugarai alatt a francia tábor körül fekvő dombokon egyszerre mindenfelől arabs lovascsapatok törtettek elő. Vakmerően vágattak rohamra a rájuk hulló rémes srapeléső alatt. Drude tábornok egy század lövést küldött ki ellenük és ezek visszaszorították a mórakat.

A vakmerő lovasok azonban nem menekültek el, hanem oldalt fordulva a tengerparti síkság felé vágattak és nem törődtek a hajók kartács-tűzével. Legelől lobogó óriási, vérpiros burnuszba öltözött *kaid*, mór törzsfő vágattott. Olyan volt, mintha zászló volna a támadó csoportok élén. Amikor egy domb tetejére értek, a több ezernyi lovas sereg, a rájuk zuduló ágyutüztől megrendült, egy percig ingadozott, aztán megfordult és eszeveszett futásna keredt.

A *kaid* azonban nem követte őket. A perzselő déli napban, egyedül ott állt mozdulatlanul a domb tetején, piros burnuszát és lovának sörényét a szél a tenger felé lobogtatta. Vörös alakja élesen vált le a kék égről és a hajógyuk, a szárazföldi ütegek, a gyalogosok puskái mind ráöntötték golyóikat. Ő azonban mozdulatlanul állt tovább a domb tetején, körülötte csak néha látszott egy-egy halálvergődésben fölemelkedő elesett ló feje, vagy ember tagja. A francia táborból ennek a csudának a láttára hatalmas önkéntelen kiáltás tört ki. A vörös *kaid* ekkor arra felé fordította a fejét, aztán, mintha sebezhetetlen volna, a rája hulló srapel- és golyóesőben, lassu lépésben, bántatlanul tért vissza övéihez.

Félóra mulva a francia tábor előtt lévő dombok mögül egetverő ordítás hangozott föl. A lovak patái dübörögtek és a dombon nemsokára megjelent a vörös *kaid*. Utána husz lépéssel mögötte, zárt sorokban az egész marokkói lovas-tábor. Lehettek négy-ötezeren. Gyönyörű látvány volt ez a sűrű lovasereg, amilyent háboruban

sohasem látni, mert a lovasság mindig szétszórva támad. A francia tüzekek örültek is a jó célpontnak és megkezdődött az ágyuk tüze. De rosszul céloztak, hol a csapat előtt, hol mögötte, hol mellette robbantak a lövegek és a lovasereg, mintha csak tüzokádó kráter fölött vágatna, haladt tovább.

Egyszerre azonban a *Gloire*-hajóról egy srapel a sereg közepébe csapott le. Nagy lyuk támadt ott, lovak, emberek hullottak: a csapat megállt. Csak a vörös *kaid* vágattott tovább. Amikor az idegen légió táborához alig kétszáz lépésnyire jött, ott a lova meghorkant és a csudálatos vörös ember ismét mozdulatlanul állta a légionáriusok kitűnő lövészeinek tüzét. Aztán ismét lassan megindult és visszatért a rá várakozó seregéhez, amely vele együtt elvágattott.

Ma, amikor a csatateret bejárták, a kiküldött katonák elhozták a csudálatos *kaid* vörös köpenyét.

Azt beszélnek azonban, hogy ezt a burnuszt a francia tiszték csempészték oda, hogy a vörös *kaid*nak halálhírét költse, mert a francia katonák közt az a hír terjedt el, hogy ez a marokkói hős sebezhetetlen és rettegve beszélnek róla.

A Katholikus nagygyűlés

Pécs, augusztus 27.

A VII. katolikus nagygyűlés mai napján *Csernoch János* kanonok tartott nagyszabású előadást az egyház nevelési jogáról, utána *Göröcsöni Dénes* a nép felvilágosításáról és *Rézbányai József* a katolikus társadalom kialakulásáról mondotak beszédet. A nagygyűlésen felolvasták a király üdvözlő sürgönyét, amely ma érkezett a kabinetirodától. Dében a kiállítás területén lakoma volt, amelyen *Zichy János* gróf mondott pohárköszöntőt. A délutáni utolsó nyilvános gyűlésen gróf *Mailáth József* beszélt a katolikus egyház szociális erejéről, majd *Prohászka Ottokár* tartott előadást a kereszténység kulturfeladatairól. A nagygyűlés után haladó istentisztelet volt a vártemplomban.

Amerikai szabadságünnep Ötezen estek el Washington emlékére

New-York, augusztus 27.

Az Egyesült Államok kormánya minden évben nyilvánosságra hozza a július 4-ikén, az amerikai szabadság emlékére tartott nemzeti ünnepen elesett halottak és sebesültek statisztikáját. Az idei ünnep áldozatainak sora most jelent meg. A revolver-diadallövés és örmütűek 164 halottba és 4250 súlyos sebesültbe kerültek. A szabadságharc óta több ember esett már el az emlékünnepen, mint az egész amerikai szabadságharcban.

Csábító fejedelemnő Velence szenzációja Megszökött egy urilány Apácába volt szerelmes

Velence, augusztus 27.

A lagunák közt, a sűrű fürdővendégek most egy szenzációs szerelmi ügyről beszélnek. A város egyik vagyonos, előkelő családjának szép szőke lánya eltűnt hazulról és végül, hosszú kutatás után *kolostorban* találták meg. Még pedig, különös, apáca kolostorban. Az exaltált fiatal leány oda járt iskolába az apácákhoz és beteges szenvedéllyel ragaszkodott a fejedelemnőhöz.

A fejedelemnő is viszonozta szép tanítványát és a többi iskolalány gyakran hallotta, amikor „kis feleségének” nevezte.

Tegnap éjszaka a lány eltűnt hazulról és a kolostorba ment, ahonnan már nem is akar visszatérni. A szülők reggel, mikor észrevették az eltűnését, egyenesen a kolostorba mentek, ahol meg is találták a lányukat. De a különös teremtés zokogva kapaszkodott a fejedelemnőbe és a világért sem akart hazamenni. A szülők a rendőrséghez fordultak, ez azonban megtagadta a segítséget a kolostor ellen.

Gapon él!

Pétervár, augusztus 27.

Gapon él! Ezt a feltűnést keltő szenzációt röpi világgá a *Wjedomosti* ma reggel megjelent száma. Elenőrizhetetlen, de megdönthetetlenek látszó bizonyítékokkal: Gapon leveleivel, beszélgetéseivel támogatja ezt a valóban feltűnő hirt. A *Wjedomosti* ezt írja:

Gapon fivére *Wladivoszto*kban él. Az ottani gazdasági és kereskedelmi akadémiának a tanára; a keletázsiai nyelveket tanítja. Nem érintkezik senkivel, igen visszavonultan él s csak tanártársaival találkozik. Egyik kollégájánál *felfedte a nagy titkot*, hogy *Gapon* él; még pedig Svájcban él.

Lugowszky Kornél hírlapíró, a *Wjedomosti* munkatársa beszélgetést folytatott ezzel a tanárral:

— Honnan van tudomása a tanár urnak arról, hogy *Gapon* él?

— Honnan? Az öcsésétől. *Gapon* öcsese mondotta el nekem a dolgokat szigorú titoktartás mellett. Természetesen fogja találni, hogy közlés céljából nem mondhatom el. Ha nem közli, elárulhatom: *Gapon valóban él*.

— Tudná ezt igazolni valamivel?

— Igen!

— Mivel? — kérdezte a hírlapíró.

— Levelekkel! *Gapon sajtókezű leveleivel*.

— Látta ön ezeket a leveleket?

A tanár megdöbbenve válaszolt erre a kérdésre:

— Igen... Nem árulhatom el... De ha már megmondtam, mindegy. Igenis, tudom, hogy *Gapon* tanártársam több levelet kapott bátyjától, a halottnak híresztelt *Gapon* lelkészétől. Egy levél tartalmát *feljegyeztem magamnak*. Felolvasom önnek, de nem, hogy közölje. A levél körülbelül így hangzott:

Kedves testvérem, valószínűleg te hozád is eljutott halálom hire. Ezt a hirt te valószínűleg igaznak tartottad. Nemesak te estél ebbe a tévedésbe. Egész Európa ezen a véleményen van. Ez a hír nem igaz: *én élek*. Svájcban élek az emlékezetes január óta. Ne mondd el ezt senkinek, még a jó barátainak sem. Én magam sem mondom el még a szomszédaimnak sem. Beteg vagyok. Fáradt vagyok. Pihennem kell, pihenni akarok. Kérlek senkinek se mondd el hol vagyok.

A *Wjedomosti* hirdetésítője beszélgetett *Gapon* fivérével is, aki mindenben megerősítette a tanár előadását. Megtoldotta még azzal, hogy *Gapon* Svájcban él. Valószínűleg Luzernben. *Gapon* tehát él.

A varázsvessző vizet keres

Az állam küldte ki

Róma, augusztus 27.

Az olasz kormány igen különös kísérletre határozta el magát. Hogy a déli vidékek vízhiányán, szárazságán segítsen, kiküldött egy komoly tudóst, *Vinassa de Regny* tanárt, a földtani intézet vezetőjét, hogy a *varázsvessző segítségével keressen vizet*. A varázsvesszőnek tudvalevőleg az a tulajdonsága, hogy kellő szuggesztív erejű ember kezében megmutatja, merre van víz, vagy petroleum a föld alatt. A német császár már régóta kísérletezik vele és annyira bizik benne, hogy az afrikai német gyarmatokon rendszeresen használtatja. Az olasz tudós magához vette a varázsvessző egy régi kísérletezőjét, *Bianco* bárót és azzal végigjárta Dél-Olaszországnak több vidékét. Utjuknak csodálatos eredménye volt. Több helyütt, ahol a tudósok nem is sejtették, *vizet találtak a segítségével*. A két varázsvesszős kutató egymástól elválva, külön-külön járt és az eredmény csaknem mindig pontosan meggyezett.

A jövő háboruja Amerika és Japán Hadihajók a világ körül

New-York, augusztus 27.

Az amerikai hadi flotta tizenhat páncélos óriása már megindult az Atlanti-Oceánról, Amerika keleti partjáról, hogy a Csendes-tengerre, a nyugoti oldalra vándoroljon át, ahol az Egyesült-Államok birtokait és érdekeit kell védelmeznie az izmos, ifjú japáni hatalom ellen.

Amikor néhány hónapja kitört a konfliktus Amerika és Japán közt, ez a tervezett chassé-croisé volt az egyik főoka a civódásnak. Az amerikai államférfiak, a külügyminiszter, a hadügyminiszter, sőt maga Roosevelt is letagadták ezt a helyváltoztatást, most azonban mégis végrehajtották. Sőt bizonyos, hogy az amerikai flotta már régóta uton van, de senki sem tudja — talán csak a japánok — hogy hol, mere uszik. Az Unio kormánya szigorú titokban tartja az utitervet és a flotta megindulását is csak egy ügyes újságíró pattantotta ki. Most aztán a ringó lapok hangosan izgatnak Japán ellen, úgy, hogy a minisztereknek is meg kellett szólalniuk, különben a helyzet ismét igen veszedelmessé vált volna a Japán és az Unio közt.

Hogy merre megy a tizenhat amerikai hajó Browson tengernagy parancsnoksága alatt, azt nem tudják. Ha megkerülve Dél-Amerikát, a Magellán-szoroson veszi az útját, akkor két hónapig tart, míg Japán szomszédságába jut. Ez az út azonban nehéz és tizenhat hajó számára szinte járhatatlan, mert sehol sem kapnak szenet és vizet. Lehet tehát, hogy a szuezi-szorosnak tartanak, amikor is megkerülik az egész világot.

Osztrák betörés Olaszországba De csak papíron A világ legnagyobb hadgyakorlata Vörösek és kékek

Róma, augusztus 28.

Amig Tittoni és Aehrenthal barátoknak egymással, Olaszországban ma megkezdődött a nagy hadgyakorlat, amelynek feltétele, hogy az osztrákok betörték észak-nyugoti Olaszországba és az olasz csapatok igyekeznek visszaszorítani.

Ez a hadgyakorlat olyan nagyszabású, amilyen még alig volt sehol, egyetlen országban sem. A manővereken meg szokott állapítva lenni előre, melyik fél, hol támad, mi az eredménye a játékháborúnak, melyik félt verik meg. Az idej olasz gyakorlatoknál azonban nem így van. Elsősorban is a szokásos egy hadtest helyett most három hadtest és azonkívül egy hadosztály, tehát összesen körülbelül harmincezer ember vesz részt a hadjáratban, amelyet már alig lehet játékháborúnak nevezni. Csúpan a főállás körülményei vannak meghatározva, a gyakorlat későbbi fejleményeit a csapatok és a vezetők kiváltsága fogja eldönteni.

A hadgyakorlat színtere északi Olaszország, a Lago-Maggiore mellett, a kelet felé Olaszországba benyúló osztrák Tiroltól elég messze. Ezt az intézkedést, hogy a hadgyakorlatot Ausztriától távolabb tartják, úgy igyekeznek feltüntetni, mint az osztrák és olasz viszony megjavultának bizonyítékát. A dolog azonban nem így van. Tavaly az osztrák határon, Tirol mellett tartották a hadgyakorlatokat és akkor meggyőződtek róla, hogy az osztrák csapatokat a határon nem lehet feltartóztatni. Ausztriának ugyanis kitűnően szervezett, sűrű vasúti hálózatból való mozgósítási vonala van Olaszország felé, míg az olaszok rossz és ritka vasúttal sokkal lassabban mozgósítanak. Tehát az osztrákok föltétlenül eljutnak a Lago-Maggiore mellé, amíg az olaszok legfeljebb ott tudják feltartóztatni őket.

Az idej olasz nagyszabású hadgyakorlat e szerint is rendezték. A támadó inváziós sereg a nagyobb két hadtestből való, Majuoni, d'Inlignano tábornagy vezetése alatt, míg a védőcsapat és egy hadosztály, Rogier

tábornagy vezetésével. A támadók vörös szalagot viselnek a sikkájukon, a védők pedig kéket.

Az olasz közvélemény nagy izgalommal kíséri a kezdődő hadgyakorlat mozzanatait, a lapok oldalakat hoznak róla.

Rablószövetkezetek áldozata

Mladoniczky Kálmán takarékpénztári tisztviselő megszökött. Rengeteg adóssága volt, a hitelezői elől kellett menekülnie. Amerikába szökött

A rablószövetkezeteknek megint áldozatul van. Egy tisztességes ember, uri család tagja, Mladoniczky Kálmán banktisztviselő a legújabb áldozat. Az apja Mladoniczky Nándor táblalabíró a büntetőtörvényszéken; ő maga tizenhét esztendeig pontos és tisztességes hivatalnok volt egyik igen előkelő pénzintézetünknek, az Egyesült fővárosi takarékpénztárnak. A fiatal embernek aránylag kicsi fizetése volt, nem élt tulságosan takarékosan és egyszer megszorult. Szerencsétlenségére szövetkezethez fordult, és ettől fogva elveszett. Jött a második szövetkezet, hogy az elsőt kielégítse, azután a harmadik és a negyedik szövetkezet, hogy az első kettőnek fizethesse a részleteket és a kamatokat, és azután nem volt ebből a hinárból többé kijutás. A szó teljes értelmében belefutott a szövetkezetekbe. Kezdték a módján felül élni, mert — gondolta, — ha már ennyi az adóssága, hát legalább valamicske „haszna“ is legyen belőle. Most azután — még nincs egészen két hete, fölakadt a sok titkolt, nehezen és csak órákra eltömött adósság, és nem volt módja arra, hogy meneküljön. A hivatalában egy napi szabadságot kért és azóta nem tért vissza. Nem tudták, hogy hova lett. Gondolták, csak elutazott. Igaz, Amerikába szökött. Ez a szomorú eset soha jobbkor nem illusztrálhatná, mint most, amikor a különböző uzsorás és rablószövetkezetek dolga kinosan aktuális, hogy mivé juttathatnak ezek az erkölestelen és gaz vállalatok tisztességes embereket.

Mladoniczky Kálmán, aki most harmincegy esztendő, még nem volt tizenöc év, amikor az Egyesült fővárosi takarékpénztárhoz került gyakornoknak. A rendes hivatalnoki életet élte; bejárt a hivatalába, elvégezte a dolgát, elment kávéházba, egy kicsit mulatott és azzal vége. A legutóbbi időkben a bank váltóosztályában dolgozott. Három hónap előtt áttették a könyvelőséghez. Pénzt nem kezelt. Semmiféle szabálytalanság nem terheli. Nem is juthatott hozzá, hogy szabálytalanságot kövesse el.

Néhány év előtt, amikor az édesapja, Mladoniczky Nándor, akinek egyetlen gyermeke volt, másodsorú megnősült, — egy ötgyermekes özvegyasszonyt vett el feleségül, — elköltözött hazulról. Hogy rendesen, sőt szerényen élt, ki-tünik abból is, hogy hónapos szobában lakott, az igaz, hogy egyre váltogatta őket, ugyszólván minden hónapban más-más lakása volt. Az utolsó lakása a Váci-körut nyolevanadik számú ház harmadik emeletén volt. Egy özvegyasszony volt a háziasszonya, Kleber Imréné, akinek augusztus elsején fölmondta a lakást. Tizenötödikén elköltözött. A bejelentő-cédulán abba a rovatba, ahová az új lakás címét kell beírni, azt írták be: Ismeretlen helyre költözött.

Több esztendeje már annak, hogy az első, ezerkoronás kölesönt egy szövetkezetnél fölvette. A részleteket egyideig pontosan fizette, azután zavarai támadtak és tapogatózni kezdett, nem lehetne-e újabb kölesönhöz jutni. Hogyne adtak volna neki. Banktisztviselőnek szívesen adnak a hitelszövetkezetek. A tisztviselő maga is „jó“, a kezesei a kollégái, akik szintén „jó“, és végső revolverül, ha váratlanul fönnakadás támadna a fizetésben, ott van minden nagyobb pénzintézet tilalma, hogy a tisztviselőnek nem szabad váltókat aláírniok. Ezt a tilalmat persze igen sokan kijátszák. Mégis, ha a bank megtudja, hogy valamelyik alkalmazottja váltót ír alá és különösen, ha az adósság-vissza-

fizetés nem megy a legsimábban, kellemetlenségei támadnak a hivatalában. El is esaphatják. Ezt senkisésem kockáztatja szívesen. Ezért kötnék a szövetkezetek a legszívesebben katonatisztekkel, bankhivatalnokokkal s effélékkel üzleteket.

Hogy mint uszott be Mladoniczky Kálmán nagy összegek erejéig — hatvan-nyolcvanezer korona erejéig, a pontos összeget még nem lehetett megállapítani, — adósságokba, azt könnyű megérteni, ha elmondjuk, hogy még az első váltója, amelyet pedig esztendő előtt számítottatott le, s amelyet pontosan fizetett, mindaddig még sincs kifizetve. Kellett az újabb kölesön, a réGINEK a kifizetésére. Azután maradjon is valami, ha már az ember a fizetése nagyrésztét törlesztésekre kénytelen fordítani. Százötven forint havi fizetés volt Mladoniczkynek. Az idők során úgy fordult, hogy a fizetésének több mint a fele minden elsején egyenesen a szövetkezetekbe vándorolt. Hetvenöt forintból már nem tudott megélni. Adósságokat csinált. Az apja, aki nagyon szerette, gyakrabban segítette, ha volt módja reá. De ez a segítség ugyszólván semmit sem ért az adósságoknak ebben a tengerében.

Ezek a váltókon giránsokul szerepeltek:

A váltókon, Mladoniczky hivatalbeli társain kívül, ifjabb Jarmatzky Sándor közjegyző-helyettes és a felesége van érdekelve. Csak nemrég egy negyvenezer koronás kölesönnél szerepelt kezesül, a pénzen azután osztottak. Jarmatzkyknak főként a felesége kedvéért hiteleztek, mert nagy örökség vár reá. Arról, hogy a barátjuk Amerikába szökött, még délutánig nem tudtak. Az asszony nincs Budapesten s a férj lezárta a Váci-ut hatodik számú házban levő lakásukat és kiment Ujpestre egy rokonához lakni, nem jött be a fővárosba és mitsem hallott Mladoniczky felől.

Körülbelül nyolevanezer koronára rugtak most a nyáron Mladoniczky adósságai. Ekkor jött a szövetkezetek és a törpebankok krachja. A hitelezői megrohanták, fölmondták a hitelt, Mladoniczky kétségbe volt esve, kapkodott fűhöz-fához, de azután be kellett látnia, hogy a köteleltségeinek nem tehet majd eleget, perelni fogják, a fizetését letiltják, s a hivatalából könyörtelenül elbocsátják.

Még kivette a szabadságát, amelyet a Tátrában töltött. Mikor visszajött, meglátogatta az apját, aki a Főherceg Sándor-utca hatodik számú házban lakik, azután egy napi újabb szabadságot kért a hivatalában, azt mondotta, családi ügyekben kell eljárnia. Az apja is elutazott ekkor, St. Rupprechtbe ment, ahol a felesége nyaral és töle érzékenyen elbucsuzott.

Azóta nem tért vissza. Semmi hirt nem adott magáról, senkinek sem szölt, hogy hova megy, levelet is csak egyet írt, egy képes levelező-lapot Sándor nevű hivatalbeli társának, aki barátja volt és néhány váltóján is szerepelt. Most már majd csak Amerikából jön hír felőle.

A bankjában meglehetősen könnyedén veszik az eltűnését. Megnézték a vezetésére bízott iratokat és könyveket, s amikor azokat rendben találták, nem gondoltak többé a dologgal.

A takarékpénziár váltóosztályának főnöke a következőket mondta Mladoniczkyról A Hír munkatársának:

— Mladoniczky szabálytalanságot nem követett el. Ha akart volna, akkor sem tudott volna, mert nem kezelt pénzt, vagy értékeket. Tíz nap előtt egy napra elkéredzkedett, s azóta nem jött vissza. Mi bizonyosra vesszük, hogy nem is fog visszajönni. A takarékpénztárba semmi esetre sem, már csak azért sem, mert engedelem nélkül elmaradt. Hogy miért távozott el, arra nézve csak egy magyarázat van: az adósságai. Rengeteg adóssága volt. Kizárólag szövetkezetekhez fordult, s most egyre-másra érkeznek hozzánk a letiltások. Mikor elment, még nem jött letiltás. De Mladoniczkyknak tudnia kellett, hogy le fogják tiltani és tudta, hogy akkor egyetlenegy percig sem maradhat meg a hivatalában. Nálunk nem tűrnek meg olyan tisztviselőt, akinek a neve váltón szerepel, vagy akinek a fizetését letiltották.

Ez a szövetkezetek legújabb áldozatának története. Okulhat belőle mindenki, aki még nem járt a kitűnő intézeteknél porul.

MŰVÉSZET

SZINHÁZ ZENE KÉP KÖNYV

Az én színházam

Irta: MÁDER REZSÓ,

a Népszínház-Vigopera igazgatója

Ne mondja senki, hogy elfogult vagyok, ha a magam színházáról kell szólnom. Ne mondja, mert igaza lesz. Valóban elfogulttá tesz az a nagy szeretet, amelylyel a Népszínház-Vigoperát a közönség számára fölnevelem. Ápolom, neveltem, mert az édes gyermekem, míg eleddig csak adoptált csemetével foglalkoztam. De a Népszínház-Vigopera egészen az enyém. Igaz, mások is szeretik úgy, mint én, a színház vezetősége, derék és tehetséges emberek: *Forrai* Oszkár, a vezértitkár és gazdasági főnök, *Hevesi* Sándor, a főrendező, *Andorffy* Péter, a rendező, dr. *Bródy* Miklós, *Weiner* Leó, *Barna* Izsó a karmesterek. Ők tanítómesterei az én színházamnak s ha lesz belőle virágzó művészi vállalat, akkor ezt nekik is köszönhetem.

Uj ez az én színházam teljesen. Nemcsak a külsejében ifjodott meg, amint mindenki látja, hanem belül is, amit mindenki látni fog. Uj a nézőtere, amely kényelmes, pazar és európai lett és a maga fényes mennyezetvilágításával, új berendezésével, ragyogó aranybitor s fehér színével meg fogja lepni a régi Népszínház látogatóit. És új a színpadja is, amelyre büszke vagyok, mert *Budapest legmodernebb színpadja ez, rajta a forgó berendezéssel*, amely technikai csodákat tesz lehetségessé. Hogy ne említsek egyebet, azt is, hogy a *Szentivánéji álmot* eljátszásuk összes jeleneteivel, de mégis csak négy felvonásközzel, ami Európában eddig csak egyetlen helyen volt lehetséges: Berlinben.

Uj a színházam személyzete is, köztük sok fiatal erő, amely nálam kapja meg a tüzkeresztelést. Hogy kik és milyen tehetségek, azt legjobban elmondja ez a névsor:

Abelovsky Margit, Ágh Ilona, Alexy Olga, Bátky Ilona, Batory Gizella, Della Donna Eugénia, Dobsa Margit, Fábrián Kornélia, Halász Ilona, Halmágyi Anna, Láng Karolin, Ledovsky Gizella, Lengyel Etelka, Lonczay Anna, Marossy Adél, Mészáros Gizella, Nagy Margit, Ney Leona grófnő, Ötvös Gitta, Petrás Böske, Révy Aurélie, Szeghő Józsa, Székely Anna, Szentgyörgyi Márta, Szörényi Bella, Szilágyi Dusi, Tallián Anna, Zöldy Vilma.

Bálint Béla, Bezerédj Ödön, Csontos Gyula, Dános Árpád, Deésy Alfréd, Doby Ferenc, Kalmár József, Lubinsky Ödön, Nagy Gyula, Orczy István, Pázmán Ferenc, Révész Armand, Szalay Gyula, Székely Gyula, Vámos Hugó, Várkonyi Flóris, Virágh Jenő.

De nemcsak ez az, amit művészi személynében a közönség elé vinni szándékom. Lesznek a Népszínház-Vigoperának vendégei: *Küry* Klárral kell kezdenem, akinek vendégjátékait rögtön szerződésbe foglaltuk, míhelyt a színház bérletét megkaptam, *Küry* Taylor és Baker frappánsikerű angol operettjében, *A nap hőse*ben lép fel, olyan szerepben, amelyhez fogható talán csak a *Vig özvegy* Glavari Hannája. *Küry* kreál ezenfelül természetesen több más kiváló új operett-szerepet és eljátszása korábbi kitűnő szerepeit is, a *Lilit*, a *Nebántsvirág*ot stb. stb., mert bizom benne, van ezeknek az operetteknek közönségük, ha méltó köntösben kerülnek újból a színpadra. Az év folyamán aztán más vendégei is lesznek a Vigoperának. Eljön *Tito Ruffo*, *Bonci*, itt lesz *Yvonne de Tréville*, mindegyik a legjobb szerepben. Vendégül visszatér régi hajlékába *Blaha* Lujza asszony, azokban a népszínművekben, melyekben egykor annyira ünnepezték. S egy népdráma keretében fellép az új gárda tragikája: *Vorgács* Rózi.

Már a vendégművészek nevéből kitetszik, hogy sokoldalú lesz az én színházam. Ami valóban értékes műfaj, azt művelni fogja. *Operát, operettet és népszínművet*, s e két utóbbit hang-

sulyoznom kell, hogy a szó nemesebb értelmében vett operettet és népszínművet. Uj kiállításban, új szövegekkel adja elő a Népszínház *Carment*, a *Traviatát*, *Fra Diavolót*, *Hoffmann meséit*, *Mignont*, *Rigolettót* és az *Álarcosbált*. Operabemutatóul csak *Monleone* híres Uj parasztszűcsületét említem, amely olyan zajos sikerrel járta be Olaszországot.

Az operettet új névvel, új talentummal vezet be a Népszínház-Vigopera: dr. *Szirmai* Alberttel, akit szóhoz én juttatok ugyan, de a *Newyork Herald* fedezett föl számomra. Mert a magyar tehetségeket külföldön gyakran jobban ismerik. S utána két másik kiváló magyar szerző következik: *Ujj* Béla, a Kis hercegnővel, *Berté* Emil, a Szerencse bolondjával s ha *Lehárt* magyar szerzőül számítjuk, pedig az, mert annak tartja magát, akkor ide kell soroznom az ő két új operettjét: *A háromfejű férjet* és a *Fürstenkindet*. De bemutatóra kerül ezenkívül *Strausz* János *Ezeregyéje* s a régi repertoár legjava, a *Cigánybáró*, a *Denevér*, *Boccaccio*, *Konti Királyfogása* és a *Cornevillei harangok* is. Operában, operettben egyaránt gondoskodik a Népszínház-Vigopera a *tömeg-effektusokról*. *Negyvennyolc tagu zenekar és hatvantage kar áll rendelkezésére*, aminek jelentőségét kommentárral kísélni fölösleges. Végül ami jó népdramát termel a magyar irodalom, azt szívesen fogadja az én színházam.

Ezek után elárulhatom a kezdet kezdetét: a Népszínház-Vigopera első előadásainak műsorát. Október elsején, mikor a színház megnyílik, *Herceg* Ferenc Avatójátékát és *Szemere* György magyar tárgyú színművét, a *Bolond Istókot* adjuk, mindkettő a Népszínház megnyitására készült. Az első három napon. Majd az operett bemutatója következik, dr. *Szirmai* Albert és *Merei* Adolf darabjával, melynek *Sárga dominó* a címe. Hetedikén már ismét bemutató lesz: a *Carmen*, amely *Pásztor* Árpád új fordításában kerül színre.

Aztán megy az én színházam az utján. Remélem, hogy nagy és szíves közönség kíséretében. A publikum akkor is rokonszenvével kísért, amikor hivatalos színházigazgató voltam. Miért ne tenné most is ezt, amikor nem annyira kotonusos, nem annyira komor szemöldökű a színházam? Opera-látogatója bizonyára kevesebb van Budapestnek, mint színházlátogatója. S a színházlátogató mind megtalálja a maga nézni- és látnivalóját a Népszínház-Vigoperában, amelyről tán mondhatnék többet is. De minek? A többit a publikumnak kell elmondania.

**** A Magyar Színházban** estéről-estére telt házak előtt folynak *A vig özvegy* előadásai és a nézőtér képen meglátszik, hogy a fővárosi közönsége lassankint visszatér nyaralásából és ismét örömet keresi föl *Lehár* Ferenc darabjának azt az előadását, amely a *Magyar Színház* együttesében nyerte meg a publikum kegyét. A címszerepben még egy hétig vendégszereplő *Z. Bárdi* Gabi, továbbá *Ráthonyi* Ákos és általában valamennyi szereplő esténként megújuló sikert arat.

**** Krammer Teréz elszereződött.** Krammer Teréznek, az Operaház művésznőjének, a múlt szezon végén járt le a szerződése. A művésznő tízéves szerződést követelt s az eddiginél nagyobb fizetést s amikor a követeléseit nem teljesítették, hanem kevésbé kedvező szerződést kínáltak neki, Krammer Teréz megfenyegette az Operaházat, hogy idegenbe szerződik s akkor keresethetik a szerepkörére az utódát. Már híre is járt, hogy a művésznő — egy sikeres ischli vendégfölképés után — elszereződött Bécsbe, de utóbb kiderült, hogy ez a hír nem igaz. Most azt közlik velünk, hogy Krammer Teréz csak-

ugyan elszereződött, csak hogy nem Bécsbe, hanem Oroszországba. Az elszereződése állítólag végérvényes. Az Operaháznak mindenesetre érzékeny veszteséget jelentene, ha Krammer Teréz itthagyná a műintézetet. Bizonyos, hogy legalább egy ideig megérzi a műsor a drámai primadonna hiányát s vagy teljes fönnakadás lesz, vagy Krammer szerepeiben erősen másodrangú szereplőkkel lesz kénytelen a színház dolgozni.

**** Harmath Hedvig a Vigszínházban.** A Vigszínház közönsége az idén egy kedves művésznőt fog visszontlátni egy új darabban. Visszatér a színpadra Harmath Hedvig, aki egy esztendői működés után férjhez ment és otthagya a pályáját. Harmath Hedvig a *Mademoiselle Josette, ma Femme*-ban, a párisi Gymnase-színház ujdonságában fog megint föllépni, amelynek a Vigszínházban október elsején lesz a bemutatója.

Megszökött hadnagy

— Szerellem! Szerellem! —

A budapesti rendőrség értesítést kapott a tréparancsnokságtól, hogy *Sturzer* Rudolf honvéddahadnagy megszökött az állomáshelyéről.

A fiatal magyar tiszt, aki csak 1883-ban született Komárom városában, egy szerelmi affér áldozata. Beszéltek ugyan róla, hogy hivatalos pénzhez nyult, de barátai határozottan megcafozták ezt a vádat és ma kétségtelenül beigazolódott, hogy a sikkasztás ügyében teljesen ártatlan. A katonai hatóságok — rendes szokás szerint — titkolóznak s az ügyeletes tisztek egyike a *Standesehre* megsértésének mondotta egyik munkatársunk előtt azt is, hogy egyáltalán tudakozódnak az újságírók ilyen *belső* ügyekben. Más helyről sikerült azonban érdekes részleteket kapnunk a rejtelmes eltűnés dolgában.

A hadnagy, aki a 4-ik számú honvéddahadnagyalozred kötelékébe tartozott, halálosan beleszeretett egy vidéki színésznőbe. Bajtársai nem tulajdonítottak fontosságot az ismerettségnek, aminő tucatszámra szövődik a garnizonos városokban, ha szintársulat érkezik. A sárgahaju művésznő némi jóakarattal esinosnak is mondható, de hosszú, érdemes multjában nem sok férfit szívet gázolt el. Azt hitték tehát, hogy a hadnagy széptevése muló természetű. De csalódtak. A színésznő anyira elesavarta a nyulánk, jöképu tisztt fejt, hogy minden pénzét rája költötte és jelentékeny adósságra is keveredett.

Lovagias ügye is keletkezett a sárgahaju nő miatt Keszthelyen, ahová utána utazott a garnizonjából. A színésznő három-négy nap alatt elfelejtette s vidáman vacsorázott *Deutsch* József kereskedővel, amikor a katonatiszt beállított a nagyvendéglőbe. Tömören szólva, másfél óra mulva elesattant egy pofon a vetélytárs balareán s másnap délelőtt egy kardvágás — ugyanott.

A színésznő ártatlanságát hangoztatta és meg is győzte róla a hadnagyot — mire az új nap felvirradt. Azzal váltak el, hogy a hét végén ismét látogatást tesz nála a katonatiszt.

Minderről keveset tudtak az ezredben s amikor a huszonnégy esztendő hadnagy végleg eltűnt, egészen más afférre gondoltak.

Telt-múlt az idő, lejárt a hadnagy szabadsága s a parancsnokság várta a szimpatikus ifju tisztt. Állítólag a színésznőhöz utazott, akit rá akart venni, hogy haljanak meg együtt, miután nem lehetnek törvényes frigygyel egymáséi.

Az esetet titokzatosabbá teszi az a körülmény, hogy a színésznő nem akar tudni a hadnagyról s azt állítja, hogy a párhaj után látta utoljára.

Tény az, hogy a fiatal hadnagy *nyomtalannul eltűnt* és mind a mai napig ismeretlen a tartózkodó helye. A hadtestparancsnokság, mivel egy ideig hasztalanul kerestette, ártirt a főkapitánysághoz s a megszökött tiszt nevét beiktatták a közönséges dezertorok lajstromába.

BUDAPEST

Kenyér helyett méreg

Ezt mérik drága pénzen a pékek!

200% burgonya

Balló igazgató nyilatkozata

Tudományos leleplezés

A városházán kenyeret sütnék

A hamisítókat becsukják!

A fővárosi közlekedés terén szinte hihetetlen gazdaságokat sikerült megállapítani. Évtizedek óta észrevétlenül üzött visszaélésekről rántotta le a leplet a fővárosi vegyészeti és élelmiszervizsgáló intézet direktora: alapos vizsgálat során kiderítette, hogyan csálnak a pékek, miféle felfüggetelték eddig megteveszteni a pártatlan hatóságokat is. A leleplezés olyan speciális természetű, hogy világszerte szenzációt fog kelteni, mert nagyarányú új találmányt is rejt magában. A svábbogaras büztanyák gazdáira, a legszegényebb nép uszorsáira végül ráteríthetik a vizes lepedőt. Információink, illetve a jelentős fölfedezés minden esetre foglalkoztatja majd heteken át az illetékes hatóságokat és sürgős reformokat tesz szükségessé. A most folyó pozsonyi tudósgyűlésen, úgy értesül a Hír, — nagyszabású előadást tartanak a leleplezés tudományos fontosságáról s a jövő napokban már egész Európa szaksajtója is tárgyalni fogja a magyar találmányt.

Ismeretes, hogy a székesfőváros hatósága esztendőnk óta keresi-kutatja a szörnyű drágaság okait. A többi közt hosszas tárgyalás folyt a pékmesterekkel is. De ezek — mint mindig — gyönyörűen kimutatták, hogy kénytelenek drágábban mérni a kenyeret, mert különben éhen vesznek.

A hatóságok sok herce-hurca után elhatározta, hogy maga csináltat pékműhelyeket. A tervek, — mint nekünk jelentik — már teljesen készek, sőt meg is kezdték a végrehajtásukat. A jövő ősszel sütni fogják a kenyeret, hatósági pékműhelyekben, a ferencvárosi Mester-utcában.

De sütni már is — a városházán. És eközben feltűnést keltő tapasztalást tettek: kétségtelenül rájöttek, milyen ravaszsgal csapják be a pékek a közönséget, meg a hatóságot.

Főkerestük ebben az ügyben Balló Mátyást, az élelmiszervizsgáló intézet igazgatóját,

aki a Hír munkatársának a következő részleteket mondotta el:

— A visszaéléseket azon a réven követték el, hogy tulsok burgonyát sütöttek a kenyérbe. Azt állították a pékek, hogy a kenyérbe legfőkébb *negyven százalék* burgonyát lehet belesütni. Eddig elhittük, el kellett hinni ezt az állítást. Sütés után a burgonyaanyag jellemző csomói nem képződtek náluk a kenyér belében s azokat sem makro- sem mikroszkopice fölismereni nem lehetett. Most aztán — fáradságos, hosszas vizsgálat során — kiderült, hogy a pékek állítása, amelyet tudósok, vegyészek is támogattak, *nem felel meg a valóságnak.*

Hogyan tudták meg a csalást? Balló igazgató erről kimerítő jelentést tett a fővárosi tanácsnak, de ezt a jelentést egyelőre nem volt hajlandó ismertetni. Természetesen rögtön megszereltük a jelentést, amelynél érdekesebb akta nagyon kevés készült a városházán.

Megállapítható belőle, hogy a budapesti pékek szemérmetlenül csáltak. A vizsgálódás közben Rőzsényi Iván budapesti fővegyszernak támadt az a szerencsés ideája, hogy a buzaliszt és a burgonya ásványi alkotórészeit egymással összehasonlítsa. Megállapította, hogy a burgonyahamu sokkal gazdagabb alkálakban és szegényebb foszforsavban, mint a buzaliszt hamuja. S kitűnt, hogy amíg a buzaliszt hamuja neutrális hatású, addig a burgonyahamu erősen lúgos s a közömbösítéséhez olyan sok savat igényel, hogy ez a különbség föltétlenül biztossá teszi a burgonya pontos kimutatására, mérésére szolgáló exakt módszert.

Ez ilyenformán kissé tudákosan hagzik, de mindjárt látható, mekkora fontossága és praktikus haszna van.

A vegyi vizsgálat új módszerével ugyanis kiderítették, hogy a pékek kétszáz percentnyi burgonyát is belesütnék a kenyérbe. Orlási nyereséget vágnak zsebre és megmérgezik a gyanútlan közönséget. A veszedelmes hatás nem közvetlen, hanem gyomorban, főfájásban, étvágyvesztésben stb. nyilatkozik meg. A sok burgonyával készült kenyér tápláló értéke is leszáll és a kétszáz percentnél nemcsak semmi, hanem egyenesen ártalmas is.

Igy vésőszóval fölháborító az a vakmerőség, amelylyel a pékek még nehéz helyzetükre, liszt-drágulásra és munkabéremelkedésre hivatkoznak.

A törvény eddig megengedte, hogy a kereskedő vagy a pék a burgonyáskenyeret ezzel a névvel és megfelelő olcsóbb áron adja. Csak hogy sohasem tudták ellenőrizni, hogy tulajdonképpen mennyi burgonyát dagasztott beléje. A burgonyás kenyérnek veszedelme már a burgonyapép is, amelylyel külön visszaéléseket

űznek. Ez a pép a legtisztább kezelés mellett is hamar megromlik és huszonnégy óra múltán élvezhetetlen. Mérgező anyaggá lesz, amivel a tisztább műhelyekben sem törődnek. A sütetnél pedig a cipők belseje nem melegszik föl arra a hőfokra, amelynél minden baktérium s különösen a spórák elpusztulnának.

A hivatalos vizsgálat eredménye az, hogy száz sulyrész lisztre legfőkébb ötven sulyrész burgonyát szabad használni.

Am a pékek kétszáz percentet is használnak s mégis drágábban árúsítják a kenyeret. Itt a nyilvánvaló csalás, amelynek megtorlására intézkedéseket kell tenni.

A mi értesülésünk szerint ebben az irányban is sürgős lépések történtek. Balló igazgató indítványt tett a főváros tanácsának, amely a kormányhoz fordul.

A megtorlás ez lesz: Hamisításnak minősítik azt, hogy a pékek burgonyás kenyeret adnak el azzal, hogy nincs benne burgonya. A kenyérbe egyáltalán csak ötven percentnyi krumplit szabad belesütni s akkor legalább tíz százalékkal olcsóbban kell árúsítani. Aki ötven percentnyinél több burgonyát csempész a kenyérbe, azt börtönbüntetéssel sújtják.

A nagypékek, az álszakértők eddig csak dicséretet kaptak az anketeken és a hiányos vizsgálatok alkalmával. Ha e manipulációkat folytatják, ezentul börtön jár ki nekik dicséret helyett. A pékek leleplezése magyar tudósok fölfedezésének köszönhető.

A NAP

A NAP Ujságvállalat ESTI lapja

A magyar ujságírás szenzációja.

== Megjelenik ==

97,000

== példányban. ==

Egy szám Budapesten és vidéken

2 Krajcár.

Kapható mindenütt!!

A VILLAMOS

REGÉNY

A HIR számára írta:

BRÓDY SÁNDOR

(Idegen nyelvre áttoltni tilos) — (1)

Niatal leány vergődött egy idősödő férfi karjai között. A leány tanítónő volt, a férfi pedig valamelyik országos közoktatási hatóság tagja. A nőnek több állami oklevele volt — de egy csöpp állami alkalmaztatása — és a férfi nem is az okleveleire, hanem a szájára, a mellére, a derekára reflektált.

— Gazember! ordította a leány elfojtott hangon, mert tekintettel volt az ur két növendék leányára, akiknek órákat adott. A leányok épp német verset tanultak, „Das Gewitter” címűt és éneklő szaválásuk áthangzott a vékony pesti falon, amely csak szemérmetlen szerelmekre van berendezve.

A tanítónő a körmével, a fogával védekezett, vergődött, hörgött:

— Ide csal be, becsal, mint egy rabló. Beszélni akar velem. Beszélni.

— Beszélni, csak beszélni. Hallgasson meg. Igerje meg! nyögte a férfi, akinek tulfejldött gyomra és kezdő tüdőtüdőgula volt és a szerelemtől eltekintve, már ezért is nehezen lélezett. De mint magyar képviselő és ama született szónokok egyike, még így is ki tudott vágni egy kis orációt:

— Mit akar. Legyen csendes. A gyerekek... Mit akar, milyen állást akar. Engedje, csak egy kicsinyt engedje. Igazgatónőt csinálók magából, leányiskolában. Állást...

— Ismerem a maguk állásait. Hogy szereznek maguk állást leánynak!

A szegény nőnek kedvezőtlen tapasztalatai lehettek. Ártatlanságát két ízben, egyszer a teljes, másodszor a valamelyest már megbántottat, odaadta két városi urnak, állást ígérőknek. Előleget adott nekik. És a tolvajok megszöktek vele, viszontszolgálat nélkül. Letagadták, hogy megkapták. Irás természetesen nem volt róla.

— En becsületes ember vagyok! szavalt a férfi mind izgatottabban, miközben csalni és rabolni akart.

— Ismerem a maguk becsületét!

— Az enyémet nem!

— Engedjen ki. Nem kimélem többet a kisleányokat se. Nem tanítom a kölykeket.

— Ne is. Engem.

— Megirom, megsürgönyzöm az aszszonynak!

A gyerekek meghallhattak a szomszéd szobában valamit, mert hirtelen abbahagyták „a nagyanyáról, anyáról és a gyermekről” szóló erkölcsös vers éneklő szaválását. Talán hallgatództak is. A férfi megembelelte magát, kieresztette karjai közül a gyöngy, szőke nőcskét és tikkadtan szólt:

— Beszéljünk okosan. Mit akar, mit kíván!

— Semmit! szólt a tanítónő. — Most már két tanórámmal kevesebb! tette hozzá, inkább magához beszélve.

— Be sem megyek többé a gyerekekhez. Mondjon nekik valamit. Hogy meghaltam. Amit akar! szólt aztán és kifelé indult. Az ajtóban hirtelen visszafordult és száraz hangon mondá:

— En utálok az urat. De én odaadom az urnak magamat, ha...

— Ha! ugrott föl a férfi.

— Ha a testvérbátyámnak állást szerez.

— Hol!

— Géplakatos. Villamosnál.

A szerelmes ember megvakarta a tarfejét. A villamos! (Folytatjuk.)

Egy város veszedelme.

Székesfehérvár ostromállapotban.

Sötétség

Kitört az általános sztrájk

Dolgoznak az ulánusok

Ma reggelre megdőbentő szenzációra ébredt Székesfehérvár, az ősi koronázó város. Az összes ipari munkások és kereskedelmi alkalmazottak sztrájkba léptek, hogy a székesfehérvári szociáldemokrata párt titkárának kiutasítását visszavonassák a polgármesterrel. Ez a fordulat természetesen óriási izgalmat keltett a városban, amelynek egész iparát, kereskedelmét esztendőkre megbénítja a munkások általános sztrájkbalépése. Kiszámíthatatlan következményei vannak és lesznek ennek az elkezeredett küzdelemnek, amely a munkásság öntudatos, nyílt, felzúdulása az uralkodó osztályok hatalma ellen.

A kitiltott párttitkár

Az egész nagy mozgalomnak *Hander Gyula*, a székesfehérvári szociáldemokrata párt esete az oka. A huszonnyolc éves fiatal embert hétfőn délelőtt *Zavaros* alkapitány a rendőrségre idéztette és ott tudtára adta, hogy az ellene folyamatba tett vizsgálat bizonyítékai alapján tizenöt napos elzárásra, százötven korona pénzbüntetésre, továbbá a város területéről való kitiltásra ítélt.

A vád, amelyvel *Handert* illetik, az, hogy a városban levő *Felbermayer*-féle gyárban az ott dolgozó csernovici kőműveseket életveszélyes fenyegetésekkel munkájuk abbahagyására akarta kényszeríteni. A gyár munkásai ugyanis sztrájkba léptek és a tulajdonos *Csernovich*-ből hozatott kőműveseket, akikkel a munkát ellátta. *Hander* tényleg igyekezett rábeszélni a munkásokat, hogy hagyják abba a munkát és a hatóság ebben keresett okot arra, hogy megszabaduljon a szociálisták titkáráról, aki már sok kellemetlenséget okozott a városi rendőrségnek. Az ítéletet már csak birtokon kívül felelbezheti meg *Hander*.

Bosszu

Mikor a kitiltás híre elterjedt a munkások közt, óriási izgalom és felháborodás támadt. Már napok óta beszéltek arról, hogy *Handert* kitiltják a városból. Mikor már bizonyossá vált, hogy a rendőrség így akar megszabadulni *Handertől*, a párt vezetőségei bizalmas értekezletet tartottak a Fehérlő-szállóban és határozatilag kimondták, hogy azonosítják magukat *Handerrel* és kitiltása ellen olyképpen opponálnak, hogy az összes sztrájkos munkásai sztrájkba lépnek, míg a kitiltást vissza nem vonják, vagy meg nem semmisítik.

Ezt a határozatot azonnal közölték a munkássággal, amely lelkes egyhangúsággal beleegyezett a vezérek határozatába. Még hétfőn este megbeszélték a teendő lépéseket és az éjszaka folyamán tüntető körmenetben vonultak végig a város utcáin. A *Marseillaise* hangjai mellett járták be a régi város csendes utcáit. A zirci papok kolostora előtt megállottak és beverték a kolostor ablakait. A szerzetesek ijedten riadtak fel, de mire megtudták, miről van szó, a tüntetők már odábbvonultak az utcán és lelkesen énekelték a jövő diadalmas dalát . . .

Tüntetés a városházán

Reggel hat órakor az ipari munkások és kereskedelmi alkalmazottak összegyűltek a vásártéren. Körülbelül ötezer munkás lehetett együtt, akik nem mentek el a műhelybe, üzletbe. Az üzletek nagy része zárva is maradt e miatt, amelyek nyitva voltak.

azokban a tulajdonos szolgálta ki a vevőket.

A vásártéren összegyűlt munkások tömör oszlopokba sorakoztak és tüntető körmenetben a városházáig vonultak. Itt elénekelték a *Marseillais*et, majd egy küldöttség felment *Havranek* polgármesterhez és kérte, hogy adjon engedélyt a munkásságnak délután fél öt órára egy nagygyűlés tartására. A polgármester meg is adta az engedélyt, amit a városházáig előtti térségen álló tömeg harsány éljenzéssel fogadott. A munkások ezután lassankint szétesztek, a hatóság pedig megtette a szükséges intézkedéseket, hogy az esetleges rendzavarásoknak elejét vegye.

Kimondják a sztrájkot!

A népgyűlés helyéül a vásártérre jelölték ki a munkások. A hatóság mindent megtett, hogy rendzavarás ne fordulhasson elő. A vásártéren van a járásbíróház épülete, ide két eskadron ulánust állítottak fel és helyeztek készenlétebe, *Liechtenstein* Alajos herceg vezetésével.

Félháromkor már nyugsgött a nép a vásártéren. Kereskedősegédek, iparosok óriási, még soha nem látott számban gyülekeztek össze. A gyűlés megkezdésekor több, mint ötezen lehetnek. A *Marseillais*et énekelték. A vásártér egyik sarkában magas vörös posztóval bevont emelvényt állítottak fel, itt ültek a párt budapesti kiküldöttei: *Klárík* Ferenc és *Forgács* Dezső, a székesfehérvári pártvezérek, *Klein* és *Bencsik* és a kitiltott titkár, *Hander* Gyula.

Az ülést *Klárík* nyitotta meg, frenetikus hatású beszéddel.

— A munkáltatók — mondotta többek közt — nem tekintik a jogot, emberséget és a kormányval szövetkeztek a munkásság elnyomására.

Utána *Forgács* Dezső beszélt. *Simon* Sándor alkapitány, aki hivatalból volt jelen a gyűlésen, háromszor félbeszakította *Forgácsot* és kijelentette, hogy feloszlatja a gyűlést. Már meg is kezdték a rendőrök a tömeg szétesztését, mikor a gyűlés vezetői megígérték, hogy tartózkodni fognak a további izgatástól.

A tömeg ezután *Handert* kívánta hallani, aki hosszas kérés után a dobogóra lépett és frenetikus hatású beszédet mondott. Minden szavát, minden mondatát rajongó lelkesedéssel fogadta a nép, különösen akkor nem akart szünetelni a tetszés zaja, mikor *Hander* kijelentette, hogy jogtípást lát a hatóság, minden tényében, ő törvényt sértést nem követett el és nem is hagyja magát terrorizálni. Beszéde után percekig tombolt a tömeg, ezután határozatilag kimondták, hogy ameddig a hatóság a kiutasítást vissza nem vonja, kitaranak és folytatják az általános sztrájkot. Abban az esetben pedig, ha *Handernek* tényleg el kellene utaznia, valamennyien vele mennek, otthagyják Székesfehérvárt üzeleivel, műhelyeivel egyetemben.

A gyűlés után a munkások tüntető menetben elvonultak a városháza elé, ahol megabucgolták a polgármestert.

Ostromállapotban

Mire véget ért a gyűlés és a munkások elvonultak a vásártérről, a város egészen a megszállás képét mutatta. Minden utcákon ulánusok állottak és őrizték az az üzleteket. Először bakákat akartak kivezényelni, de a székesfehérvári 69. számú gyalogezred legénysége gyakorlaton van és csak a rezerv-

visták maradtak otthon. Ezek pedig szociálista érzelműek és a katonai parancsnokság nem merle őket kiküldeni, mert félt, hogy szükség esetén nem szállnának szembe a sztrájkolókkal, sőt talán hozzájuk is csatlakoznának. Ezért kellett a délceg ulánusokat kivezényelni az utcáskorokra és ezért kellett őket őrzőparancsokra küldeni szerte a városba.

Wekerle miatt

A gyűlés után *A Hír* kiküldött munkatársa megkérdezte *Hander* Gyulát, hogy miért tiltották ki a városból. A párttitkár, aki rokonszenves, intelligens fiatal ember, igen érdekes dolgot mondott el kijelentése okáról.

— Engem azért üldöznek — mondotta — mert július negyedikén, mikor *Wekerle* miniszterelnök Székesfehérváron volt jubilálni az érettségizésének negyvenedik évfordulóját, délután három órakor egy kisebb csoportot vezettem a vasúthoz. Az elutazó *Wekerlét* itt megabucgoltuk és hangos szóval tüntettünk az általános választói jog mellett. Ez fáj nagyon a rendőrségnek, amely bizonyára orrot kapott a tüntetésért. A kitiltó végzésben benne is van, hogy:

„bűnül rovádo fel *Hander* Gyula párttitkárnak, hogy *Wekerle* miniszterelnök ellen mert tüntetni.“

— De ezenkívül is fáj rám a foguk a hatóságoknak. A székesfehérvári uralkodó osztályok féltik tőlem a hatalmukat, a tekintélyüket, amely azonban semmivé válna, ha az általános választói jogot behoznák. Ebben az esetben ugyanis a munkások tulsulya biztosítaná a régi rend hiveinek föltétlen bukását.

Hander, aki most egy országos szenzáció középpontjában áll, bizik abban, hogy már a város jövője érdekében is visszavonják a kitiltó végzést.

A téglagyárban

A *Felmayer*-féle téglagyár igazgatóját is felkereste *A Hír* kiküldött munkatársa. Tudvalevőleg a *Felmayer*-gyárban kitört sztrájk a tulajdonképpeni oka az általános sztrájkoknak, mert itt fenyegette meg *Hander* a sztrájktróket. Az igazgató ezeket mondotta el *Handerről* *A Hír* kiküldött munkatársának:

— A gyárban néhány héttel ezelőtt sztrájk ütött ki és hogy az üzem fennakadást ne szenvedjen, *Csernovich*-ből hozattunk kőműveseket a munka elvégzésére. Huszonharmadikán jelentették nekem a munkások, hogy *Hander* felkereste őket és utiköltséget is ígért nekik, csak térjenek vissza *Csernovich*-ba. Abban az esetben pedig, ha nem lennének hajlandók vissz térni, megostromoltatja a gyárat, úgy hogy kő kövön nem marad s őket, a sztrájktró idegeneket is agyonverik. Miután bebizonyult, hogy *Hander* tényleg mondotta ezeket, a munkások szövetségéhez fordultam orvoslásért.

Réh főkapitány úgy nyilatkozott *A Hír* munkatársa előtt, hogy *Hander* amióta Székesfehérváron van, csak bajt okozott és ugyszólván fenékgig fölforgatta az állapotokat. *Handernek* különben nem ez az első összeütközése a rendőrséggel, amely végül is meguntta ezt a folytonos hadakozást és ilyen módon vetett véget az áldatlan torzalkodásnak.

Sötétben a város

Székesfehérvár most tökéletesen olyan, mintha ostromállapotban volna. Az üzletek zárva vannak, az utcákon katonaság cirkál és a lapok sem jelentek meg. Ma este nyolc órakor a vasúti és vasgyári munkások és a villanytelep alkalmazottai is gyűlést tartottak és elhatározták, hogy holnap reggel csatlakoznak a sztrájkolókhöz. A város tehát már holnap este teljesen sötét lesz és nemcsak a kereskedelem és ipar fog évekig megbénulni, hanem óriási akadályokat szenved a vasúti közlekedés és Székesfehérvárnak a külvilággal való összeköttetése is.

A LÓBÖRZÉRŐL

Ma magyar ló győzött!

A budapesti lóversenyek kilencedik napja gyászos emlékü lesz a fogadóknak. A favoritok az egy *Rendellenlét kivéve* sorra lemaradtak és a bukmakerek vigan söpörték be az ezreket.

A zsebeken esett súlyos sebek fájdalmas hatását némileg enyhítette a *Horkay* győzelmével feltáradt hazafias büszkeség érzése. A vesztők a nyerőkkel együtt boldogan éljenek, tapsoltak, sőt tomboltak, amikor *Szemere* Miklós hatalmas sárga ménje óriási fölényrel megverte multkori legyőzőjét a román tulajdonban levő *Caramelt*, melyet gazdája *Morouzzi* herceg és a kíséretében levő román előkelőségek oly óriási összegekkel fogadtak, hogy a könyvesek *Caramelt* reával sem szívesen jegyezték.

Egyedül *Szemere* Miklósnak volt annyi bátorsága, hogy néhány ezer forinttal saját lovát megfogadja s ez a kockázat *negyvenezer* korona tiszta nyereséget hajtott neki a tízezer koronás díjon kívül.

Az iramot ezuttal is *Caramel* vezető lóva *Medve-Jankó* diktálta. Gyors tempóban száguldott a verseny előtt, mögötte a lengyel *Jaross* által csak a minap harminchatezer koronáért megvásárolt *Useful* futott, ettől tiz hosnyira *Caramel*, mögötte a francia *Formidable II.*, leghátul pedig a Taral által erősen várásra lovagolt *Horkay*. A víztörny után *Caramel* lovasa *Carlsloke* úgy találta, hogy az idén nem elég gyors és felnyomult a vezető ló mögé, hogy gyorsítsa a tempót. Az egyenesbe már a verseny élén haladt és úgy látszott, hogy könnyen nyer. Ekkor azonban a háttérből Taral előrevetette *Horkayt*, egy pilanat alatt a vezető mellett termelt és küzdembe bocsátkozott ellenfelével. *Carlsloke* a favorit hátán osterhoz nyúlt és e pillanatban ezer meg ezer torokból felhangzott:

— Horkay nyer!

A magyar ló tényleg könnyen elfutott a kétségbeesetten küzdő román mén mellett és egyetlen éljenzés és taps között nyerte meg a versenyt.

A lemászás után Taral *A Hír* tudósítója előtt a következőleg nyilatkozott *Horkay* győzelméről:

— Nagyon könnyen nyertem és az egyenesben már biztosra vettem a győzelmet. Amikor a versenyt felvettem, *Horkay* hűségesen engedelmesskedett és éreztem, hogy akkor hagyom el a mezőnyt, amikor nekem tetszik.

A románok szomorúan leföve kísérték *Caramelt* vissza boltjába és azzal vigasztalódtak, hogy *Carlsloke* tulságosan korán vette fel a versenyt.

Kárpótlásul a következő futamot megnyerték a románok *Hazlemimivel*.

A nyeretlen kétévesek eladó versenyét gróf *Festetich* Tassiló *Reménye* nyerte meg a sárga földig lefogadott *Flower seller* ellen. A nagy reménységre jogosító kancát *Szemere* Miklós vette meg az árverésen 8100 koronáért az erősen licitáló románok elől.

Végül, hogy az utolsó futamban sem legyen igazuk a favorit játékosoknak, az elhanyagolt *Pirók II.* győzött *Ravenna* ellen.

A részletes eredmény a következő:

- I. *Vigass-díj*. 2000 kor. 1800 m. Mautner V. *Laxenburg-ja* (Vivian) első, *Blindes Glück* (Pulai) második. Több ló nem futott. Tot. 10:15.
- II. *Eladóverseny*. 2000 kor. 1400 m. Meichl I. *Rendellenlét-je* (Gulyás) első, *Mirka* (Gutmann) második, *Geb'acht* (Baumgartner) harmadik; futott még *Arat6*. Tot. 10:17; Helyre: 20:22, 27.
- III. *Budapesti díj*. 10,000 kor. 2800 m. *Szemere* M. *Horkay-ja* (Taral) első, *Caramel* (Carlsloke) második, *Useful* (Heidt) harmadik. Futott még *Formidable II.*, *Medve Jankó*. Tot. 10:20; helyre 20:20, 20.
- IV. *Augusztusi handicap*. 6000 kor. 1000 m. Hg. *Morouzzi Gy. Hazlemimivel-je* (I. Gulyás)

első, *Mataswitha* (Vivian) második, *Grey Tick* (Carlsloke) harmadik. Futott még *Beaumérite*, *Muse*, *Tábornok*, *Ito*, *Blizzard*, *Matterhorn*, *Konthalom*, *Nanus*, *Napsugár*, *Badanowska* és *Kondor*. Tot. 10:116; helyre 20:76, 75 és 81.

V. *Nyeretlen kétévesek díja*. 3000 kor. 1000 m. Br. *Üchtritz Zs. Dinorah-ja* (Müller) első, *Menotte* (Baumgartner) második, *Miltiad* (Pretzner) harmadik. Futottak még: *Bouquet*, *Palotás II.*, *Rodostó*, *Kellner*, *Casserolard*, *Vae victis*. *Árvaleány*, *Ezres*, *Langan*, *Gagyula*, *Ziska*. Tot. 10:80; helyre 20:52, 31, 37.

VI. *Nyeretlen kétévesek eladóversenye*. 2000 kor. 1000 m. Gr. *Festetich T. Reménye* (Baumgartner) első, *Álomlátó* (Carlsloke) második, *Ne félj* (Kisziváth) harmadik. Futott még *Frau Model*, *Flowersteller*, *Liliom*, *Fetis*, *Bojtár*, *Markos*, *Lisbeti*, *Vilja*, *Duchesse*, *Marionette*. Tot. 10:52; helyre 20:49, 87, 158.

VII. *Eladók handikepa*. 2000 kor. 1600 m. *Edlinger O. fhdn. Pirók II-je* (ifj. Taral) első, *Ravenna* (Fries) második, *Kupecz* (Carlsloke) harmadik. Futott még *Diana II.*, *Patina*, *Seenymphé*, *Kártyás*. Tot. 10:52; helyre 20:27, 24, 28.

Baden-Baden. Ma délután került dülőre Baden-Baden gypén a 36,000 márkával díjazott 1200 méteres Zukunfts verseny, mely — mint egy táviratunk jelenti — a favorit *Sauge Pourprée* (O'Connor) könnyű győzelmével végződött. A francia kétéves foglalták a két német ló, *Horizont II.* és *Dinas* mögöttük le a helyeket, míg a versenyben még *Longchamps*, *Conte Bleu* és *Azote* vettek részt. Tot: 10:22. Helyre: 10:15. I. 75. II.

KÖZGAZDASÁG

A budapesti gabonatözsde.

I. Készáru-üzlet.

Jó vételkedv mellett 20 fillérrel drágább áron elkelt 45000 mm. buza. Rozs 30—40 fillérrel drágább. Arpa 20 fillérrel drágább.

Eladatott:
Ó-buza. *Tiszavidéki*: 100 mm. 79.5 k. 23.30 K., 150 mm. 79 k. 23.50 K., 200 mm. 78.3 k. 23.30 K., 150 mm. 77.5 k. 23.10 K.
Bácskai: 470 mm. 76 k. 22.50 K., 100 mm. 75.7 k. 22.50 K.

Zenai: 400 mm. 75 k. 23.— K.,
Bánsági: 800 mm. 75 k. 22.75 K., 200 mm. 74.5 k. 22.40 K., 1350 mm. 74 k. 22.40 K.
Dunai: 400 mm. 75 k. 22.40 K.
Szl.-Tamási: 1700 mm. 75.5 k. 23.40 K.
Hódmezővásárhelyi: 2000 mm. 78.3 k. 23.90 korona.

Pádoi: 1836 mm. 79 k. 23.45 K., 1600 mm. 77.5 k. 23.40 K.
Szl.-Tamási: 1700 mm. 75.5 k. 23.20 K.
Raklári: 2000 mm. 78.3 k. 23.40 K., 1000 mm. 78.3 k. 23.40
Tiszavidéki: 100 mm. 79.5 k. 23.30 K., 1100 mm. 79 k. 23.40 K., 1000 mm. 78.5 k. 23.40 K., 1000 mm. 77.5 k. 23.40 K.
Mind három hónapra.

II. Határidő-üzlet.

Irányzata kezdetben igen szilárd, később erősen hanyatló.

Kötések. Az üzlet folyamán a következő kötések történtek:
Októberi buza (1907) 23.10—23.38—23.14
Áprilisi buza (1908) 24.—24.12—24.04
Októberi rozs (1907) 19.70—19.98—19.78
Októberi zab (1907) 16.46—16.64—16.50
Májusi tengeri (1908) 13.84—13.96—13.86
Szeptemberi tengeri

Déli 1 órákor zárulnak.

Októberi buza (1907) . . . 23.14—23.16
Áprilisi buza (1908) . . . 24.04—24.06
Októberi rozs (1907) . . . 19.78—19.80
Októberi zab (1907) . . . 16.50—16.62
Májusi tengeri (1907) . . . 13.86—13.86
Szeptemberi tengeri (1907) . . .

Gabonaforgalom.

1907. augusztus 25-től augusztus 26-ig.

	Erkezett	Elszállított
Buza	43065	4582
Rozs	3501	3729
Arpa	10159	8434
Zab	14797	8186
Tengeri	5533	4177
Liszt	819	18257
Korpa	800	3331

Délutáni határidő-üzlet:

4 és 1/2 órákor a következők voltak a záró árfolyamok.

Októberi buza (1907) . . . 23.06
Áprilisi buza (1908) . . . 23.94
Októberi rozs (1907) . . . 19.70

Októberi zab (1907) . . . 16.46
Szeptemberi tengeri (1907) . 13.78
Májusi tengeri (1908) . . . 13.76

Budapesti értéktözsde.

Szilárd külföldi jelentések nyomán a mai előtözsde irányzata szilárd. Előtérben ma is Államvasut részvények állottak, amelyeket bécsi számlára vásároltak. A helyi papirok közül a két villamos részvény iránt mutatkozott élénkebb érdeklődés. A Városi villamos 5, a Közuti vasut 3 1/2 koronával emelkedett a tegnapi zárathoz képest. Salgótarjáni közszénbánya részvények 3 koronával magasabban kerültek forgalomba. A forgalom az egész előtözsde folyamán élénk volt.

Előtözsde:

Köztettek: Osztrák hitelrészvény 630.25—631.75. Magyar hitelrészvény 735.50—737.50. Magyar leszámítoló- és pénzváltóbank 471.50—479.—. Magyar jelzálogbank 442.—. Rimamurányi vasművek 525.—. Közuti vasut 529.—. 531.50. Városi vasut 277.—279.—. Osztrák-magyar államvasut 644.—647.50. Déli vasut 153.75. Salgótarjáni közszénbánya 565.—566.—. Adria 404.—.

Déli tözsde:

Berlin ma szilárd irányzatot jelentett A déli tözsde ennek dacára tartózkodó lefolyású volt. Az árfolyamok enek folytán mérsékelten gyengültek. A helyipapirok közül Magyar jelzálogbank-részvények 2 koronával emelkedtek. Ujlaki téglagyár és Adriai tengerhajózási-részvények iránt is élénkebb érdeklődés mutatkozott. A járadékpia szilárd, de üzletelen. A sorsjegypiac gyenge.

Köztettek: Osztrák hitelrészvény 630.50—631.25. Magyar hitelrészvény 736.—737.—. Magyar leszámítoló- és pénzváltóbank 472.50—473.—. Magyar jelzálogbank 442.—444.—. Rimamurányi vasművek 525.25—526.25. Közuti vasut 530.—530.50. Városi vasut 276.25. Déli vasut 152.—. Konvertált jelzálogbank 141.—. Hazai sorsjegy 109.50. Hazai bank 272.—272.25. Kereskedelmi részvény 602.—602.50. Budapesti gőzmalom 1500.—. Ujlaki téglá 308.—310.—. Weitzer-vaggon 370.—. Adria 409.—410.—.

Utőtözsde:

Az utőtözsde buzdítás híján üzletelenül folyt le. Az irányzat nyugodt maradt. Köztettek: Osztrák hitelrészvény 630.—630.25. Magyar hitelrészvény 736.50—737.—. Végül maradt: Osztrák hitelrészvény 630.25. Magyar hitelrészvény 737.—.

Bécsi értéktözsde.

Bécs, augusztus 27. 4% arany-járadék 109.60. Tiszai és szeg. köcs. sorsj. 138.50. Magy. hitel. részv. 737.25. M. lesz. és váltó részv. 431.—. Rimamurányi 524.—. M. cukoripar —. Adria hajózási r.-t. 407.—. Magyar koronajáradék 92.50. 4% magy. földteherm. kötv. 91.90. M. nyer.-k. sorsjegy 186.—. Kassa-Oderb. v. részv. —. M. keresk. bank —. M. Jelzálogbank 441.—.

Bécs, augusztus 27. 4 2/2% papír járadék 96.05. 4% oszt. arany jár. 114.90. 1860. sorsjegy 146.75. Osztr. hitelsorsjegy —. Angol osztr. bankrészv. 198.50. Bécsi Bankverein 516.75. Osztr.-magy. bank 17.86. Déli vasut 158.50. Duna gőzh. társ. 989.—. Dohány részv. 408.50. Cs. k. arany (vert) 11.33. Német bank váltók 117.45. 4 2/2% ezüst jár. 9610.—76. Osztr. koronajáradék 96.20. 1864. sorsjegy 237.—. Osztr. hitelint. részv. 630.25. Union-Bank 539.75. Osztr. Länderbank 418.90. Osztr. m. áll. vasut 647.25. Elbavölgyi vasut 414.25. Alpési részv. 590.25. 20 frankos 19.57. Londoni váltóár 140.82. Ltpótkohó —. Török-sorsjegyek 181.25

Bécs, augusztus 27. Osztrák hitelrészvény 630.75. Magyar hitelrészvény 737.50. Anglo bank 299.—. Bankegyesület 527.50. Lnion 530.50. Laenderbank 419.25. Államvasut 647.—. Déli vasut 153.25. Elbavölgyi 414.75. Alpési 591.—. Rimamurányi 525.—. Dohányrészvény 409.—. Májusi járadék 96.—. Magyar arany 109.60. Osztrák koronajáradék 96.20. Magyar koronajáradék 92.50. Török sorsjegy 181.50. Márka 117.50. 992.—. Földhitelintézet 998.—. Brüxi 724.—. Galicai Kárpát 1225.—. Hirtenbergi 997.—. Prágai vasmű 2615.—. Salgótarjáni 565.—. Schodnica 500.—. Fegyvergyár 566.—. Orosz járadék 82.90. Poldi kohó 419.— korona.

Bécsi gabonatözsde.

Bécs, augusztus 27. Az észak-amerikai piacokon és Londonban az árfolyamok ismét emelkedtek, Párisban ellenben az irányzat nyugodt és az árfolyamok változatlanok; az itteni piacon a javulás megszűnt, mert a konzum teljesen tétlen és csak elvétve fordultak elő kötések kisebb tételekben. Rozsban élénk kereslet mutatkozott és irányzata a budapestivel egyértelműen szilárdult, árfolyama pedig 50 fillérrel emelkedett.

Takarmányárak csöndesek, tengeri és zab árfolyama változatlan. Árpában az üzlet jelentéktelen, de irányzata kedvező.

SZINHÁZAK

Budapest, 1907. augusztus 28.

KIRÁLY SZINHÁZ.

Göze Gábor Budapestön.
Látványos énekes bohóság 3 felv.
Kezdeté 1/8 órákor.

Városi nyári színház.

Manó
Énekes bohóság 3 felvonásban.
Kezdeté 7 1/2 órákor.

MAGYAR SZINHÁZ.

A vig özvegy.
Operetta 3 felvonásban.
Kezdeté 7 1/2 órákor.

URÁNIA SZINHÁZ.

A szirének hazája
Kezdeté 7 órákor.

ŐS-BUDAVÁRA

Friedman A. igazgató.

Ma, szerdán, augusztus 28-án

A nagy Varieté színpadon:

a nagy nemzetközi női díjbirkózó-verseny

12-14 napja.

Mérkőzések és döntő mérkőzések.

Ezenkívül fellépnek:

Johnson és Dean, Four creol Belles, Ten-11-csoport és a többi 10 elsőrangú világspecialitás.

Parisiana 36-szor „AZ ÁGY“

Moulin rouge, párisi hippodrom, kinematográf, fontaine lumineuse stb. stb.

Nagy park-tűzijáték.

Belpódlj este 9 óráig 60 fillér, azontúl 1 kor.
Kedvezményes jegyek a tözsdékben kaphatók.

DR. HÖNIG IZSÓ

Elektrotherapiai és Röntgen-intézet. Elektromágneses gyógyítás.

Budapest, IV., Károly-körút 24. szám, I. em. Lift.

Gyógytényezők:

- Elektromágneses gyógyítás.
- Röntgen-sugarakkal való kezelés.
- Magas feszültségű árammal való kezelés (Arsonvalisatio).
- Kék fényvel való kezelés.
- Villamos hő- és fényfürdők.
- Villamos massage.
- Galván, Farad- és Franklin kezelés.
- Villamos és szénsavas fürdők.

Főbb javallatok:

- Általános idegesség (neuraszthenia, hysteria).
- Álmatlanság.
- Hűdések (Paralysis).
- Idegfájdalmak (Neuralgiák, Ischias).
- Szívbetegségek.
- Küszvény és csusz (Rheuma, izületi és csontbajok).
- Székrekedés.
- Anyagcsere bajok (elhízás).
- Bőrbajok, hajbetegségek (hajhullás, kopaszság, bőrvizketeg).
- Aranyeres csomók.

■ Rendelés d. e. 8-11-ig, d. u. 2-6-ig. ■
Kezelés egész napon át. ■ Kívánatra prospektus.

Látványosság a fővárosban!

Deák Ferenc-szálloda

VIII., Aggteleky-utca 7. f. hó 15-én megnyit.

Fényes berendezés, 75 szoba, központi légfűtés, villanyvilágítás, fürdők, fényesen berendezett kávéház, mérsékelt árak.

Tulajdonos

Pallay Miksa

Gyermek-harisnyák

intézeti Kelengyékhez 10047

rendkívül előnyös árakban

Lukács M. a „Harisnyavilág“-hoz
IV. Kigó-u. 5. (Klotild-palota)

SZABADALMAKAT,

védjegyeket és mintaoltalmat megszerez a

SZABADALMAKAT ÉRTÉKESÍTŐ VÁLLALAT

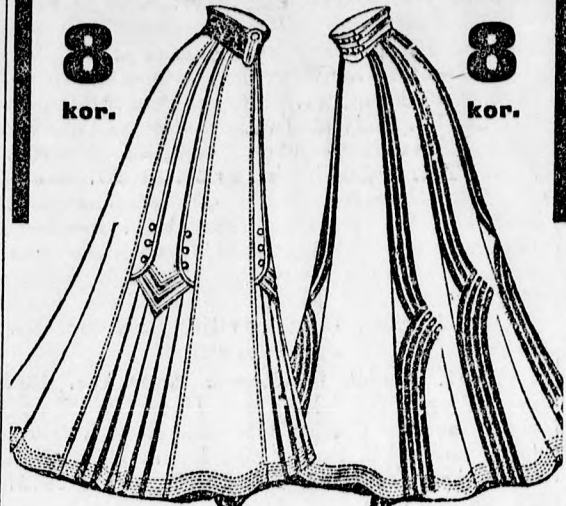
10004 PÁSZTOR (bej. cég)

Budapest, VII., Erzsébet-körút 17. Felvilágosítás díjtalan. Telefon 24-20.

Egész finom

férfitőnyöket, felöltőket, télikabátokat stb. készítenek a legfinomabb hazai és külföldi gyapjuszövetekből mérték szerint 40 és 50 koronáért. Pontos kiszolgálás, kitűnő szabás, saját műhely.

Mint kiválóan szép őszi ujdonságokat hozzuk e 2 remek modell alját.



Paris London

Silkos divattal gyönyörűen illeszkedő és gazdagon berakott szőnyeg-lyekkel. Az alj a kellemes illő szelvény, bársonnyal illeszkedő vagy bőrrel paszpolírozható, esetleg paszpól dísz nélkül készíthető.

Ugy a „PARIS“ mint a „LONDON“ 8 korona, kitűnő minőségű lodenből, fekete, sötétkék, szürke, drapp és barna színben, vagy legdivatosabb angol miniatúra férfiruházatokból szürke, drapp és oliv színekben. Aljaink kitűnően extra jó szabású és pontos kivitelűek által. Minden egyes darab mérték után készül, melyhez szükséges a schluss, csipő bőség, elő- és hát hossza a szoknyának, továbbá a szín előírása.

„ZUR SCHOSSENFABRIK“
Wien, XVI., Neuierchenfelderstr. 2.
Magyar levelezés. Magyar levelezés.

Szavatosság minden irányban

„Rafael“ fényképnagyító és festészeti műterme BUDAPEST, VII., Rottenbiller-utca 28/a.
Ajánlja **fényképnagyításait** akármilyen fénykép után, legszebb kivitelben 55-68 centiméter nagyságban: Diszes paszpártuban 5 K-ért. Olajban színesen 10 K-ért. A kép teljes hasonlóságáért szavatolunk. Kívánatra küldünk árjegyzéket. Számtalan elismerő-|Képviselők fizetéssel vél szakemberektől. |mindenütt felvételnek.

TELEFON 63-45. TELEFON 63-45.

XIV-ik évfolyam: BEIRATÁSOK

naponta 9-12 és 2-6 között
Somogyi Mór tanár
zongoraművész
Államilag képesített okleveles zenetanár igazgatósága alatt álló

CONSERVATORIUM

VII., Erzsébet-körút 44. I. em.

Zongora, hegedű, ének és az összes tanszakra zeneakadémiai előkészítő tanfolyamokkal az ország legkiválóbb művészeti és pedagógiai oktatása mellett

A legújabb rendszerű zongora-bitelesztály

megnyit, mely minden hitelképes vevőnek alkalmas ad, hogy készpénz árban zongorát részletekben vehessen, mert a zongorát egy előtérő bank fizeti és a vevő a banknak marad adósa anélkül, hogy a részleteknek szokásos 60-80 százalékos árfelértelést kénytelen volna fizetni.
Ugyanoly árért mintha készpénzért venné.

REMÉNYI MIHÁLY

általánosan a legszolidabb kiszolgálásról elismert magyar hangszer telepén.
Budapest, Király-utca 58. szám
TELEFON 87-84.
Árjegyzék minden hangszerrel külön-külön kérendő.

D. FÉVRE-féle szódavizkészítő-gép,

melylyel bárki folyton könnyen a legújabb friss, egészséges és olcsó kellemes **adító italok t.** szódavizet, mesterséges ásványvizet, bármilyen gyümölcszörp-gazozst, kofirt (kén-savas tej), szénsavas hideg teát nyáron megfűszerezett egészséges hűsítő ital, pezsgőt, pezsgőimondót, spricert, stb. készíthet. A szénsav végülizta. A kezelés egyszerű, kényelmes. Orvosok által rendeltetik. 6 12 18 24 30 deciliter tartalommal
8.- 10.- 12.- 15.- 18.- forint.
A készítőhöz szükséges kitűnő minőségű bor-köszvét, 500 grm. és szódabicarbonát 600 grm. tartalmazó csomag ára forint 1.70
E. Theissler Paris, a valódi **Févre-féle szódavizgép**ek egyedüli készítője. - Egyedüli forrástár Magyarországon
KERTÉSZ TÓDORNÁL, Ppset, IV. Kristóf-tér nagyban és egyenként. Nagy képes nyári és sportárjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

Verő Adél

internátussal kapcsolatos nyilvánossági joggal felruházott ::
leánynevelőintézete
Budapest, Gyár-utca 1.

Négy ELEMÍ osztály.
Négy POLGÁRI osztály.
Hároméves TOVÁBBKÉPZŐ tanfolyam.

Beiratások

augusztus 28-tól
délelőtt 10-1-ig, délután 4-7-ig
Telefon 88-13. Telefon 88-13.

Fodor Ernő

Államilag képesített okl. zenetanár vezetése alatt álló

ZENEISKOLA

(Akadémiai előkészítő tanfolyam)
BUDAPEST, Andrassy-út 44,
Bejárat: Liszt Ferenc-tér 4. Telefon 86-92.

Beiratások: augusztus 28-tól szeptember 6-ig délelőtt 10-12-ig és délután fél 4-6-ig.
Felvételi vizsgák: szeptember 7, 9 és 21-én.
Tandj: évi 120 és 200 kor. Beiratlási díj: 3 kor.

TANTESTÜLET:

A zongora tanszakon:
Berényi Aladár, Áll. kép. okl. zenetanár. Chovan Richard, Áll. kép. okl. zenetanár. Fekete Olga, Áll. kép. okl. zenetanár. Fodor Ernő, Áll. kép. okl. zenetanár. Halászó Soh. Olga, Áll. kép. okl. zenetanár. Inguss Elza, Áll. kép. okl. zenetanár. Kelen Ida, az orsz. Zeneakad. műv. okl. nyert zongoraművész. O. Nagy Irma, Áll. kép. okl. zenetanár. Ormai Malvin, Áll. kép. okl. zenetanár. Dr. Fenekyné H. Sarolta, Áll. kép. okl. zenetanár. F. Sándor Margit, Áll. kép. okl. zenetanár. Senn Irén, Áll. kép. okl. zenetanár. Sztáub Margit, Áll. kép. okl. zenetanár. Stroke Henrik, Áll. kép. okl. zenetanár. Tarnay Alajos, Áll. kép. okl. zenetanár. Tóth Emma, Áll. kép. okl. zenetanár. Dr. Varróné P. Margit, Áll. kép. okl. zenetanár. Vámos Gizella, Áll. kép. okl. zenetanár, volt zeneiskolai igazgató.

A hegedű tanszakon:
Anlez Aladár Áll. kép. okl. zenetanár, a m. kir. Opera tagja. Arányi Frigyes, hegedűművész, a m. kir. Opera volt hangversenymestere. Berkovics Lajos, Áll. kép. okl. zenetanár, a m. kir. Opera tagja. Köszegi Sándor, az orsz. Zeneakadémia volt hegedűművész, a m. kir. Operaház tagja. Paul Mária, Áll. kép. okl. zenetanár. Stromwasser Leo, Áll. kép. okl. zenetanár. Südfeld Lajos, Áll. kép. okl. zenetanár.

A gordonka tanszakon:
Humphreys Richard, az orsz. Zeneak. végzett gordonkaművész. Novacek Károly, gordonkaművész, a magy. kir. Opera első nagangordonkása.

Az ének tanszakon:
Lichtenstein Dóra, énekművész és dalénekesnő.
A zeneszerzési és hangszerelési tanszakon:
Siklós Albert, az országos Zeneakadémia műv. okl. nyert zeneszerző.

A középiskolai énektanári képesítő tanfolyamon és a melléktanszakon:
Arányi Frigyes (kamarazeno), Berkovics Lajos (zenekar), Fodor Ernő (karókné), Dr. Kaszics Ormán (zeneiktálás), Kereszty István (zenetörténet), Dr. Lázár Piroksa (poetika, irodalmi történet), Lichtenstein Dóra (ének, módszertan), Siklós Albert (esztétika, zeneelmélet, zeneiktálás, kamarazeno), Stroke Henrik (zongora mell. tanszak), Südfeld Lajos, (brácsa), Dr. Szirmai Albert (zongora mell. tanszak).

Az intézet „ÉVKÖNYVE“ ingyen kapható az összes hangszer és zenealkotásokban. Kívánatra 20 fillér bélyeg beküldése mellett bérmentve küldi meg az igazgatóság.

Mechlovits és Fái

uri szabók, törv. bejegyzett cég
Budapest, V., Váci-körút 76.
Telefon 37-46. sz. Telefon 37-46. sz.

UJ! Mechlovits és Fái-féle! UJ!

Magy. kir. szabadalmazott mindkét felén hordható felöltők egyedüli készítői.
Eszköpny és divatfelöltő egyben.

SZINHÁZAK

Budapest, 1907. augusztus 28.

VIGSZINHAZ.

Déryné ifjasszony.

Vígjáték 3 felvonásban.

Utána:

Salome.

Dráma 1 felvonásban. Kezdeté fél 8 orakor

Fővárosi Nyári Szinkór.

Az ember tragédiája. Drámai költemény 5 szakaszban. Kezdeté 7 orakor.

APOLLÓ-SZINHÁZ.

Telefon 68-39.

Nagy tengeri hadgyakorlatok Edward király jelenlétében. In-
dánok támadása farmer család
ellen. Ugető verseny Londonban.
Csóboh jutoni kalapzlet. Gálva-
rabok merész szökése. Budapesti
lőversenyek. Sz. István díj je-
lutása stb. (Az Apolló Színház
saját felvétele.)

A La Manche csatornai ala-
gút építése.

Fanasztikus kép a jövőből.
Kezdeté 7 orakor.

Világhírű zongorák



mint
Bösendorfer, Ehrbar, Bech-
stein, Iboch, Gaveau Párisból
stb. legelőnőbban vásárol-
hatók és bérelhetők.

Keresztély
hírneves zongoratermében
Budapest,
Váci-körút 21. sz. (Iparudvar)

Elismert legtartósabb gyermek ruha
csakis

KOHN HEILMANN ÉS FIAI

Angol szabóhoz
BUDAPEST

Király-12 körút



Iskolai ruhák
már 4 frt. föl
feljebb.

ÁRJEGYZEK
kivánatra ingyen

Világvárosi éjszakák.

(Budapesti erkölcsrajzok). Irta SALLÓ.
Szenzációs könyvkiadás!

A fővárosi szerelmi életének páratlanul érdekes és
merész hangon megírt könyve: 10023

Tartalma:

Budapest (Bevezetés Budapest éjjeli életébe).
Az eszféltgavallérok (Az utca lovagjai). De
Profundis. (A szerelem páriáiról.) Egy válópör
aktáiból. (Egy válópör intim adatai). Az
éjszakából. — Bál után. Az éjszaka
kufarai. — Világvárosi asszonyhűség.
— Egy budapesti bérkaszánya. — Egy
budapesti kaland. — „Diskrét szobák”
stb. stb.

Az illusztrált és művészi címlappal ellátott vastok
kötetet 2 korona ellenében küldi a „Magyar Országos
Laptudósító.” Budapest, Stefánia-út 51. szám.

MACH-TELEKABLOD egészségi nadrágtartók

Urak részére: 50, 75, 100, 140, 190 kr.
Gyermekek részére: 35, 42 és 50 krért.

Mindegyik kaphatók !!

Egészséges, kényelmes viselés, mivel a
nadrágtartók erős,
rosszamentes esz-
tekben vannak és
minden testre-
höz alkalmazkodnak
(1. ábra), külsőben
pedig azért, mert a
nadrágtartók kitűnő
nyújtható, mintartó
anyagból készültek.

Nem vesszük
többé gombos-
nadrágtartót, mert a nadrá-
g-
tartót csaknem kell
legombolni (1. ábra),
gy többé a gombok
folytonos ki-
-
begombolás vagy eszavarás által nem szabadnak
le és a gyors átváltás is lehet.

Különböző
ajánlatos
minden
nadrághoz
egy gami-
tura re-
szerva csatolót (2. ábra) 10 krajcárt
beszerzési és azokat nadrág fel-
függesztő (3. ábra) gyanánt hasz-
nálni, ami által elérhető az, hogy
vasalás nélkül is megtartsa a nadrág
eredeti alakját hogy sima, ránc-
mentesüljön legyen.

Gyáram a legmodernebbben van beren-
désve és roppant számban gyártom a
nadrágtartókat, amelyek nemcsak minőség sze-
rint a legjobbak, de 25 százalékkal ol-
csóbbak is a közönségeseknél.

FR. MACH BRÜNN

Cimbalmok,



legújabb szabadalmazott acél,
belső szerkezettel, melynek
hangját, hangtartását más gyárt-
mány meg sem közelíthetik
részteljesítésre is legmess-
szabb menő állással kaphatók.
Fonográfok, gramofonok,
hegedők, furvokák, cito-
rák, okarinák stb. olcsón
legjobbak. Kijuttatva elismert jó
munkáért. Árjegyzéket ingyen
küld:

Mogyoróssy Gyula
m. kir. szab. hangszergyára
Bpest, VIII., Rákóczi-út 71.
Telefon: 58-20.

KÉZIMUNKA

vétele előtt hozassa meg új nagy képos ár-
jegyzékemet, mely 272 oldalon 1860 részletesen
körülírt rajzokban sorolja föl a női kézimunka
összes anyagait és teljes utbaigazítást nyújt
azon vevőknek, akik megrendeléseiket szö-
méliesen nem eszközölhetik. Vidékre bér-
mentve és ingyen.

BÉRCZI D. SÁNDOR
női kézimunka nagyiparos

BUDAPEST, VII., KIRÁLY-UTCA 4. SZ.

D. M. C. ENCYKLOPEDIA 10089
610 oldalon, 880 ábrával, magyar nyelven kiadott tankönyv,
melynek segítségével az összes kézimunkákat elajándítani és
tanítani lehet. Angol váson diszkórtében 2 korona.
A magy. kir. közoktatásügyi miniszterium 20575. sz. a. ajánlva.

Viktória szymna-munka és magas him-
zésre kiténő kézi himzögép ... **6 K.**

A székesfőváros legújabb látványossága
a most átalakított és fényesen berendezett

OTTHON kávéház

a főváros központja legforgalmasabb helyén, a
Nemzeti Szính. közvetlen közelében Rákóczi-út 9.
A kávéház elegánsan és kényelmesen van
berendezve, találkozó helye a főváros előkelő
családjai, az átutazó idegenek és a vidéki kül-
dötségek tagjainak.

Gyors és pontos kiszolgálás és a leg-
fokozottabb igényeket is kielégítő kiténő ellátás.

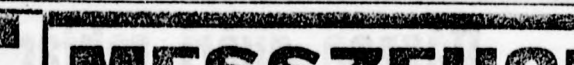
Az összes bel- és külföldi lapok!
Összejövetelekre külön termék rendelkezésre
állanak. — Színház után hideg buffet. Izletes
különlegességek.

Számos látogatást kér
kiváló tisztelettel
POLLÁK és BÖHM.

23581

SCHMIDT M.

szőgyártó, nyerges és bőrrendős
Budapest, VII. Kerepest-út
25. sz. Ajánlja saját gyártma-
nyu kocsi- és lovagló-
szerszámait, utazó-bőre-
dők, pénz-, szivar-, oiga-
rotta stb. tároát. Megrendelé-
sek, és javítások jutányosan és
pontosan eszközöltenek.
Árjegyzék bérmentve. 10006
Iskolatáskák kaphatók.



MESSZEHORDO FEGYVEREK.



Kiváló sörétes dupla-fegyverek

Javított menettel, saját találmány

végeredményben 35—55 lövés 60
méter = 80 lépésre 10-es számm
söréttel 75 centiméteres körben.

J. Novotny, Prag a. n.

cs. kir. szab. fegyvergyár

E lap megnevezése révén
ingyen küldök külön-
leges árjegyzéket
messzehordó fegyverekről

Gazdagon illusztrált főárjegyzék 80 fillérnek levélbélyegeken való bekül-
dése után, revolverek és Flobert-fegyverekről pedig 50 fillérért küldetik.

Lakások

rendbehozása alkalmából szükséges szőnyegek, függönyök, vas-, rézbutorok és ágyneműeket legolcsóbban szállít

Szöts Simon „Szőnyegtelepe“

BUDAPEST, IV., KOSSUTH LAJOS-UTCA 15. sz.
SZABOTT ÁRAK! 10058 TELEFON 87-23.

Kizárólagos eladása: NEUSCHLOSZ ÖDÖN és MARCEL cég által gyártott tömör keményfa-butoroknak.



Aminthogy való igaz, hogy a legtöbb szurtosképű, kerges tenyerű ember, aki látszólag durvának tetszik, keblében — a daróc, vagy a munkás-zubbony alatt — nemesen érző szív dobog, a melyhez még fenkölt gondolkodás is párosul: azonképpen a **SCHÖNEWALD IMRE pécsi magyar órásmester** órája is éppen ugy kegyeg a bőrkötény alatt, mintha selyem ing fölött, latainer vagy nagyuri zsebben mutatná az időt. A Schönewald-óra egyformán szolgálja urát; mert a teljes egyenlőség jegyében kerül piacra s annak szolgál, aki megfizeti az árát. Ez is az új idők szele. Mert a szocialismus gyönyörű és praktikus elve csakis akkor lesz urrá teljesen az idők felett, ha a **8 órás munkaidőt Schönewald órája mutatja meg!** És ha már minden munkásember odáig jutott a kultúra terén, hogy Schönewald-órája lehet: az eszme biztosan megérett és érett egyszersmint a munkás is a 8 órás munkaidőre!

Hogy lehet a beteg ember ismét **egészséges?**

Uj gyógymód!

A modern orvosi tudomány leghíresebb vívmánya a

Kataphorese-gyógymód

Rendkívüli gyógyhatása a legsúlyosabb bántalmaknál is oly csodálatra méltóan érvényesül, hogy a biztos eredmények folytán a tiszteletdíj a betegség gyökeres és teljes gyógyulása után fizethető.

E sehol nem létező kedvezményt azon betegek is igénybe vehetik, kik hosszú éveken át tartó betegségük, vagy azok súlyos következményei miatt a gyógyulásra már minden reményt föladtak. E korszakalkotó gyógymód hazánkban egyedül

Dr. MITZGER

hirneves intézetében

Budapest, Teréz-körut 44. szám.

nyer alkalmazást. Hitelesen kimutatható, hogy közel 67 ezer beteg hagyta el teljesen gyógyultán az intézetet.

Külön osztályok a férfiak és nők részére; külön gyógytermek az idegbetegségek, önfertőzés utókövetkezményei, elgyengült vagy teljesen elvesztett férfierő, impotentia, hátgerinc-, gyomor- és belbántalmak, külön vérsiphilis és bármely súlyos utóbajainál, száj-, gége-, torok-, orr-, szem- és fülbajok, külön a húgy-ivarszervi bántalmak, régi krónikus folyás és égési tüneteknél, vizeletzavarok, hólyag-, vesébántalmak, aranyórnél, külön a esz-, köszvény- és hűdési állapotok, fejbántalmak és bőrbajok gyógyítására.

Az intézet, mely páratlan gyógyásikerei révén világszerte, mint egyike a legjobbnak van elismerve, hazánkban mint speciális szakintézet megközelíthetetlen magasságban áll, sőt a külföldi gyógyhelyeket is messze túlszárnyalja, minek legfőbb bizonyítéka, hogy a betegnél minden kockázatot már előre ki van zárva, miután bármely régi eredetű gyógyíthatatlannak tartott bántalomnál is a tiszteletdíjat teljes felgyógyulása után fizetheti a beteg.

Gyógyítást az intézet csak személyes szakszerű és alapos vizsgálat után fogad el, mely tehát a beteg személyes megjelenését legelőször feltétlenül szükségessé teszi, mert csak a legújabb vizsgálati eszközök segítségével megállapított diagnózis alapján lehetséges céltudatos, egyéni tudományos gyógykezelés és ennek alapján teljes sikerű gyógyeredmény. Prospektust és levelekre felvilágosítást díjtalanul küld az intézet.

Az intézet egész nap nyitva.

Egy hámoszobás lakberendezés 360 forinttól

kezdve, mely áll: 2 szekrény, 2 ágy, 2 éjjeli szekrény, 1 mosdó- és tükör márvánnyal 130 ft., 1 kredenc, 1 kihúzóasztal, 6 ebédlőszék, 1 szőnyegdiván, 120 ft., 1 kanapé, 2 fotel, 2 fantázia szék, 2 ülőke, 1 szalonasztal és 1 konzol és tükör selyemmel vagy plüssel bevonva 110 ft. Nagyobb és finomabb berendezés BUTOROK nagyon olcsó árakért, sek, valamint egyes nagy választékban.

NAGY IMRE lakberendezési vállalkozó butorraktára

Budapest, Váci-körut 9, I. em. Szerecsen-utca sarok
365 képpelellátott legmodernebb albumunkat 50 fillér bélyeg beküldése ellenében megküldjük.



Vászon gyári raktár

AUER IGNÁC FIA

BUDAPEST, Rákóczi-ut 10. szám.

Ajánlja a következő árukat rendkívüli előnyös árban:

Vászon	23 méteres vég	frt 4,95, 5,75, 6,50
Siffon	23 méteres vég	frt 5,25, 5,95, 6,75
Grádij	csikos, vagy, virágos mintával, 23 méteres vég	frt 6,50, 7,25, 7,95
Lepedő	vászon, varrás nélkül	frt 6,95, 7,75, 8,50
Ajour	14 méteres vég	
Damast	kávés teríték, szintartó minőségű, 6 személyre	frt 2,35, 2,75, 3,50
Törülköző	étkező teríték tartós minőség 6 személyre	frt 2,50, 3,25, 3,95
Szegett	6 darab ára	frt 1,75, 2,50, 2,95
	alsó lepedő, varrás nélkül 150/200 cm nagyság	frt -95 1,15, 1,35

Mintákat vászonárúkból, melyek eredeti végekből vannak vágva, kívánatra ingyen és bérmentve küldök.

Stenográfia

Budapest legnagyobb és legkedveltebb gyorsíróiskolája a

„STENOGRÁFIA“ országos Gabelberger magyar, német gyorsíró és gépiróiskola.

Kereskedelmi szak-tanfolyamok.

VII., Kazinczy-utca 8. I. em.

(Össze nem tévesztendő a Kazinczy-utca 3-as szám alatti Stolce-rendszerű iskolával.) 10021

30 korona

finom szövettel dívtos férfiöltöny vagy felöltő mérték után remek szabás és finom kivitelben „Hazai Versenyszabóság” Budapest, VII., Thököly- (Csömöri)-ut 3. szám I. em. — Vidékre minták bérmentve.

! Ingyen !

GUMMI

és különféle óvszer-árjegyzékünket titoktartás mellett ingyen és bérmentve küldjük.

NAKIRA törv. védett férfi gummi különlegesség, tucatja 12—kor., 3 tucatból 20 százalék engedmény.

UTERUS SPRAY

legújabb higiénikus női szer 14 Kor.

GUMMI 2, 4, 6, 8, 10, 12 Korona

Halhólyag : tucatja :

Mintagyűjtemény 12 db. 4 K.

Pesár. ocl. darabja 3—8 K-ig.

Irrigátorok 3 koronától feljebb.

Bidee vasállvánnyal 8 kor.

Magyar Orvosi

Műszertár : :

Bpest, VII., Rákóczi-ut 32.

a Bókus-korházal szemben.

Pontos címre és a vörös keresztre ügyeljünk. 10001

Kényelmes részletfizetésre

Fényképező készülékek Hang-
szerek Zene-eszközök Lát-
csövek Optikai cikkek

Fegyverek Elsőrangú gyártmányok

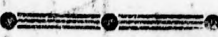
Tessék a kívánt cikk meg-
jelölésével katalogust kérni

AUFRECHT és GOLDSCHMIED

VII., Rákóczi-ut 30

MEZŐGAZDASÁGI

BEZERÉDJ ADORJÁN
SZILASSY ZOLTÁN



TARTALOM:

Állattenyésztés. Borászat. Erdé-
szet. Gyümölcsészet. Szőlészet.
Tejgazdaság és Közlemények a
mezőgazdaság minden ágából

Ára két diszes félbörkötésben

35 Korona

LEXIKON

A legtömöttebb pénztárca is kiürül!

ha nem vagyunk takarékosak. Nálunk kevés
pénzért kifogástalan jó árut kaphat, mert jelszavunk:

Kézpénzért venni és eladni!

olcsó árakkal nagy forgalmat elérni!

URI DIVAT:

Férfi normál trikó-ing	80, 90, 110 kr.
Férfi normál trikó-nadrág	75, 85, 95 kr.
Férfi flór trikó alsó-ing	80, 120, 180 kr.
Férfi flór trikó alsó-nadrág	80, 120, 180 kr.
Glaçe férfikeztyű minden színben	95 kr.
Őszi svéd-utánzatu férfi keztyű	45, 65 kr.
Téli szövött uri keztyű	33, 45, 65 kr.
Eső-ernyő selyemből	180 kr.
Finom piké-mellű ing	135, 175 kr.
Angol zefir uri ing	175, 250 kr.
Nadrág-tartók	35, 50, 75 kr.
Férfi flór-harisnya	18, 27, 33 kr.

NŐI DIVAT:

120 széles ruhakelmék, mesés olcsóság	29 kr.
120 széles seviott, minden színben	55, 75 kr.
120 széles őszi kosztüm-kelmék	39, 65 kr.
140 széles fekete örökfenyű klott	75, 98 kr.
10/4 nagy téli posztó-kendők	250, 350, 550 kr.
Klott-kötények	50, 75, 95, 120 kr.
Svéd őszi női keztyűk	30, 35 kr.
Tiszta-selyem fátyolok	25 kr.
Gyönyörű aljak kosztüm-kelméből	250, 450 kr.
Gyönyörű kész bluzok	150, 250, 350 kr.
Divatos női övek	45, 65, 75 kr.
Selyem és klott női ernyők	95, 175 kr.

Bosnyák Bleier Izsó áruháza a Gólyához

Az Andrássy-ut mellett

Budapest, VI., Nagymező-utca 12

Az Andrássy-ut mellett

Ezernél több kiváló orvos és tanár ajánlja!
1904 St-Louis Grand Prix.

Néhány szakértői vélemény.

Frohners Hotel Imperial, Wien.
A Kristály asztali vizet vendégeink kellemes íze miatt kedvelik.
RÜHLING, igazgató.

Restaurant Carl Hiller, Berlin N.W. Unter den Linden 62-63.
A Kristályforrás ásványvizet vendégeimnél igen kedvelt és szállítmányaik mindig a legjobb állapotban érkeznek meg.
LOUIS ADLON, tulajdonos.

The Savoy Hotel, London.
A Kristályforrás ásványvizet kitűnőnek találom úgy tisztán magában, mint borral vegyítve.
HENRY PRÜGER, vendégigazgató.

The Splendid Hotel, Ostende.
A Kristályforrás ásványvizet a legkitűnőbb és vendégeinknek legkedveltebb asztali vize, melynek hírneve túlhaladta az összes eddig ismert vizekét Ostendében.
CHARLES VÁSÁRHELYI, igazgató.

ő. cs. és Apostoli Kir. Felsője udvari gazdasági hivatala, Wien.
A Kristályforrás igen kellemes ízű és üdítő italnak találtatott.
FRANZ von WORLITZKY, cs. és kir. udv. gazdasági igazgató.



legyen mindennapi italod!

Természetes hidrokarbonátos ásványvízforrás, mely szénsavval telítettek. Az emésztést elősegítő pompás asztali ital. Vidékre és külföldre **fuvardíjmentes** szállítás. Kérjen árjegyzést a

Szt-Lukácsfürdő Kutvállalattól Budán.

Külföldi utazáson kérjen mindenütt Szt-Lukácsfürdői Kristály-Ásványvizet!

Hivatalos vélemények.

Budapest székesfőváros vegyészeti és tápszervizsgáló intézete a Kristályforrás ásványvizet tiszta, bomlási anyagoktól egészen mentes és kémiai szempontból egészségesnek minősítette.

Dr. Rigler Gusztáv, a kolozsvári egyetem egészségügy tanára, az 1902. XII. magyar balneológiai kongresszuson a forgalomban levő különféle ásványvizeknek bakteriológiai szempontból történt vizsgálatáról tartott előadásában legtisztábbnak a Kristályforrás ásványvizét jelentette ki.

A magyar királyi tud. egyetem vegytani intézete a Királyforrást nagy mélységből fakadó, állandó összetételű, igen tiszta, calcium- és magnesium hidrokarbonátos ásványviznek minősítette.

A magy. kir. belügyminiszter 1906. március 6-án kelt 22882. számú határozatából: „A Kristályforrás közegészségügyi szempontból, mint élvezetviz, kitűnő és rendkívül értékes.

Az Országos Közegészségügyi Tanács a Kristályforrást helyes és tisztán való kezelése folytán a külföldön való versenyzésre más ásványvizekkel hivatottnak minősítette.

1902. 1903. 1904. évben 10 első díjjal kitüntetve.

KALLAI LAJOS motorgyára
BUDAPEST, VI., Gyár-utca 28. szám.
(Régi házszám VI., Gyár-utca 50. szám.)
Teljes jótállás kitűnő cséplésért!

Kállai Lajos-féle irveves villamos benzín okomobil cséplőkészletek, melyek gép és nékül bárki által könnyen üzemben tarthatók, legjobban ajánlhatók.

GŐZGÉPEK BECSELTETNEK
Ezen motorok több 100 példányban kitűnően működnek az ország minden részében. Többek között: Kozma József Kadarkut, Somogy megye. Tóth Péter bagyi földbirtokos, Csantavér, B. B.-m. G., Biró József földbirtokos, Czegléd, Pest megye. Olcsó árak részletre. Árjegyzék ingyen.

Most győződjön meg!
egy bevásárlás vagy rendelésménnyel cégem versenyképességéről, dacára a rendkívüli áremelkedésnek, üzletomban felhalmozott 30 vagon áru még mindig a régi partiban vett árban lesz árusítva

Üveg-, porcellán-, zománc-, lámpa-, konyhaberendezés-, dísz- és názzajándéktárgyak, még pedig bámulatos árban:

6 személyes étkező készletek:
Étkező-készlet, teljes 6 személy, tiszta fehér ... 3 frt - kr.
Étkező, modern arany virággal, aranyszegély ... 5 frt 50 kr.
Étkező, rokokó ... 6 frt 50 kr.
Étkező, rokokó, díszes festés, aranyszegély ... 8 frt 50 kr.

Metszve és gravírozva 6 személyes üveggészletek 6 frt.
6 drb zománc fazék vagy lábos 1/4 liter-től 2 literig ... 1 frt 25 kr.
1 liter-től 5 literig ... 2 frt 25 kr.
Tea- vagy kávékészlet, 6 sz. dísz. festett ... 3 frt - kr.
Tea- vagy kávékészlet, rokokó ... 3 frt 50 kr.
Mosdókészlet, díszesen festett ... 3 frt 20 kr.
Mosdókészlet, díszes majolika ... 4 frt 50 kr.

Gramofonokat fonográfokat
legjobb és legújabb kivitelben, gyári árban, előnyös részletfizetéssel szállít

Waldmann Gyula
hangszerostálya
Budapest, VIII. Rákóczi-ut 45. és 47.

Fonográfok 7 K-tól 150 K-ig.
gramofonok 40 K-tól 300 „
képes árjegyzék ingyen.

egyezőbb felvételi lemezek és hangerek vagy választékban. Javítások elfogadtnak.

Hölgyek részére!
Eredeti Scot himalája-Plaidek
Schottis és sima divatszinekekben a legnagyobb választékban ::
KERTÉSZ PÁL, VII., Rákóczi-ut 40. sz.
A Népszínházzal szemben. — Telefon 46-79. sz.
!! Olcsó szigoruan szabott árak !!

12 személyes étkező készletek
díszes festéssel, dusan aranyozott, beégetve.

Összesen 86 darabból áll, még pedig:

25 frt.

2 ovali levelesétál, 2 mártástál,
2 nagy pecsenyétál, 2 mustártál,
2 kis pecsenyétál, 2 nagykanál,
2 nagy térszátál, 2 kiskanál,
2 kis térszátál, 2 sóstortó,
2 ízeléktál, 12 mély tányér,
2 salátatál, 30 lapos tányér,
12 kis tányér

**20 korona helyett most — csak 2 korona ..
Soha nem létezett olcsóság képekben!**

II. Rákóczi Ferenc szabadságharc 1703-1711.
94 cm. magas, 68 cm. szélességben.
A Magyar Szabadságharc Apotheosis. 94 cm. magas, 68 cm. szélességben.
Zrínyi Ilona hőstette Munkács várának védelmében 1688. 94 cm. magas, 68 cm. szélességben.
A Magyar Szent Korona elrablása a visegrádi váról 1440. 94 cm. magas, 68 cm. szélességben.
II. Rákóczi Ferenc zászlóbotása Beregszász város placterén 1703. tavaszán. 86 cm. magas, 73 cm. sz.
Bocskai István szabadságharc 1606-ban. 94 cm. magas, 68 cm. szélességben.
II. Rákóczi Ferenc diadala. 94 cm. magas, 78 cm. szélességben.
Krisztus Urunk a keresztján. 100 cm. magas, 78 cm. szélességben.
A Magyar Becsértelenség Jubileuma. 94 cm. magas, 78 cm. szélességben.

Eddig 20 koronába került egy-egy kép, most csak két koronáért adom e lap tisztelt olvasóinak.

Két korona utalványozása ellen bármely képet elküldöm a t. megrendelő címére, melyet — ha esetleg nem tetszene, — (ami lehetetlen) küldtelem magamat a képet vissza venni, és az összeget vissza küldeni.

Ajánlatos gyorsan rendelni, — mert a n. é. közönségnek nem igen lesz alkalma ilyen pompás képekhez — ilyen potom áron jutni.

Megrendelések és postautalványok címzendők:
Leuchtmann Armin, Debrecen
József főherceg-utca 10. sz.

Titkos betegségeket
biztosan gyógyít elismert radikális gyógy-módszerek szerint ajánljuk

Dr. CZINCZÁRJ.
v. kórházi orvos, specialista.
Rövid idő alatt alaposan gyógyít húgyszervi és hólyagbajokat, továbbá minden bőr-, ideg- és vérbetegségeket, korai elgyengülést és bármily női betegséget. 10032

Budapest, IV., Károly-körút 10. I. emelet (balra).
Rendel: délelőtt 10-4 és este 6-8 óráig.
Levelekre szakorvosi tanácsot ad és gyógyszerrel is gondoskodik, titoktartás mellett. — Nőknek külön váróterem.

Reklám tea- vagy kávécsészé színes csak ... 12 kr.
Vizes vagy boros pohár metszett ... 6 kr.
Finom fehér porcellántányér lapos 6, mély 8, kicsi 4 kr.
Mindennemű porcellántál csak ... 35 kr.
Függő lámpák 3 frttól, asztali lámpa golyóval ... 1 frt.

Vasúthoz szállítás ingyen, láda ingyen, pakolás ingyen. Nem tetsző árúkat pénz vissza adatik.
!! Beccsületes kiszolgálás !!

Takács Ferenc Oriási Áruházában Baross-tér 4.
(Kereposi-ut végén, Keleti pályaudvarnál.) 10003

Reggelizés előtt fél pohár Schmidthauer-féle
Használata valódi áldás gyomorbetegségeknél és székszorulásban szenvedőknek.

Igmándi keserűvíz
az elrontott gyomrot 2-3 óra alatt teljesen rendbe hozza.
Kapható mindenütt, kis és nagy üvegekben

10 millió korona tisztviselői kölesön

tisztán 6%-7%-ra.

állami, megyei, városi tisztviselőknek és katonatiszteknek.

Szolid lebonyolítás, minimális levonás. Sem életbiztosítást pótló kölesönbiztosítás, vagy kezes váltásért levonás nincsen (Ezek hátrányait külön levélben bárkinek megírjuk). Váltó nem kell. Részjegy nem kötelező.

A kölesön bármikor visszafizethető stornó díj nélkül.

Ha bármily bonyolódott konvertálást óhajtanak rendezni, csak intézzenek kérdést hozzánk, mi **költségmentesen** és őszintén felvilágosítunk mindenkit, hogy reális alapon lehet-e ügyét eredményesen lebonyolítani.

Semmi előleges költség. Jutalék csak a pénzfelvétel után fizetendő.

ORSZÁGOS HIRADÓ

Budapest, VII. kerület, Erzsébet-körút 20. szám.
Fenáll 1896. év óta. TELEFON 5-73.

Válaszbélyeg melléklendő.

Semmiféle más pénzművelettel (u. m. váltó, jelzalog vagy magánpénz) nem foglalkozunk.

En Csillag Anna



285 cm. hosszú óriási Lorely-hajammal: ezt a haját az általam feltalált pomádé 14 hónapos használatával értem el. Ezt az egyedül szernek ismerék el a haj kihullása ellen, a haj növekedés előmozdítására, a hajtalaj erősítésére. Forráknál erős szakállnövést idéz elő és már rövid használat után, úgy a fej, mint a szakállhajnál természetes fényt és sűrűséget ad és a legkésőbbi öregségig megőrzi a haját a korai őszüléstől. Kezessek meg, hogy teljesen ártalmatlan. A Csillag Anna asszony által feltalált hajnövesztő pomádé használatával mindenki késő öregségig sűrűnek és hosszúnak tarthatja meg a haját. Egyetlen szerben sincs annyi hajápoló anyag, mint a Csillag-pomádéban, amely joggal szerzett magának világhírű nevet, mert a nők és férfiak már az első tégely pomádé használatával a legjobb eredményt érték el, amennyiben a haj kihullása már néhány nap múlva teljesen megszűnik és új haj kezd nőni. Ezt a sikert a világ minden részéből észrevel érkező elismerő iratok bizonyítják, mert csak az igazság koronázza a sikert. Minden megrendelés gyáramból, leszállás nélkül megküldve, mivel csak hamisítás történik és azokat másképp nem ellenőrizhetem. Egy tégely 1, 2, 3 és 5 forint. Postai szétküldés naponta az összeg előzetes beküldése után vagy postai utánvétellel az egész világra a gyárból, ahová minden megbízás intézendő.

Csillag Anna
Wien, I., Graben 17.

„MAGYAR TEXTILIPAR“.
Folyóirat. 10000
A pamut-, gyapjú-, len-, kender-, selyem- és jutaipari és kereskedelmi közlönye.
Szerkesztőség és kiadóhivatal **Ujvidéken.**
Megjelenik havonta 2-szer.
Előfizetési ára egy évre 12 kor.

NŐI KALAPBAZAR
Simmelweis-utca 17.
Hallotta már?
hogyan
Nős ember
ma már nem panaszkodhat



mióta a hírnévről elismert
Női Kalap Bazar
az új kalapvásárlási rendszert bevezette, hol
Modell alakok
darabja 15 krajcár.
Fregoli Formák
melyek átvonhatók m. színben 20, 35, 50 kr. és minden kalap legújabb és legdivatibb díszítése dívatlap után is csak 50 kr.
ALAKÍTÁSOK
a legújabb formákra gyárilag elkészülnek. 10068

Dupla villanydelejes kereszt vagy csillag.



R. B. 88967. sz. Gyógyít és feloldó jótállás mellett: köszvény, reuma, asthma (nehéz lélegzés), álmatlanság, izüregés, nehéz hallás, epilepsia, idegesség, étvágytalanság, sápadt, fogfájás, migrén, lebetegség, influenza, valamint minden idegbetegségnél. Azon beteg, aki 88967. sz. készülékem által legfeljebb 45 nap alatt meg nem gyógyul, annak visszakapja a pénzét. Ahol már semmi sem használható, ott kérem az én készülékemet megkísérleteni; meg vagyok győződve készülékem biztos hatásáról.

EGY RIS RÉSZÜLÉK 6 K | **EGY NAGY RÉSZÜLÉK 8 K**
könnyebb betegségeknek alkalmasabb...
::: kálmaandó. :::
::: mazandó. :::
A központi elárusítóhely sétélid utánvétellel vagy előleges fizetéssel a bel- és külföldi részre.

MÜLLER ALBERT
Budapest, V/20. ker. Vadász-utca 34. szám.

BUTOR
mindennemű, mélyen lezárt, töltött aron
sürgősen eladó.
Steinberger Manó butoriparosnál. Teréz-körút 40.

18 forinttól mérték után készítjük a legelőgásabb férfi-öltönyt, télikabátot, felöltőt francia-, angol- és hazai szövetekből.
28 forinttól szalon, Ferenc József, frakk- és szakott-öltönyt a legújabb krep- vagy himalaja-szövetekből.
Budapesti évi lakóknak kedvezményes évi részletekre is. 4 öltöny készpénz rendelkezésel szabványunkat nagy mintagyűjteményeivel vidékre is küldjük.

GROSSMANN B. és TÁRSA Budapest, Nagydíófa-u. 3.

KEZET NYÚJTUNK ÖNNEK
ARRA NÉZVE HOGY
ANYAGI HELYZETET
FÉNYESEN MEGJAVITJA



AKARJA ÖN AZT ?
NOS! AKKOR HOZASSA MEG INGYEN ÉS BÉRMENTVE
A „YES OUI-SI“ GYIMÜ
ANGOL ÉS FRANGZIA NYELVET TANÍTÓ KÉPES
HETILAP EGY MŰTAVANYSZAMÁT
BIZTOSAK VAGYUNK BENNE HOGY NAGYON FOGJA
ÉRDEKELNI
A „YES OUI-SI“ KIADÓ HIVATALA (BUDAPEST, VI. ANDRÁSSY UT 97.)

Sérvben szenvedők!



Keleti legújabb találmánya azonosítva megoldotta a sérvkötés kérdését!
A cs. és kir. szab. Keleti-féle sérvkötés, pneumatikus gummi-pelottával, a legrégibb és legnagyobb sérvket is visszatarthatja!
Számítalan elismerőlevél a bel- és külföldi leghíresebb orvosaitól és szakmárártól.

Ára: Egyoldalu ... K 12
Kétoldalu ... „ 24
A 25 év óta fennálló testgyógyászati (orthopédiai) múltiságban egy fővárosi gyakorló szakorvos állandó felügyelete mellett a legújabb és legjobb technikai kivitelben készülnek:

Műlábak és műkezek
amputáltak részére.

Törv. védve.
Műfűzők és egyenestartók ferdénütök részére.
Járó- és támgépek csont- és ízületi tuberculotikus angol-kóros, rheumás, elgöbült betegeknek.
Haskötők köldöksérv és lógó has ellen.
Fontos hölgyeknek: **Női kiszolgálás!**
GUMMI görcsérharisnyák értágulás, dagadt- és gyermekláb ellen.
Szegényeknek részletfizetés megengedett sorstól.
Kérje ingyen és bérmentve esernél 18bb Ábrával ellátott képes árjegyzőkönyvet.
KELETI J. IV. Koronaherceg-utca 17/a.
(a főtisztelendő Szervita-rend zárda palotájában)
Gyár: Koronaherceg-utca 18. — Alapítva 1878

+ Soványság +

Az egyedül eredménytől kísért szer a dr. WILLIAM HARTLEY tanár amerikai erőtápora. Soványság tartós, szép telt testet ad. Két nyereket; hölgyek remek keblot, 6 hét alatt 20 kiló gyorapodást jótállás. Vészeségység, idegesség, sápadt és gyomorbetegségeknek nélkülözhetetlen szer. Kitalálta: Chicago, Berlin, London és Hamburgban. Köszönőlevelek minden országból. Ára dobozonként használati utasítással 1 frt 10 kr. Főraktár:
BALÁZS MÓR D., Budapest,
István-ut 11. II. emelet 1.

